

Programmajaarverslag 2022

Jaarverslag en -rekening 2022

**Aanleg piekberging
Haarlemmermeer**

Uitvoering: 2021 - 2023
www.rijnland.net
071-306 30 63

 KWS Van Hattum en Blankevoort Combinatie
Leeghwater

 Hoogheemraadschap van
Rijnland

 **Europees Landbouwfonds voor
Plattelandontwikkeling:
Europa investeert in zijn platteland**

Droge voeten, schoon water

Programmajaarverslag 2022

Inhoud

1. Dashboard	2
2. Samenvatting	5
3. Jaarverslag - Programmaverantwoording.....	6
Waterveiligheid	7
Voldoende water	13
Schoon en Gezond water	21
Waterketen.....	30
Bestuur, organisatie en dienstverlening	38
4. Jaarverslag - Paragrafen.....	49
4.1 Ontwikkelingen ten opzichte van de programmabegroting 2022.....	49
4.2 Paragraaf incidentele baten en lasten	49
4.3 Onttrekkingen aan overige bestemmingsreserves en voorzieningen.....	50
4.4 Personele paragraaf	51
4.5 Waterschapsbelastingen	55
4.6 Risicoparagraaf en weerstandvermogen	57
4.7 Financiering	58
4.8 Stand van zaken Rijnlandse verbonden partijen	60
4.9 Bedrijfsvoering	62
4.10 EMU-Saldo	62
4.11 Topinkomens	63
4.12 Openbaarheidsparagraaf Woo	64
5. Rijnlandbrede thema's	66
Rijnland duurzaam en circulair	66
Samenwerken aan een klimaatbestendige en waterrobuste leefomgeving	67
Omslag naar risicogestuurd onderhoud	69
6. Jaarrekening 2022.....	73
6.1 Exploitatierkening naar programma's (bedragen x € 1 mln)	73
6.2 Exploitatierkening naar taken (inclusief toelichting)	74
6.3 Exploitatierkening naar kosten- en opbrengstsoorten (inclusief toelichting)...	75
6.4 Balans per 31 december 2022 (inclusief toelichting)	78
6.5 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	88
6.6 Niet uit de balans blijvende verplichtingen en rechten	90
6.7 Topinkomens.....	90
7. Overige gegevens.....	91
7.1 Controle verklaring.....	91

BIJLAGEN	95
Bijlage 1 Overzichten investeringen	96
Bijlage 2 Restrisico's	101
Bijlage 3 Meldingen en incidenten 2022.....	105
Bijlage 4 Aanvraagformulier kwijtschelding van publieke schulden door waterschappen in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslag	110
Bijlage 5 Besluit	111

1 Dashboard

Centraal per programma staan de bij de begroting afgesproken aandachtspunten. Per aandachtspunt is sprake van een score. De score geeft aan in hoeverre de afspraken uit de begroting behaald zijn.

 Resultaten blijven significant achter bij wat afgesproken is in de begroting.

 Behoeft aandacht, resultaten blijven enigszins achter bij verwachtingen.

 Op schema, binnen de kaders

Dubbele score (alleen te gebruiken bij de highlights).

 Deels op schema, maar onderdelen behoeven aandacht. (Andere combinaties zijn ook mogelijk).

Scores per programma

Resultaat 2022

x € 1 mln	Jaarrekening 2022	Begroting na wijziging 2022	Begroting 2022
Lasten	€ 249,7	€ 252,2	€ 251,9
Baten	€ 29,0	€ 28,5	€ 29,2
Waterschapsbelastingen	€ 221,8	€ 219,4	€ 219,4
Resultaat voor bestemming	€ 1,0	-/- € 4,3	-/- € 3,3
Inzet reserves	€ 4,3	€ 4,3	€ 3,3
Resultaat	€ 5,3	€ 0,0	€ 0,0

(Afrondingsverschillen zijn mogelijk)

Highlights

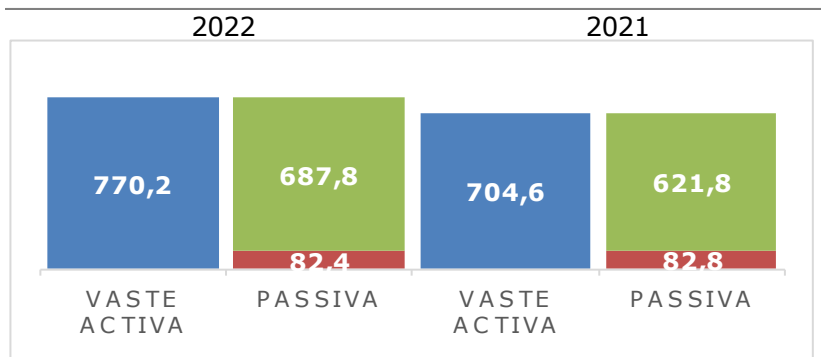
- 1 We zetten het belang van water op de kaart. Waterbewustzijn is onmisbaar in deze complexe delta.
- 2 We verbeteren de schuldenpositie voor onze kinderen en kleinkinderen.
- 3 We werken aan een klimaatbestendige stad en platteland.
- 4 We maken een omslag van correctief naar risicogestuurd onderhoud van onze zuiveringen en gemalen.
- 5 KRW en biodiversiteit vertalen we in concrete maatregelen.
- 6 Met nieuwe technieken werken we toe naar energieneutraliteit.
- 7 We bevorderen ondernemend en strategisch samenwerken.
- 8 We zorgen dat overig water gebaggerd wordt en geven zo doorstroming en waterkwaliteit een impuls.
- 9 We bieden een wenkend perspectief in landelijke en stedelijke gebieden die kampen met bodemdaling.
- 10 We implementeren de Omgevingswet en maken het onze inwoners eenvoudiger.

De highlights en bijbehorende indicatoren zijn opgenomen in de reguliere bestuursprogramma's.

1 Dashboard

Balans per 31 december 2022 en 31 december 2021

Reserves en voorzieningen Netto Schulden

Schuldenpositie ultimo 2022

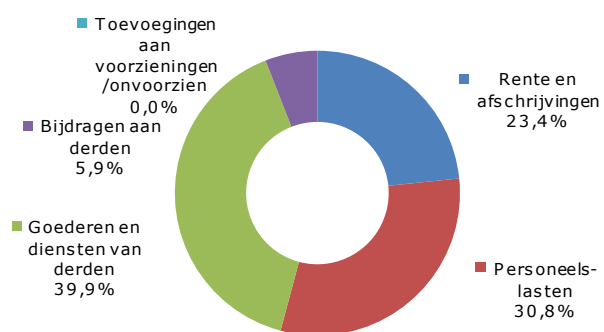
bedragen x € 1 mln	Jaarrekening 2022	Begroting na wijziging 2022	Begroting 2022
Totale schuldenpositie	€ 687,8	€ 660,0	€ 660,0
% van de belastingopbrengsten	310%	301%	301%
Totale kapitaallasten	€ 58,3	€ 57,7	€ 57,9
% van de belastingopbrengsten	26,3%	26,3%	26,4%

Belastingopbrengsten 2022

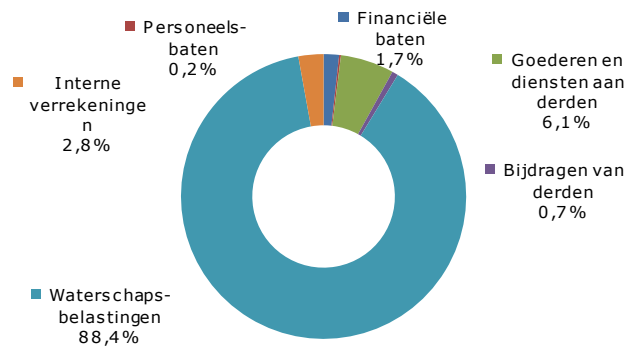
(x € 1 mln)	Jaarrekening 2022	Begroting na wijziging 2022	Begroting 2022	Verschil	Jaarrekening 2021
ingezetenen	58,0	58,0	58,0	0,0	56,7
gebouwd	55,1	52,5	52,5	2,6	51,9
ongebouwd/overigen	4,2	4,4	4,4	-/- 0,3	4,3
wegen	3,1	2,8	2,8	0,3	2,9
natuur	0,1	0,1	0,1	-/- 0,0	0,1
zuiveringsheffing bedrijven	19,5	19,9	19,9	-/- 0,3	22,6
zuiveringsheffing huishoudens	81,2	81,3	81,3	-/- 0,1	78,8
verontreinigingsheffing	0,6	0,5	0,5	0,1	0,9
Totaal	221,8	219,4	219,4	2,3	218,4
Ontwikkeling t.o.v. jaarrekening 2021	1,5%		0,5%		

Lasten en baten

Lasten

Baten

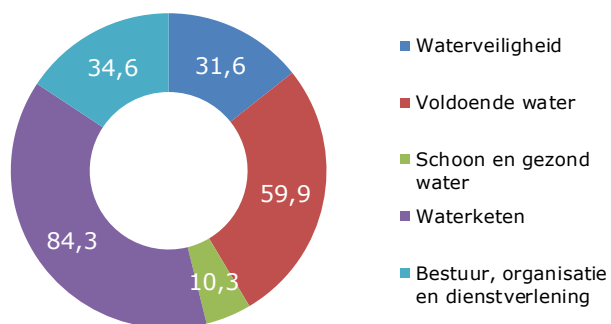
Lasten

Rente en afschrijvingen € 58,3 mln.
 Personeels-lasten € 76,9 mln.
 Goederen en diensten van derden € 99,6 mln.
 Bijdragen aan derden € 14,8 mln.
 Toevoegingen aan voorzieningen/onvoorzien € 0 mln.

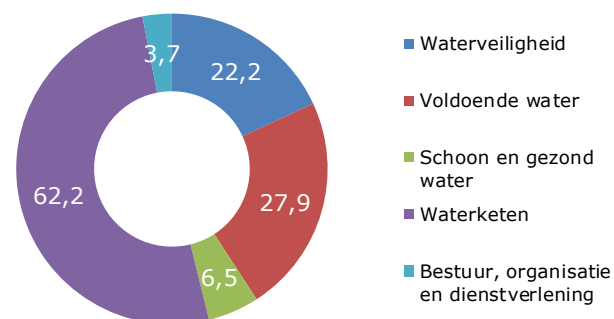
Baten

Financiële baten € 4,4 mln.
 Personeels-baten € 0,5 mln.
 Goederen en diensten aan derden € 15,2 mln.
 Bijdragen van derden € 1,7 mln.
 Waterschaps-belastingen € 221,8 mln.
 Interne verrekeningen € 7,1 mln.

Lasten programma's (x € 1 mln)

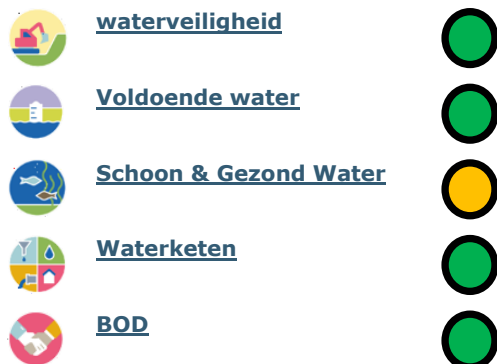

Bruto investeringen programma's (x € 1 mln)

2 Samenvatting

Algemeen

De programma's waterveiligheid, voldoende water, waterketen en BOD hebben een groene score en liggen op koers. Het programma's Schoon en gezond water geeft een oranje score en behoeft aandacht. Zoals in de verschillende buraps gemeld hebben een aantal zaken in 2022 extra aandacht gevraagd, waaronder de grote projecten in de waterketen en de ontwikkelingen in de markt. We leven in een onzekere tijd, Covid-19 en de oorlog in Oekraïne hebben qua schaarste geleid tot meerdere prijsstijgingen en vertragingen. Beide houden elkaar vooralsnog in balans: de schaarste van materialen en capaciteit compenseert tot op zekere hoogte de voorgedane prijsstijgingen (met name energie, grens overschrijdend afvalwater, grondstoffen, onderhoud watergangen).

De exploitatie is 1,3% lager dan de begroting na wijzigingen, terwijl de bruto investeringen 8,5% hoger uitkomen dan begroot. De hogere investeringsuitgaven zijn vrijwel geheel veroorzaakt door een versnelling bij de investeringswerken. Dit alles ondanks deze tijd van schaarste en prijsstijgingen.

Het programmajaarverslag 2022 is door de accountant gecontroleerd. De accountant heeft de controle afgesloten met een volledig goedkeurende verklaring op gebied van getrouwheid en rechtmatigheid.

Personeel

De totale personeelsbezetting is in 2022 iets afgenomen. Het totale verzuimpercentage in 2022 was 4,9%. Dit is een stijging van 0,3% ten opzichte van 2021. Deze stijging komt, weliswaar met een minder sterke toename, overeen met de landelijke trend van verzuimtoename. Zie voor een uitgebreide toelichting de [Personele paragraaf](#)

Netto exploitatiekosten per programma

x € 1 mln	Jaarrekening 2022	Begroting na wijziging 2022	Resultaat	% tov de begroting
Waterveiligheid	31,6	30,5	-/- 1,2	103,8%
Voldoende water	59,9	59,0	-/- 0,8	101,4%
Schoon en gezond water	10,3	11,5	1,2	89,6%
Waterketen	84,3	87,3	3,0	96,5%
B.O.D.	34,6	35,4	0,7	98,0%
Totale exploitatie	220,7	223,7	3,0	98,7%
Waterschapsbelastingen	221,8	219,4	2,3	101,1%
Resultaat voor bestemming			5,3	2,4%

Afrondingsverschillen zijn mogelijk

De exploitatie komt totaal uit op € 220,7 mln. en is daarmee € 3,0 mln (1,3%) lager dan de gewijzigde begroting (€ 223,7 mln.). De grootste voordelen die tot dit resultaat leiden zijn een voordeel van € 1,4 mln omdat door de gestegen rente in de voorziening wachtgeld- en pensioenverplichtingen niet de begrote storting van € 0,4 mln nodig is, maar een vrijval van € 1,0 mln. en € 1,6 mln voordeel in energiekosten (zie de toelichting bij Goederen en diensten van derden). Bij Waterveiligheid (3,8%) en Voldoende water (1,4%) is er een overschrijding van de begroting. Alle belangrijke afwijkingen t.o.v. de begroting worden toegelicht in het hoofdstuk middelen en per programma. De opbrengst Waterschapbelastingen is € 2,3 mln hoger dan de gewijzigde begroting. Daarmee komt het nog te bestemmen resultaat op € 5,3 mln.

Bruto investeringen per programma

x € 1 mln	Jaarrekening 2022	Begroting 2022	% tov de begroting
Waterveiligheid	22,2	24,3	91,2%
Voldoende water	27,9	28,2	98,8%
Schoon en gezond water	6,5	6,9	94,8%
Waterketen	62,2	46,6	133,5%
B.O.D.	3,7	6,9	54,0%
Totaal bruto investeringen	122,5	112,8	108,5%

Afrondingsverschillen zijn mogelijk

Ondanks de schaarste en de prijsstijgingen komen de bruto investeringen uit op € 122,5 mln. (108,5%). Daarmee is de investeringsopgave uit de begroting ruim gehaald. Alle belangrijke afwijkingen t.o.v. de begroting worden toegelicht bij de programma's.

3 Jaarverslag - Programmaverantwoording

De activiteiten van Rijnland zijn ondergebracht in vijf programma's: Waterveiligheid, Voldoende water, Schoon en gezond water, Waterketen en Bestuur, Organisatie en Dienstverlening (B.O.D.).

De netto kosten (kosten na aftrek van opbrengsten) van de programma's zijn:

No.	Omschrijving	Jaarrekening 2022	Begroting na wijziging 2022	Begroting 2022	Jaarrekening 2021
		€	€	€	€
	Netto kosten van de programma's				
1.	Waterveiligheid	31,6	30,5	29,4	29,7
2.	Voldoende water	59,9	59,0	57,9	58,5
3.	Schoon en gezond water	10,3	11,5	11,7	9,5
4.	Waterketen	84,3	87,3	86,4	83,8
5.	Bestuur, organisatie en dienstverlening	34,6	35,4	37,3	34,4
	Totaal netto kosten van de programma's	220,7	223,7	222,7	215,9
	Waterschapsbelastingen	221,8	219,4	219,4	218,4
	Resultaat voor bestemming	1,0	-/- 4,3	-/- 3,3	2,5
	Onttrekkingen aan bestemmingsreserves	8,7	8,7	8,7	4,4
	Egalisatie van tarieven	-/- 2,5	-/- 2,5	-/- 5,4	3,0
	Toevoeging bestemmingsreserves	-/- 1,9	-/- 1,9	-	-/- 3,0
	Toevoegingen aan algemene reserves	0,0	-	-	-/- 0,4
	Nog te bestemmen resultaat	5,3	0,0	0,0	6,6

Afrondingsverschillen zijn mogelijk

Hierna worden de resultaten en bijbehorende middelen ten opzichte van de begroting na wijziging per programma toegelicht.

Waterveiligheid

Portefeuillehouder: Bas Knapp

Doel We beschermen ons beheergebied, de inwoners en bedrijven tegen overstromingen vanuit zee, de rivieren en het regionale watersysteem.

Algehele resultaten 2022

Het programma Waterveiligheid ligt voor een groot deel goed op koers. Er zijn wel zorgen rond de voortgang van de versterking van de regionale keringen. Daar zijn op het moment een aantal complexe strekkingen onder handen. Dat, in combinatie met de gehinderde voorbereiding door Corona in voorgaande periode, zorgt voor een dip in de uitvoering afgelopen jaar. Daardoor is in 2022 het aantal opgeleverde kilometers een stuk lager dan gebruikelijk. Het effect van Corona verdwijnt de komende jaren, maar we blijven meer complexe strekkingen in de scope krijgen. De inzet blijft om gemiddeld rond 20 km per jaar op te leveren om zo te voldoen aan de afspraak om in 2030 op orde te zijn, maar staat hierdoor wel onder druk met de huidige inzet van mensen en middelen. Ondertussen werken we ook aan de volgende toetsronde die in 2024 gereed komt. Die biedt dan een actueel inzicht in de status van onze keringen en welke opgave er voor de daaropvolgende jaren is. Op basis hiervan gaan we in gesprek met de provincie over de afspraak wanneer we op orde zijn. De verdere versterking van de primaire keringen bij Gouda en Spaarndam lopen door. In Gouda heeft D&H in november het voorkeursalternatief vastgesteld voor twee kunstwerken. In Spaarndam waren bij de uitvoering van de Kolksluis aanpassingen nodig vanwege onverwachte omstandigheden in de ondergrond. Dit leverde enige vertraging op, maar de werkzaamheden zijn nu afgerond. De Kolksluis is samen met de (zeer tevreden) omgeving feestelijk geopend. De beoordeling van de primaire keringen is afgerond en deze heeft niet geleid tot een grote nieuwe opgave. Van de dijkafschuiving in Reeuwijk is op 23 september in de commissie Waterveiligheid en Waterketen een presentatie gepresenteerd van de vermoedelijke oorzaak. De definitieve resultaten zijn eind 2022 opgeleverd en worden begin 2023 gedeeld. De voorjaarsinspectie 2022 heeft geleid tot een stijging van het aantal schadepunten.

Financieel

X € 1mln		Realisatie 2022	Begroting 2022	%
Exploitatie		31,6	30,5	103,8
Investerings		22,2	24,3	91,2

Kentallen

		Realisatie 2022	Doel 2022
48 km primair keringen op orde		44 km	44 km
1.250 km regionale keringen op orde		916 km	951 km

Belangrijkste resultaten 2022

1 We zorgen dat ca. 20 - 25 km regionale keringen aan de norm gaat voldoen.

Realisatie 2022

We tellen in een jaar de kilometers van de strekkingen die in een jaar worden opgeleverd. Dit jaar wordt slechts 10 kilometer aan dijkversterkingen opgeleverd. Dit is aanzienlijk minder dan de gemiddeld 20 km waar we naar streven. Fluctuaties per jaar zijn normaal, maar deze afwijking is zorgelijk. De oplevering van een aantal strekkingen is doorgeschoven naar 2023.

Het lage aantal opgeleverde kilometers komt doordat nu meerdere complexe en dure strekkingen worden opgepakt die veel inzet van het projectteam vragen. Deze strekkingen vragen ook een langere voorbereiding en komen daardoor qua uitvoering later in de tijd dan de meer eenvoudige strekkingen. Ook de voorbereiding van deze strekkingen met 150 tot 200 aanwonenden heeft in de coronatijd vertraging opgelopen, met name in het omgevingsmanagement. Dit is indertijd ook benoemd.

Er wordt gekeken naar mogelijkheden om in de komende jaren weer meer kilometers te maken en op basis hiervan worden maatregelen genomen. Dit om het gemiddelde meerjarig zoveel mogelijk op peil te houden om zo de afspraken met de provincie na te komen.

2 We ronden de laatste twee deeltrajecten van de beoordelingsronde primaire keringen af.

Realisatie 2022

Het beoordelingstraject is binnen planning afgerond en ingeleverd bij de Insectie Leefomgeving en Transport (ILT).

3 We starten de planuitwerkingsfase van Versterking IJsseldijk Gouda (VIJG) spoor 2 (Mallegatsluis en Keersluis).

Realisatie 2022

Het plan van aanpak voor de Keersluis is ingediend bij het HWBP. Het HWBP heeft het plan goedgekeurd en een subsidie voor de

planvormingsfase van € 2,6 miljoen toegekend. Het bestuurlijk besluit over het voorkeursalternatief voor de Havensluis en Mallegatssluis is voorbereid in 2022. De verwachting is dat in 2023 het voorkeursalternatief door het bestuur wordt vastgesteld en dat daarna subsidie bij het HWBP wordt aangevraagd.

4 We dienen een plan van aanpak in voor de verkenningfase (voor subsidie) voor het op orde brengen van de gekanaliseerde IJsseldijk bij Gouda en starten de verkenningfase van vier kunstwerken in de Spaarndammerdijk (afgewaardeerde C-keringen).

Realisatie 2022

VIJG: zie afspraak 3.

De werkzaamheden aan de Kolksluis zijn afgerond. Vanaf september kon de kolksluis weer worden gebruikt om schepen te schutten. Voor de werkzaamheden aan de Woerdersluis, Boezemsluis en duiker in de Spaarndammersluis is overleg geweest met het HWBP. Het HWBP heeft in december 2022 aangegeven dat de verkenningfase in principe subsidieabel is. De subsidieaanvraag wordt begin 2023 ingediend.

5 We ronden de actualisering van de Nota Waterveiligheid en Kustnota af.

Realisatie 2022

De nota Waterveiligheid is in de VV van maart vastgesteld en de verkenning voor de nadere uitwerking is gestart. Ook de Kustnota is door de VV vastgesteld. Onderdeel van de nadere uitwerking is het in lijn brengen van onze beleidsregels en uitvoeringsregels inclusief de verplaatsing van tijdelijke strandbebouwing waarvoor een apart traject wordt doorlopen. Hierin wordt uitgewerkt welke stappen moeten worden doorlopen om tot een gedegen aanpak te komen.

6 We actualiseren de beleidsregels voor dagelijks onderhoud waterkeringen met de uitkomsten van de BOB schade aan oevers en keringen.

Realisatie 2022

In september heeft de VV het Besluit schade aan keringen vastgesteld. Hiermee is de verkenning gestart voor de verplichting van een afrastering voor grootvee en enkele onderhoudstaken die Rijnland overneemt van de percee-eigenaren van keringen. Het in lijn brengen van de beleidsregels hiervoor zal in 2023 gestart worden in samenhang met de waterschapsverordening.

7 We houden voorjaarsinspectie en handelen de schadepunten daaruit af.

Realisatie 2022

De voorjaarsinspectie is afgerond en de beoordeling van alle schadepunten is in de zomer afgerond. De afhandeling van de urgente schadepunten loopt net als ieder jaar door in het volgende jaar. Nieuw is dat dit jaar de inspectieapp is gekoppeld met ons geografisch informatie systeem (GIS), waardoor we een efficiëntieslag hebben gemaakt. In de exploitatie is voor 2022 €1 mln extra opgenomen en daardoor hebben we veel schadepunten met een hoge prioriteit kunnen uitvoeren. Voor de komende jaren is dit een aandachtspunt.

8 We realiseren het nieuwe toetsinstrumentarium voor de volgende toetsronde van de regionale keringen.

Realisatie 2022

We lopen op schema met het realiseren van het instrumentarium en ronden de volgende toetsronde in 2023 af.

9 We ronden het onderzoek naar de oorzaak van de dijkafschuiving in Reeuwijk af en bepalen de impact op de programmering.

Realisatie 2022

Deltares heeft december 2022 de definitieve rapportage van het oorzaakonderzoek opgeleverd. Hierin wordt beschreven hoe de dijk is afgeschoven. De resultaten van dit onderzoek worden verwerkt in de nieuwe toetsronde en meegenomen in de programmering. De uitkomsten van het onderzoek worden in februari ook met de VV gedeeld. De voorbereiding van de herstelmaatregelen is gestart.

10 We gaan voor de waterveiligheidsstaak aan de slag met water meer sturend kunnen maken bij de inrichting van de leefomgeving.

Realisatie 2022

We stellen regionale klimaatvisies op, op basis van de Blauwe Lens. Hierin werken we per gebied uit wat we als Rijnland willen bereiken in plannen van derden om te komen tot een klimaatbestendig gebied. Daarnaast adviseren we initiatiefnemers en handelen 91% van de adviesvragen binnen de termijn af. Dit met een gemiddelde doorlooptijd van 3 weken. Een serviceniveau dat aansluit bij de ambitie.

Financieel 2022

Exploitatie

Programma Waterveiligheid (x € 1 mln) Afrondingsverschillen zijn mogelijk	Jaar- rekening 2022	Begroting na wijziging 2022	Begroting 2022	Verschil na wijziging 2022	Verschil na wijziging in %
Netto exploitatiekosten	31,6	30,5	29,4	1,2	3,8%

Het programma Waterveiligheid laat een overschrijding van € 1,1 mln. zien. De reden hiervan is de verwachte afrekening van het HWBP-programma die € 0,3 mln. hoger uitvalt. Daarnaast is er een overschrijding bij onderhoud waterkeringen € 0,5 mln. Dit wordt veroorzaakt doordat er uit de voorjaarsinspectie meer meldingen naar voren komen en meer werk. De afschrijving van de activa vallen € 0,2 mln. hoger uit dan begroot doordat conform de nota vaste activabeleid, activa onder de grenswaarde van € 150.000 niet meer geactiveerd worden. Ook zijn er € 0,1 minder opbrengsten van eigendommen uit contracten (huurcontracten van steigers en dergelijken).

Investerings

Programma Waterveiligheid (x € 1 mln) Afrondingsverschillen zijn mogelijk	Werkelijk 2022	Begroting 2022	Begroot (-/- concern-brede korting) 2022	Verschil begroting 2022	Verschil begroting in %
Bruto-investeringen	22,2	24,3	21,9	-2,1	-8,8%

De investeringsuitgaven zijn € 0,3 mln hoger dan begroot. Bij de verklaring van de afwijkingen wordt de concern-brede korting buiten beschouwing gelaten. Hierna wordt daarom € 2,1 mln lagere investeringsuitgaven verklaard.

DIRK I tot en met V

-/- € 3,2

Het cluster DIRK heeft de strekkingen Hogedijk fase 2 en de Kortesteekterweg in Alphen ad Rijn voordelig aanbesteed. Tevens worden er sinds 2022 geen uren meer geactiveerd voor project toetsing keringen. Ook zijn er twee uitvoeringsprojecten vertraagd waardoor hoge kosten zoals levering stalen damwanden zijn doorgeschoven naar 2023.

TREK

€ 1,0

De uitgaven zijn hoger dan begroot doordat de ingenieursbureaus meer werk hebben verricht in 2022 dan waarmee rekening is gehouden. Tevens zijn de kosten voor inmeten hoger uitgevallen.

Kunstwerken Spaarndammerdijk

€ 0,3

Men is gestuit op ondergrondse obstakels wat heeft gezorgd voor een langere doorlooptijd, extra uren en extra kosten.

Overige kleine afwijkingen

-/- € 0,2

-/- € 2,1

Overige doelstellingen en resultaten Programmabegroting 2022	Score	Realisatie 2022
Wij beschermen tegen overstromingen (preventie)		
Rijnland vervult hier zijn zorgplicht: Rijnland heeft als beheerder de taak om waterkeringen aan de veiligheidseisen te laten voldoen en voor het noodzakelijke preventieve beheer en onderhoud te zorgen. In het kader van de zorgplicht verhogen en versterken we regelmatig onze keringen, bijvoorbeeld omdat ze door bodemdaling te laag zijn geworden. We zetten daarnaast advisering, inspectie, vergunningverlening, toezicht en handhaving in.		
We brengen onze beleids- en uitvoeringsregels verder in lijn met ons nieuwe beleid.		In 2021 zijn de nieuwe nota waterveiligheid en de kustnota vastgesteld. In 2022 hebben we de beleids- en uitvoeringsregels aangepast in lijn met dit nieuwe beleid.
We werken ook aan de nieuwe toetsing van de regionale waterkeringen die in 2023 afgerond moet zijn.		Zie ook belangrijkste resultaten Toetsing van de niet waterkerende objecten (nwo's) is afgerond en momenteel worden de grondlichamen getoetst. Het grondonderzoek loopt vertraging op door een moeizaam proces op het gebied van omgevingsmanagement. Eind 2023 is de toetsing gereed.
We beschermen de waterkeringen tegen de graverij van muskusratten en andere invasieve exoten.		Het afgelopen jaar zijn er meer vangsten gedaan in het hele beheergebied. Gemiddeld genomen zijn de vangsten hetzelfde gebleven vergeleken met vorig jaar, toch is er een absolute stijging doordat er meer uren zijn ingezet en er meer aandacht is voor de kwaliteit van het werk. Een vergelijkbare trend zien we in de regio's om ons heen.
We zetten de samenwerking met andere waterschappen voor het muskusrattenbeheer voort, evenals de actieve betrokkenheid bij de onderzoeken naar ons handelingsperspectief voor de Amerikaanse rivierkreeften.		Samen met de andere beheerorganisaties werken we er naartoe om de muskusratten terug te dringen tot de landsgrenzen. Daarmee worden de inspanningen voor ons eigen beheergebied steeds kleiner en dragen we bij aan de bescherming van de grenzen door andere organisaties. Zie programma Schoon & Gezond Water voor verder onderzoek naar de Amerikaanse rivierkreeften.
Beheer en onderhoud langs de kust willen we intensiveren, waarbij we een proces starten voor de verplaatsing van de strandpaviljoens die in 2021/2022 hebben overwinterd op het strand.		Het beheer en onderhoud aan de kust is op orde. In 2022 is het proces voor verplaatsing van (seizoens) strandpaviljoens gestart met een omgevingsanalyse. In 2023 passen we de beleids- en uitvoeringsregels voor strandbebouwing aan. Daarin werken we ook de feitelijk verplaatsing van de strandpaviljoens uit.
Aan de hand van pilots en via het uitwisselen van ervaringen met andere waterschappen proberen we digitale mogelijkheden uit om werkprocessen efficiënter te maken en te verbeteren.		Met behulp van Tygron (overstromingsmodel) kunnen we ieder moment een dijkdoorbraak simuleren. Simulaties toevoegen aan een bestrijdingsplan is hierdoor niet noodzakelijk. In samenwerking met Hoogheemraadschap van Delfland, HHSK, RWS en STOWA zijn we de pilot satelliet-gestuurde droogtemonitoring sinds begin 2020 gefaseerd opgestart en inmiddels draaien we volledig. Door middel van continu meten in waterkeringen op 10 locaties verdeeld over de waterschappen willen we een beter beeld krijgen van de effecten van droogte op waterkeringen. Door deze kennis te koppelen aan satellietbeelden hopen we (droogte-) inspecties gericht

Overige doelstellingen en resultaten Programmabegroting 2022	Score	Realisatie 2022
		en efficiënter uit te kunnen voeren. De pilot is met twee jaar verlengd t/m 2022 om langdurige meetreeksen te kunnen opbouwen. We werken samen met een marktpartij aan een pilot voor het inzetten van satelliettechnologie die vervorming van keringen kan detecteren. Hiermee kan bijvoorbeeld nauwkeurig het zakken van alle keringen in kaart worden gebracht. Daarnaast wordt de mogelijkheid van automatische dijkinspectie en beoordeling middels remote sensing en AI door deelname aan een onder van Antea onderzocht. Voor toetsing van de regionale waterkeringen zijn diverse digitale tools ontwikkeld om de toetsing (gedeeltelijk) te automatiseren. Voorbeelden hiervan zijn DAM (stabiliteits- en pipingtoets) en toetsing Niet Waterkerende Objecten (NWO's). Het verbeteren of verder ontwikkelen van deze tools zal een 'voortdurende' actie zijn.
Waar mogelijk bevorderen we het recreatief gebruik en versterken we de biodiversiteit op keringen.		We stimuleren het inzaaien van dijken met een divers (bijvriendelijk) grasmengsel. We adviseren grondeigenaren en terreinbeheerders en dragen ook bij in de kosten. We richten het buitentalud zo natuurvriendelijk mogelijk in. Verder houden we op wens van eigenaren of gemeenten rekening met aanleg of behoud van fietspaden, wandelpaden en oevervoorzieningen.
We voorkomen activiteiten die een negatieve invloed hebben op de waterkeringen. Dit doen we met voorlichting, planadvisering, vergunningverlening, toezicht en handhaving.		We hebben 812 planadviezen beoordeeld. 88% van de reacties op adviesaanvragen en verzoeken waren op tijd. Er zijn meer plannen aangeboden ter toetsing dan vooraf voorzien. Daardoor stond de tijdigheid van de reacties onder druk. We hebben 646 aanvragen voor een watervergunningen afgehandeld. 76% van de besluiten lag binnen de wettelijke termijn. Daarnaast zijn 647 meldingen m.b.t. het watersysteem behandeld. 94% is binnen de afgesproken termijn afgehandeld met een gemiddelde doorlooptijd van 2,2 weken. Gemiddeld is 86% van de ontvangen meldingen/vergunningen binnen de wettelijke/afgesproken termijn afgehandeld. Toezicht en handhaving keur is volgens afspraak uitgevoerd. In totaal zijn 228 brieven verzonden n.a.v. in 2022 uitgevoerde controlebezoeken van vergunde/gemelde keuractiviteiten. Daarnaast zijn 156 grondwateronttrekkingen gecontroleerd.

Overige doelstellingen en resultaten Programmabegroting 2022	Score	Realisatie 2022
		Voorjaarsinspectie (kade-inspectie) is uitgevoerd. Eind april en juni zijn de geconstateerde schadepunten (ca. 520) aan handhaving overgedragen. Na verwerking van alle schadepunten is in september aan 36 onderhoudsplichtigen een attendering gestuurd en aan 7 onderhoudsplichtigen een waarschuwingsbrief gestuurd. Vijf van de 7 onderhoudsplichtigen (waarschuwingsbrief) hebben de schadepunten inmiddels hersteld. Verdere afhandeling van de overtredingen van de overige 2 onderhoudsplichtigen vindt plaats in 2023
We houden in de investeringsraming rekening met vervanging van de balgstuwen Ringvaart Haarlemmermeer. We gaan opnieuw met de provincie in gesprek over medefinanciering. Op basis van de uitkomst van deze gesprekken beslist de VV in 2022 opnieuw over vervanging van de balgstuwen.		De gesprekken met de provincies lopen op ambtelijk en bestuurlijk niveau. Daarbij is ook de juridische grondslag onderzocht. Dit heeft geresulteerd in een voorstel dat in de VV van 1 februari 2023 wordt behandeld.
Wij adviseren over het beperken van de gevolgen van overstromingen (gevolgbeperking)		
We adviseren onze partners en inwoners over keuzes in de ruimtelijke inrichting.		Middels vooroverleggen, watersprekuren e.d. adviseren wij onze partners continu.
We hebben voor het hele gebied inzicht in de gevolgen van overstromingen door middel van overstromingsbeelden en geven inzicht in geschikte maatregelen voor duurzame ruimtelijke inrichting.		De overstromingskaarten zijn vastgesteld. We hebben onze input voor de beheerplannen geleverd en zijn nu in afwachting op het publicatie door I&W. We hebben ook onderzocht wat het effect zou zijn als de bij die in de zomer van 2021 in Limburg is gevallen ons zou treffen.
We zetten ons actief in om het bewustzijn over het wonen en werken in een overstroombaar gebied te vergroten. We doen dit onder andere met klimaatstresstesten (inclusief risicodialogen) in gemeenten, met overstromingskaarten opgenomen in klimaatatlassen en met een spoor tussen de calamiteitenorganisatie en de veiligheidsregio's waarin we specifiek kijken naar de gevolgen van overstromingen.		De klimaatstresstesten zijn in de meeste gemeenten al doorlopen. Risicodialogen zijn ook merendeels gevoerd, en nu denken we als waterschap mee aan uitvoeringsmaatregelen. Een aantal maatregelen zijn ook wel geschaard onder de impuls gelden van het Rijk. Dit jaar is een SSA (Strategische SamenwerkingsAgenda's) vastgesteld en later dit jaar volgen er nog twee gemeenten. Ook zijn we druk bezig met de daaruit volgende maatregelen. We hebben ernaar gestreefd om met alle gemeenten een SSA te hebben. Daarnaast werken we samen met gemeenten bij het opstellen van de omgevingsvisies om onze waterdoelen daar ook in te brengen in de ruimtelijke ontwikkelingen van gebieden.

Voldoende water

Portefeuillehouders: Jan de Vries en Waldo von Faber. Klimaatbestendige stad/platteland: Marco Kastelein, Bas Knapp.

Doel Samen met de omgeving zorgen wij voor voldoende water. Niet te veel, niet te weinig, maar precies genoeg voor inwoners, bedrijven en natuur.

Stand van zaken eind 2022

Het programma Voldoende water ligt op koers, met een aantal nadrukkelijke aandachtspunten. We kunnen het peil goed handhaven (ca. 95% van de peilen voldoet aan het peilbesluit) en de grote uitvoeringsprojecten (piekberging Haarlemmermeer, Sluisjes Halfweg) liggen op koers. De zomer van 2022 was extreem droog; door de inzet van de klimaatbestendige water aanvoer (KWA) is het gelukt om voldoende zoet water aan te voeren. Het op orde houden van de assets vraagt echter aandacht. Met het onderhoudsbaggerwerk is het in 2022 nog niet gelukt om het juiste tempo te krijgen. Voor de poldergemalen is het de uitdaging om ieder jaar voldoende gemalen te renoveren zodat de risico's niet toenemen; in 2022 is het inzicht ontstaan dat het huidige investeringsniveau en tempo daarvoor niet genoeg is. Dit kan leiden tot falende gemalen; zo faalde gemaal De Aanvoerder in 2022 op het moment dat de KWA moest worden ingezet. Binnen de watergebiedsplannen zijn enkele grote maatregelen in uitvoering, zoals de eerste peilvakscheidingen in Boskoop; de blauw-groene corridor in Bodegraven is afgerond. We zitten op koers om in 2027 het hele beheergebied aan de wateroverlastnormen te laten voldoen. Echter, de nieuwe klimaatscenario's en het NPLG, die beiden in 2023 helder worden, kunnen leiden tot een nieuwe, grote opgave in de polders.

Financieel

X € 1mln		Realisatie 2022	Begroting 2022	%
Exploitatie		59,9	59,0	101,4
Investerings		27,9	28,2	98,8

Kentallen

		Realisatie 2022	Doel 2022
Polders voldoen aan norm wateroverlast (totaal ca. 200 polders)		86%	88%
Actueel peilbesluit (107.000 ha totaal)		90%*	90%

* Schatting. Het criterium dat de peilbesluiten elke 10 jaar geactualiseerd moeten worden is vervallen; zie Nota Peilbeheer.

Highlights

We werken aan een klimaatbestendige stad en platteland.

DOEL

De meest recente klimaatscenario's van het KNMI laten zien dat de klimaatontwikkelingen sneller gaan dan gedacht. In nauwe samenwerking met onze partners passen we ons hieraan aan en we anticiperen op verdere ontwikkelingen.

INDICATOREN - VOLDOENDE WATER

1 Wateroverlast: percentage van het beheergebied dat voldoet aan de provinciale wateroverlastnormen.

Doel 2022: 88% (van 200 polders)

Realisatie 2022: 86%. Als we de resterende wateroverlastopgave in hectare uitdrukken dan voldoet 96 ha van de 76.726 ha nog niet aan de norm (0,13%)

2 Zoetwater: capaciteit/beschikbaarheid voorzieningenniveau (o.a. KWA).

Doel 2022: uitvoering KWA projecten

Realisatie 2022: De KWA wordt in 2023 opgeleverd en de voorbereiding van de Doorvoerroute Krimpenaarwaard is gestart.

MAATREGELEN 2022

Aanleg piekberging Haarlemmermeer, verbeteren doorstroming boezemgemaal Halfweg, uitvoeren watergebiedsplannen en meerdere projectdelen klimaatbestendige wateraanvoer.

Realisatie 2022

Vanuit de watergebiedsplannen werken we eraan om de polders aan de wateroverlastnormen te laten voldoen. De uitbreiding van de KWA is in uitvoering.

Voor doorstroming Halfweg is de omgevingsvergunning verleend; voor de piekberging Haarlemmermeer zijn grote stappen gezet in de uitvoering. Onder de noemer 'Water meer sturend in de ruimtelijke ordening' willen we een klimaat robuuste inrichting van stedelijk gebied en gebiedsontwikkelingen stimuleren; de VV heeft in november het principebesluit genomen om de beleidsregels klimaatbestendig te maken.

We zorgen dat overig water gebaggerd wordt en geven zo doorstroming en waterkwaliteit een impuls.

DOEL

Om de doorstroming en waterkwaliteit in overig water een impuls te geven neemt Rijnland het initiatief om ervoor te zorgen dat de niet-primaire oppervlaktewateren die in onderhoud zijn van derden binnen 15 jaar op diepte zijn, conform de legger. Dit zonder de verantwoordelijkheid van anderen over te nemen.

INDICATOREN

- 1 Pilots baggeren overig water uitgevoerd
- 2 Strategie baggeren overig water vastgesteld.

MAATREGELEN 2022

- 1 In 2022 zijn de pilots in volle gang (afronding 2023).

Realisatie 2022

Twee pilotprojecten zijn afgerond; de derde pilot is beëindigd, omdat de sloten op diepte bleken te zijn. Op basis van de uitkomsten van de pilotprojecten wordt door het nieuwe bestuur in 2023 een strategie bepaald.

We bieden een wenkend perspectief in landelijke en stedelijke gebieden die kampen met bodemdaling.

DOEL

Om stedelijke en landelijke gebieden met bodemdaling een wenkend perspectief te bieden pakt Rijnland het bodemdalingsdossier proactief op zoals in de binnenstad van Gouda en neemt Rijnland het initiatief voor een samenwerkingspilot in landelijk gebied.

INDICATOREN

Aantal gebiedsprocessen met bodemdaling als hoofd- of neven doel waar Rijnland actief aan deelneemt.

Doel 2022: 9

MAATREGELEN 2022

- 1 Visie op eigen rol Rijnland vastgesteld en vertaald in activiteiten.
- 2 Actief deelnemen aan strategische samenwerkingsverbanden, het opstellen van de regionale veenweidestrategieën en participeren in gebiedsprocessen en onderzoeken.
- 3 Uitvoeren pilot bodemdaling.

Realisatie 2022

We handelen conform de lijn die de VV in november 2021 heeft vastgesteld. Het onderwerp speelt een belangrijke rol in peilbesluiten (maatwerk). De Rijnlandse pilot in de polders rondom De Kaag is succesvol afgerond; in de volgende fase heeft de Provincie de regie. Rijnland participeert in een aantal gebiedsprocessen. Deze gaan in 2023 over in het NPLG.

Belangrijkste resultaten 2022

- 1 We gaan in 2022 voor 140 km aan watergangen baggeren en doen de inpeiling voor 200 km.**

Realisatie 2022

In 2022 hebben we voor 124 km aan onderhoudsbaggerwerk uitgevoerd. Het inpeilen, dat gepland was voor Q4, is net over de jaargrens opgeschoven waardoor 0 km is ingepeild. De verschuiving van werk over de jaargrens leidt niet tot problemen; het wordt de komende jaren weer ingehaald. Daarnaast is 31 km watergang in De Wilck gebaggerd.

2 Renovatie poldergemalen: we besteden in 2022 ca. 16 gemalen aan; leveren ca. 20 gemalen op, en dragen er ca. 18 over naar de beheerorganisatie.

Realisatie 2022

Loopt over het algemeen op schema. In enkele gevallen zijn er onbeïnvloedbare vertragingen zoals drukte bij Liander en een aangevocht omgevingsvergunning. Er zijn dit jaar 16 gemalen opgeleverd. *Belangrijk aandachtspunt is het tempo en investeringsniveau: we realiseren gemiddeld te weinig gemalen per jaar om het areaal op orde te houden. Door het sluiten van raamcontracten is de uitvoeringsorganisatie nu op orde; het investeringsniveau moet echter omhoog.*

3 De uitvoering van de piekberging Haarlemmermeer is in volle gang. In 2022 starten we met de uitvoering van de kunstwerken.

Realisatie 2022

De uitvoering van de piekberging Haarlemmermeer is grotendeels gereed. De uitvoering verloopt conform de planning.

4 We verbeteren de doorstroming en renoveren de sluisjes bij Halfweg. In 2022 starten we de uitvoering.

Realisatie 2022

De omgevingsvergunning is verleend. Begin 2023 starten we in bouwteamverband met het vervolgtraject.

5 Klimaatbestendige stad en platteland: we hebben de maatregelen voor robuuste waterbeschikbaarheid op laten nemen in het Deltaprogramma 2022-2027. We versterken ons vermogen om ontwikkelingen in ons te gebied te beïnvloeden, zodat ze klimaatbestendig zijn.

Realisatie 2022

De uitvoering van de KWA verloopt volgens planning. Hoogheemraadschap Schieland & de Krimpenerwaard trekt het project 'doorvoer Krimpenerwaard' en middels bestuurlijke overleggen bespreken we de voortgang.

6 Bodemdaling: We spelen een actieve rol, volgens het besluit dat de VV hierover zal nemen. Onder andere het uitvoeren van een gebiedspilot en het (selectief) participeren in gebiedsprocessen van derden.

Realisatie 2022

[Zie highlights.](#)

7 Baggeren overig water: We starten een pilot om de juiste strategie te bepalen en testen.

Realisatie 2022

[Zie highlights.](#)

Financieel 2022

Exploitatie

Programma Voldoende water (x € 1 mln)	Jaar-rekening 2022	Begroting na wijziging 2022	Begroting 2022	Vershil na wijziging 2022	Vershil na wijziging in %
Afrondingsverschillen zijn mogelijk					
Netto exploitatiekosten	59,9	59,0	57,9	0,8	1,4%

Voldoende water overschrijdt € 0,8 mln. op de begroting. De laboratoriumkosten zijn € 1,2 mln hoger dan begroot. De kosten waren grotendeels begroot bij programma Schoon en Gezondwater, maar zijn in werkelijk ingezet voor het programma Voldoende water. Daarnaast zijn er € 0,9 mln. minder opbrengsten verkoop eigendommen omdat er in december een grote verkoop is uitgesteld en € 0,9 mln. hogere inzet van personeel.

Daarentegen is er voor € 1,1 mln. minder gebaggerd en waren de energiekosten € 0,9 mln. lager. Dit wordt grotendeels veroorzaakt door de BTW verlaging en lager verbruik van elektra en gas door droogte. De onderhoudskosten vielen € 0,2 mln. lager uit, doordat er werk overloopt naar 2023.

Investerings

Programma Voldoende water (x € 1 mln)	Werkelijk	Begroting	Begroot (-/- concern-brede korting)	Verschil begroting	Verschil begroting in %
Afrondingsverschillen zijn mogelijk	2022	2022	2022	2022	%
Bruto-investeringen	27,9	28,2	25,0	-0,3	-1,2%

De investeringsuitgaven zijn € 2,9 mln hoger dan begroot. Bij de verklaring van de afwijkingen wordt de concern-brede korting buiten beschouwing gelaten. Hierna wordt daarom € 0,3 mln lagere investeringsuitgaven verklaard.

Sluisjes Halfweg

-/- € 1,8

Het project heeft in 2021 vertraging opgelopen doordat de samenwerking met het ingenieursbureau moest worden beëindigd i.v.m. de maximale omvang van de opdracht (aanbestedingsregels). Hiervoor moest toen een nieuwe partij worden gezocht. Nu staat uitvoering gepland voor 2023, waardoor uitvoeringskosten die in de begroting voor 2022 waren geraamd zijn doorgeschoven naar 2023.

Poldergemalen

-/- € 1,6

Doordat de uitvoering van enkele gemalen verschoven is van 2022 naar 2023, is ook 1,6 mln aan kosten over de jaargrens geschoven.

Waterplannen

-/- € 0,7

De bijdragen aan derden die voorzien waren voor 2022, zijn (door voor ons externe omstandigheden) allemaal doorgeschoven naar 2023.

Overnemen en afstoten assets

-/- € 0,5

De uitgaven voor Overnemen en afstoten assets zijn lager dan begroot doordat er vertraging is opgelopen in de voorbereiding van een deelproject waardoor uitvoeringskosten verschuiven naar 2023. Tevens is een deelproject voordeliger aanbesteed.

Piekberging N3MP

-/- € 0,3

De uitgaven zijn lager dan begroot doordat er minder kosten voor de nazorg nodig was. Tevens is een deel van de risicoreservering vrijgefallen omdat deze niet meer nodig is in de afsluitende fase van het project.

WGP

€ 2,8

Door het slimmer organiseren van het projectteam heeft men meer kunnen uitvoeren dan vooraf begroot. Een aantal projecten zijn hierdoor versneld waardoor kosten in 2022 vallen in plaats van 2023 en verder (o.a. Leidse polders, Hogenwaardse-, Lagenwaardse- en Hondsdijkspolder, WGP Boskoop peilvakscheiding en de Blauwe corridor). Tevens zijn onvoorziene restpunten opgepakt en hebben zich enkele risico's voorgedaan waardoor extra kosten moesten worden gemaakt.

Peikberging Haarlemmermeer

€ 1,0

Het project verloopt voorspoedig waardoor in 2022 meer is uitgegeven dan in de begroting was voorzien. Daarnaast zijn de loon- en materialenprijzen gestegen. De toegenomen kosten (conform indexeringsregeling van het contract) konden binnen het verstrekte krediet worden opgevangen.

Noordwijk a zee grondwateroverlast

€ 0,3

De uitgaven van de Parallel Boulevard Noordwijk komen hoger uit doordat de uitvoering van fase 2 sneller ging dan gepland. Deze versnelling komt onder andere doordat er geen archeologische vondsten zijn gedaan en in de planning rekening was gehouden met zettingen wat niet nodig bleek te zijn. Hierdoor is de uitvoering van fase 2 versneld waardoor er meer uitvoeringskosten in 2022 zijn gerealiseerd.

Overige kleine afwijkingen

€ 0,5

-/- € 0,3

Binnen Voldoende water is hard gewerkt aan subsidieverwerving. Er is in totaal voor € 14,6 mln aan POP-subsidie toegezegd (o.a. Piekberging Haarlemmermeer en Watergebiedsplan). Zie [subsidieontvangsten](#).

Overige doelstellingen en resultaten Programmabegroting 2022	Score	Realisatie 2022
We zorgen voor voldoende water (peilbeheer)		
Rijnland faciliteert de functies in het gebied door het nemen van passende peilbesluiten en het uitvoeren van peilbeheer conform het peilbesluit.		
We gaan door met het actualiseren van peilbesluiten, zodat in 2022 90% van de oppervlakte van Rijnland een actueel peilbesluit heeft. We stellen in 2022 voor 8 polders een geactualiseerd peilbesluit vast. Dit bereiken we via de watergebiedsplannen. (Zie: we beperken de gevolgen van wateroverlast).		In 11 polders is een geactualiseerd peilbesluit vastgesteld (MT-polder Hogenwaardse-, Lagenwaardse- en Hondsdijksepolder, polder Marendijk, Wassenaarschepolder, Zwetterpolder, Berg- en Daalpolder, Veenderpolder, Drooggemaakte Veender en Lijkerpolder, Kaspolder). Dit is een meevaller (versnelling) ten opzichte van de 8 polders die voorzien waren voor dit jaar.
We voeren het dagelijks peilbeheer uit volgens het in het peilbesluit vastgestelde peil. We zorgen dat het daadwerkelijke peil in meer dan 90% van de gevallen voldoet aan het peilbesluit. We monitoren of aan het peilbesluit voldaan wordt, en werken eraan om structurele afwijkingen op te lossen.		In 2022 voldeed 95% aan het peilbesluit, waarmee er voor meer dan de norm van 90% werd voldaan.
In het verleden heeft Rijnland het beheer en onderhoud van stedelijk water van een aantal gemeentes overgenomen (convenanten). In de komende jaren wil Rijnland deze convenanten beëindigen, zodat het beheer en onderhoud van overige wateren (niet nodig voor het functioneren van het hoofdwatersysteem) zoveel mogelijk bij derden ligt. In 2022 willen we hier concrete stappen in zetten.		Bij een aantal gemeenten is het gesprek opgestart. Als deze taken terug gaan naar de gemeenten betekent dit extra kosten voor de gemeenten.
We reguleren (via meldingen en vergunningen) waar mogelijk peilafwijkingen en handhaven deze, op basis van het in 2019 geactualiseerde beleid peilafwijkingen.		We handelen verzoeken tot peilafwijkingen af en adviseren het watergebiedsplan ten aanzien van de inliggende en bestaande peilafwijkingen. In 2022 zijn er minder aanvragen dan verwacht binnengekomen, maar de complexiteit van de aanvragen nam wel toe. Handhaving vindt plaats wanneer dit nodig is, maar er zijn dit jaar geen overtredingen geconstateerd.
We overleggen met andere waterbeheerders hoe we elkaar kunnen helpen in geval van wateroverlast of watertekort ('slim watermanagement'). We implementeren dit in het dagelijks waterbeheer. Dit leidt onder meer tot gezamenlijke redeneerlijnen en gedeelde informatieschermen voor zowel wateroverlast als watertekort. Daarnaast voeren we samen onderzoek uit naar de toekomstbestendigheid van de watersystemen rondom het Noordzeekanaal-Amsterdam Rijnkanaal, inclusief de gezamenlijke maatregelen die op korte en (middel)lange termijn noodzakelijk zijn.		• Met afronding van de redeneerlijn droogte hebben we nu voor alle situaties een gezamenlijke redeneerlijn beschikbaar. • Daarnaast hebben we in 2022 een studie uitgevoerd naar welke berging in waterbezwaarperiodes aanwezig is en op welke wijze die (gebiedsoverstijgend) kan worden ingezet. Dit inclusief mogelijke schades die in betreffende gebieden kunnen optreden. • Vwb. het traject toekomstbestendig is in 2022 gewerkt aan het inzichtelijke maken van de diverse wateropgaven én de ruimtelijke opgaven. Ook is nadrukkelijk ingezet op het verbinden van de wateropgaven met de ruimtelijke opgaven. TB is daarmee een belangrijke factor geworden in de diverse ruimtelijke processen zoals NOVEX-NZKG.

Overige doelstellingen en resultaten Programmabegroting 2022	Score	Realisatie 2022
We onderzoeken via pilots hoe digitale ontwikkelingen gaan helpen om werkprocessen, zoals de jaarlijkse schouw, effectiever in te richten. Bij de grotendeels geautomatiseerde aansturing van de boezem- en poldergemalen wordt het systeem regelmatig 'slimmer gemaakt'. Op basis van de pilot 'aanbod duurzame energie' wordt een plan van aanpak gemaakt hoe we onze modellen kunnen aanpassen, waar inzetbaarheid van de gemalen op basis van duurzame energie in wordt meegenomen.		We hebben ervaringen opgedaan met de digitale/geautomatiseerde diepteschouw en in het Polderlab. Bij 14 gemalen werken we d.m.v. een verbeterde model aan slimmer malen, om energie te besparen en te malen op het moment dat de energiemix in het net zo groen mogelijk is. In 2023 zullen we deze pilot verder opschalen.
In 2022 gaan we het WBP6 en de uitkomsten van de BOB-trajecten (klimaatadaptatie, circulariteit, energie, bodemdaling) vertalen naar ons peilbeheer (vertalen strategische keuzes naar tactische plannen).		Dit is gestart. I.h.k.v. het NPLG heeft het rijk ook een aantal aanvullende kaders gesteld.
We houden de afspraken met andere waterbeheerders (waterakkoorden) actueel. In 2022 gaan we de waterakkoorden in twee regio's (namelijk Noordzeekanaal/ Amsterdam Rijnkanaal en Hollandse IJssel/ Lek) actualiseren.		Het waterakkoord Noordzeekanaal is in 2022 geactualiseerd; actualisatie van het waterakkoord Hollandse IJssel / Lek is vertraagd door door capaciteitsgebrek bij RWS. Afronding hiervan wordt nu in 2023 verwacht.
We houden het watersysteem in stand		
Het afgesproken peil realiseren we met behulp van kunstwerken (inlaten, gemalen, stuwen) en watergangen. Rijnland onderhoudt zijn kunstwerken en watergangen adequaat. Door asset management toe te passen wordt de goede balans tussen kosten, functionaliteit en risico's gezocht. De bedrijfswaarden en risicomatrix zijn daarvoor de basis. Voor de belangrijkste assets maken we Lange Termijn Asset Planningen (LTAP's).		
Ook verbeteren we in deze planperiode de procesautomatisering en toegangsbeveiliging op gemalen.		De PA bij boezemgemaal Spaardam is reeds in orde met de voorlaatste standaard en de renovatie bij boezemgemaal Katwijk is gereed met de nieuwste standaard. Ook Boezemgemaal Gouda is gereed. We verwachten de boezemgemalen in het eerste kwartaal 2023 af te ronden. Er is gestart met de standaardisatie van de procesautomatisering/ elektra voor de poldergemalen; de nieuwe standaard wordt gedemonstreerd en getest op 2 gemalen. Voor de toegangsbeveiliging zijn we bezig met het in kaart brengen van de Rijnlandse brede opgave en op basis daarvan stellen we de plannen op. In 2022 is het krediet door de VV versterkt en de voorbereiding loopt en zal dit in 2023 uitgevoerd worden.
We gaan aan de slag met verkenning van de maatregelen voor renovatie van boezemgemaal Halfweg en nemen daar de eerste noodzakelijke maatregelen		Dit betreft het vervangen van damwanden en het vervangen van de procesautomatisering (PA, zie boven). Beide zijn in uitvoering. Voor de damwanden heeft de VV in november 2022 een aanvullend krediet verstrekt.
We hebben speciale aandacht voor het beheersen van de kosten voor exotenbestrijding.		In 2022 zijn de kosten hoger uitgevallen dan in 2021. Door het warme najaar is nam de hoeveelheid meldingen flink toe. De groei van exoten is afhankelijk van het weer, en daarmee onvoorspelbaar.

Overige doelstellingen en resultaten Programmabegroting 2022	Score	Realisatie 2022
In 2022 ronden we de inventarisatie van oeververdedigingen af, en verkennen we hoe deze kunnen vastleggen in een nieuwe legger overige kunstwerken. Vooruitlopend daarop pakken we in 2022 opnieuw een aantal urgente strekkingen oeverbeschoeiing aan.		Na een tegenvallende aanbesteding in 2021 zijn we nu bezig met het opnieuw vaststellen (vereenvoudigen) van de uitvraag. In 2023 wordt er een nieuwe uitvraag gedaan. Van de 7 projecten in de scope van urgente oeverbeschermingen 2022 zijn er 2 nog niet gereed. 1 is in uitvoering en eind maart 2023 klaar en de andere vergt veel meer voorbereiding dan van te voren gedacht. Hiervan is nog niet te zeggen wanneer deze in uitvoering gaat dan wel klaar is. Het gaat hier steeds om oeververdedigingen waar Rijnland eigenaar en/of onderhoudsplichtige is.
In 2022 gaan we het WBP6 en de uitkomsten van de BOB-trajecten (klimaatadaptatie, circulariteit, energie, bodemdaling) vertalen naar onze asset management plannen (vertalen strategische keuzes naar tactische plannen)		We werken aan de vertaling van de doelen uit het WBP6 naar de praktijk. Dit wordt vastgelegd in asset management plannen.
We constateren dat er aanvullende kaders nodig zijn voor nieuwe ontwikkelingen zoals ondergrondse waterberging, grondwateronttrekkingen en warmte/koude opslag. Daarom gaan we in 2022 een verkenning uitvoeren naar grondwaterkwaliteitsbeleid.		De verkenning voor het grondwaterkwaliteitsbeleid is afgerond. De (beperkte) acties die daar uit voortkomen zijn opgenomen in het programma voor 2023 en verder.
We beperken de gevolgen van wateroverlast		
Rijnland wil de gevolgen van wateroverlast, nu en in de toekomst, zoveel mogelijk beperken.		
In 2022 is het nieuwe IPCC-rapport verschenen, waaruit blijkt dat de klimaatverandering doorzet. In 2023 worden nieuwe landelijke klimaatscenario's verwacht, als nationale vertaling van het IPCC-rapport. Op basis daarvan gaan we de boezemstudie (uit 2016) actualiseren, waarmee we de klimaatscenario's en eventuele nieuwe overlastnormen vertalen naar ons systeem. Dit is belangrijk, omdat dan ook blijkt of er na 2025 nieuwe majeure maatregelen nodig zijn om wateroverlast ook in de toekomst te kunnen voorkomen. Na de boezemstudie besluiten we of actualisatie van het peilbesluit van de boezem nodig is. In 2022 starten we met een aantal voorbereidende onderzoeken.		De voorbereidende onderzoeken zijn grotendeels uitgevoerd. Dit betreft de onderzoeken naar het opzetten of dieper afmaken van het boezempeil en een onderzoek naar energiebesparing door het peilbeheer van de boezem anders uit te voeren. De conclusies worden meegenomen in de actualisatie van de boezemstudie.
In de watergebiedsplannen is de verwachting dat in 2022 ca. 7 polders worden afgerond, en maatregelpakketten (projectplannen) voor 4 nieuwe polders worden vastgesteld. Enkele bijzonderheden voor 2022 zijn: besluit nemen over peilvakscheidingen Boskoop; ambitie bepalen voor de Veender- en Lijkerpolder buiten de bedijking; en de uitvoering van de waterberging met weidevogelgebied in de Zoetermeerse Meerpolder		In 8 polders is er een projectplan voor de uitvoeringsmaatregelen vastgesteld (Zuidzijdorpolder, Hogenwaardsepolder, Lagenwaardsepolder, Hondsdijksepolder, Drooggemaakte Veender en Lijkerpolder, Veenpolder, Kaspolder en Wassenaarschepolder). Er zijn 9 polders overgedragen aan beheer & onderhoud (Oosteinderpolder, Floris Schouten Vrouwenpolder, Merenwijk, Slaaghpolder, Lisserpolder, Rooversbroekpolder, Zemelpolder, Voorofse Kooijpolder, Mariënduin)

Overige doelstellingen en resultaten Programmabegroting 2022	Score	Realisatie 2022
		Er is een besluit genomen over de peilvakscheidingen Boskoop en deze zijn toegevoegd aan de scope van de watergebiedsplannen. De ambitie voor de Veender- en lijkerpolder buiten de bedijking is bepaald, de variantenfase is in 2022 opgestart. De waterberging met weidevogelgebied in de Zoetermeerse Meerpolder is opgeleverd. De blauw-groene corridor Bodegraven is in december feestelijk geopend.
In 2022 lossen we samen met de gemeente Noordwijk de grondwateroverlast aan de Parallel Boulevard op		Fase 1 van het project afgerond. Dit is een project in samenwerking met de gemeente Noordwijk waarbij op zes meter diepte een RVS grondwaterdrain wordt aangelegd. Deze drain regelt het grondwater en voorkomt wateroverlast. In maart 2023 wordt het project afgerond.

Schoon en Gezond water

Portefeuillehouders: Waldo van Faber en Jan de Vries.

Doel Wij zorgen voor een goede ecologische en chemische waterkwaliteit, afgestemd op de verschillende functies en versterken de biodiversiteit

Algehele resultaten 2022

De actualiteit van afgelopen jaar laat de klimaatverandering zien in de droge zomer en het natte najaar. In de media lezen we geregeld berichten over de slechte waterkwaliteit. Te meer reden om de uitvoering van het KRW-programma voort te zetten. De uitvoering van KRW2 loopt door. De enige vertraging is het baggeren in Langeraar, waar het tijd heeft gekost om een nieuw depot te vinden. De maatregelen in Zoetermeer worden samen met de gemeente uitgewerkt. De eerste natuurvriendelijke oevers zijn uitgevoerd en zullen in het voorjaar 2023 verder tot ontwikkeling komen. KRW3 is met twee projectteams van start gegaan en onderzoekt maatregelen voor de eerst geplande waterlichamen. Voor de Vogelplas Starrevaart is al een concreet pakket van maatregelen afgesproken met de eigenaar Staatsbosbeheer en in uitvoering. Het zwaartepunt van de uitvoering KRW ligt in de derde planperiode. Er wordt hard gewerkt om de komende zes jaar in totaal in 28 waterlichamen maatregelen uit te voeren. Dit is ook nodig omdat de huidige toestand ontoereikend is. De ervaring leert echter ook dat we rekening moeten houden met een vertraagd effect van de maatregelen op de waterkwaliteit. We zijn ook nadrukkelijk afhankelijk van partners om stoffen als bijvoorbeeld fosfaat terug te dringen. Begin 2022 is het Rijnlandbrede Landbouwportaal van start gegaan waar coachgesprekken en subsidies voor maatregelen worden aangevraagd. In de inspiratiepolders worden de eerste concrete stappen gezet.

Highlights

KRW en biodiversiteit vertalen we in concrete maatregelen.

KRW

DOEL

Voor alle 40 KRW-waterlichamen de door Rijnland gestelde biologische doelen te gaan halen (inspanningsverplichting). De geplande KRW-maatregelen voor alle 40 KRW-waterlichamen uitvoeren (resultaatverplichting).

INDICATOREN

1 Trend (neerwaarts) van de fosfaat- en stikstofgehalten in de boezem en de polders gemeten over de laatste 10 jaar.

Doel 2022: minimaal handhaven huidige niveaus, inzet op neerwaarts

Realisatie 2022: De fosforconcentratie is in Rijnland de laatste 10 jaar sterk gedaald, 2,1% per jaar in de boezem en 0,9% per jaar in de polders. Ook de stikstofconcentratie daalt in de boezem (0,7% per jaar). In de polders is de stikstofconcentratie nagenoeg gelijk gebleven.

2 Percentage KRW-lichamen met goede biologische toestand (vissen, waterplanten, macrofauna en algen).

Doel 2022: 22,5% goed en 65% matig (KRW-resultaatsplicht)

Realisatie 2022: 25% goed, 55% matig, 15% ontoereikend, 5% slecht.

MAATREGELN 2022

We werken aan de uitvoering van de resterende KRW2 maatregelen en de voorbereiding van de KRW3 maatregelen.

Realisatie 2022

De uitvoering van het pakket van maatregelen loopt over het algemeen goed. Alleen de uitvoering van de baggerwerkzaamheden in Langeraar zijn vertraagd omdat een nieuw baggerdepot niet snel werd gevonden. De eerste waterlichamen uit KRW3 worden voorspoedig opgepakt, conform het KRW3-Uitvoeringsprogramma. Hierbij wordt samengewerkt met derden waaronder Staatsbosbeheer die druk in uitvoering zijn met de maatregelen in de Vogelplas Starrevaart. In Zoetermeer is het eerste deel van de natuurvriendelijke oevers aangelegd. Rijnland heeft voor de KRW3 een ambitieus plan opgesteld, waarin meer waterlichamen worden opgepakt dan in de eerdere planperiodes. De ervaring leert dat we rekening moeten houden met een vertraagd effect van de maatregelen op de waterkwaliteitsverbetering. Zeker van de maatregelen die in het latere deel van de KRW3 periode worden uitgevoerd verwachten we de effecten pas na 2027 terug te zien.

BIODIVERSITEIT

DOEL

Versterken van de biodiversiteit op eigen terreinen, bij gebouwen en de oppervlaktewateren. Naast het delen van kennis intern en samenwerken met partners zoals beschreven in het actieplan Biodiversiteit.

INDICATOREN

1 Toename populatie van bedreigde soorten op eigen terreinen (sinds 2019).
Doel 2022: toename

2 Percentage locaties met genomen maatregelen.
Doel 2022: uitbreiding naar gemalen en steunpunten (meekoppelkansen) (*Stand 2020: 100% awzi-terreinen, enkele overige terreinen*)

MAATREGELEN 2022

Ecologische inrichting en beheer meepakken bij projecten en contractvernieuwing onderhoud en beheer; toename bloemrijke dijken

Realisatie 2022

We lopen op schema met de uitvoering van het vastgestelde actieplan Biodiversiteit. Vanuit de Blauwe diensten draagt Rijnland bij aan 10km bloemrijke oevers langs boerenlandpaden.

Financieel

X € 1mln		Realisatie 2022	Begroting 2022	%
Exploitatie		10,3	11,5	89,6
Investerings		6,5	6,9	94,8

Kentallen

		Realisatie 2022	Doel 2022
Daling fosfaatconcentratie (leidende parameter vanuit de begroting)		2,1%	3%
Goede biologische toestand KRW-lichamen (40 totaal)		25%	23%
Zwemkwaliteit 'aanvaardbaar'		91%	97%

Belangrijkste resultaten 2022

1 We ronden de realisatie af van KRW2-slibvang in Langerse Plassen.

Realisatie 2022

Er is een tweede baggerdepot beschikbaar gekomen waardoor er genoeg ruimte is voor de afronding van het werk. De slibvang en de natuurzone zijn grotendeels klaar (inplanten in het voorjaar) en het elektrisch baggeren zal rond de zomer klaar zijn.

2 We voeren de KRW2-baggermaatregelen uit in De Wilck.

Realisatie 2022

De (bagger)werkzaamheden door Rijnland zijn gereed en afspraken met Staatsbosbeheer zijn vastgelegd. Staatsbosbeheer neemt de (onderhouds)werkzaamheden over.

3 We starten met de KRW2-maatregelen in Zoetermeerse Plas en Zoetermeer.

Realisatie 2022

De eerste 3 km NVO zijn gerealiseerd. Het ontwerp voor de waterverbindingen Westerpark/Bossenpark is zo goed als definitief. Er is een variantenafweging voor de mobiele bemaling Polder Noordplas uitgevoerd. Een groot deel van de voorbereidingen voor het baggeren van de Broekwegwetering zijn uitgevoerd. En het gezamenlijke beheerplan oevers en watergangen is zo goed als definitief.

4 We starten met de eerste maatregelen in het KRW3-uitvoeringsprogramma.

Realisatie 2022

De uitwerking van de voorkeursvarianten en de voorontwerpen lopen op schema. De eerste maatregelen zijn in uitvoering.

5 We ronden de herstelmaatregelen KRW1 af.

Realisatie 2022

De oplevering van het herstelplan met maatregelen voor Stein-Noord is door personele problemen uitgesteld tot begin 2023. De defosfateringsinstallatie is eind 2022 verplaatst naar Poldergemeaal Zwetterpolder in de bollenstreek.

6 We zetten het Landbouwportaal op voor heel Rijnland.

Realisatie 2022

Het landbouwportaal is begin 2022 gelanceerd en de aanvragen voor coaches en subsidies komen binnen. Eind december waren er 168 coachbezoeken uitgevoerd en zijn er 45 subsidieaanvragen gedaan.

In het eerst kwartaal van 2023 komen alle resultaten Landbouwportaal beschikbaar. In het tweede kwartaal is de evaluatie in brede zin van het eerste jaar landbouwportaal beschikbaar.

7 We vullen inspiratiepolders in voor de vijf belangrijkste landbouwsectoren.

Realisatie 2022

Er zijn in 2022 belangrijke resultaten in de Inspiratiepolders en samenhang met het relatiebeheer binnen de 5 landbouwsectoren geboekt. Het betreft 'interventie maatregelen' die nodig zijn om fysieke maatregelen door ondernemers te laten nemen.

Onder interventie maatregelen verstaan we o.a. presentaties bij sectorbijeenkomsten en ontwikkeling en in praktijk brengen van het dashboard gewasbeschermingsmiddelen.

Er wordt onderzocht hoe interventie maatregelen, dus resultaten van de inspanning geleverd door Rijnland, (beter) vastgelegd en gedeeld kunnen worden. Ook interventie maatregelen leiden tot een verbetering van de waterkwaliteit. Dit is echter (nog?) niet 1 op 1 herleidbaar tot een verbetering de waterkwaliteit. De inspiratiepolders lopen deels samen met de gebiedsplannen voor het NPLG.

8 We zorgen voor waterkwaliteit van alle 44 zwemwaterlocaties minstens 'aanvaardbaar'. Bij terugval stellen we maatregelen voor aan de VV.

Realisatie 2022

De tijdelijke maatregelen bij Meijepark (Nieuwkoop) zijn gerealiseerd met het perspectief om die definitief te maken. Komende twee jaar doen we daar ervaring mee op. De droge en warme zomer van dit jaar geeft relatief veel problemen door onder andere blauwalg op verschillende locaties. We doen jaarlijks na het zwemseizoen in Q3/Q4 samen met belanghebbenden een voorstel voor de slecht scorende locaties. Het

voorstel voor uitvoeringskrediet bereiden we voor en gaat met de begrotingsvoorstellen in 2022 naar de VV.

9 We koppelen zes luchtmenginstallaties aan de telemetrie.

Realisatie 2022

Vier van de zes installaties zijn gekoppeld aan de telemetrie en de laatste twee staan gepland. Dit is een kleine ingreep die zorgt dat de installaties op afstand te bedienen zijn.

10 We vergroten de interne kennis over biodivers beheer middels training.

Realisatie 2022

In 2022 zijn er 2 trainingen Beleef Biodiversiteit aan collega's gegeven. Voor 2023 staan er nog 3 ingepland.

11 We hebben een bestek opgesteld voor het beheer van de watergangen met daarin de nieuwste inzichten verwerkt over biodiversiteit.

Realisatie 2022

In de scope naar de aannemers van de huidige contracten is ecologisch beheer als onderdeel opgenomen.

Financieel 2022

Exploitatie

Programma Schoon en gezond water (x € 1 mln) Afrondingsverschillen zijn mogelijk	Jaar-rekening 2022	Begroting na wijziging 2022	Begroting 2022	Verschil na wijziging 2022	Verschil na wijziging in %
Netto exploitatiekosten	10,3	11,5	11,7	-/- 1,2	-/- 10,4%

Bij het programma Schoon en gezond water zijn de kosten €1,2 mln. lager dan begroot. De laboratoriumkosten zijn € 1,0 mln lager dan begroot. Deze kosten waren grotendeels begroot bij Schoon en Gezond water, maar zijn werkelijk ingezet voor het programma Voldoende water. Daarnaast is er een voordeel bij beleidsondersteunend onderzoek en bijdragen aan overige van € 0,3 mln, door vertraging in onderzoeken. Als laatste zijn de afschrijvingen van activa € 0,1 mln. hoger.

Investerings

Programma Schoon en gezond water (x € 1 mln) Afrondingsverschillen zijn mogelijk	Werkelijk 2022	Begroting 2022	Begroot (-/- concern-brede korting) 2022	Verschil begroting 2022	Verschil begroting in %
Bruto-investeringen	6,5	6,9	6,2	-0,4	-5,2%

De investeringsuitgaven zijn € 0,3 mln hoger dan begroot. Bij de verklaring van de afwijkingen wordt de concern-brede korting buiten beschouwing gelaten. Hierna wordt daarom € 0,4 mln lagere investeringsuitgaven verklaard.

Cluster Landbouw

-/- € 0,3

Het gebiedsproces voor het programma landbouw verloopt wat trager doordat het eerst last had van de gevolgen van Corona en nu ook van alle onzekerheden over energie, inflatie en stikstofproblematiek.

Overige kleine afwijkingen

-/- € 0,1

Door een wat langere looptijd zijn enkele uitgaven verschoven naar 2023.

-/- € 0,4

Overige doelstellingen en resultaten Programmabegroting 2022	Score	Realisatie 2022
We realiseren schone grote wateren (KRW)		
De Europese Unie heeft in 2000 de Kaderrichtlijn Water (KRW) vastgesteld met als doel de kwaliteit van het water en het leven in en op het water te beschermen en verbeteren. Uiterlijk in 2027 moeten onze 40 KRW waterlichamen, dat zijn grote meren, vaarten en waterrijke polders, in "goede toestand" verkeren. Belangrijke beperkende factoren om tot een goede toestand te komen zijn de inrichting (van met name oevers) en de hoge gehalten aan voedingsstoffen in het water (met name stikstof en fosfor). Rijnlandse KRW-aanpak is om in de drie planperiodes van elk 6 jaar, steeds een deel van de waterlichamen aan te pakken. In de KRW1-periode (2009-2015) zijn 7 waterlichamen aangepakt, door natuurbeheerders of door Rijnland. In de KRW2-periode (2016-2021) hadden we er 8 onderhanden. In de KRW3-planperiode pakken we de overige 25 waterlichamen aan en nemen we aanvullende maatregelen in enkele KRW1 waterlichamen in samenwerking met de omgeving. Naast samenwerking vervult toezicht een belangrijke rol in de reductie van emissies. Dit betreft toezicht op vergunde emissies, op het naleven van middelvoorschriften, etc.		
Uitvoering van maatregelen in de voor KRW2 geprioriteerde waterlichamen: Langerse plassen, regio Aalsmeer-Amstelveen, regio Zoetermeer, De Wilck.		Zie ook belangrijkste resultaten. In de top 11 scoort het baggeren van de Langerse Plassen oranje, omdat de aannemer dit jaar nog een inhaalslag moet maken.
Vaststellen definitieve Nota schoon Water 3 en uitvoeringsprogramma KRW 3 . Om in 2027 voldoende voortgang te hebben geboekt, gaan we in 2022 van start met de eerste waterlichamen voor de uitvoeringsperiode 2022-2027.		Zie ook belangrijkste resultaten. In de Haarlemmermeerpolder worden o.a. met het recreatieschap Spaarnwoude en Staatsbosbeheer ontwerpen voor nvo's uitgewerkt en de afspraken vastgelegd in overeenkomsten. In de Nieuwkoopse plassen start de uitvoering eind 2023. In de Ringvaart start de uitvoer bij de Wildernis in 2023, met andere partners lopen de gesprekken. De maatregelen in de Zegerplas worden dit jaar voorbereid en vastgelegd in een overeenkomst, de uitvoering start eind 2023 of begin 2024. De locaties en de uitvoering van de aanleg van de natuurvriendelijke oevers in polder Nieuwkoop zijn vastgelegd met de gemeente en uitvoer start in 2023. Staatsbosbeheer, eigenaar van de vogelplas Starrevaart voert momenteel groot onderhoud en herinrichting maatregelen in en rondom de plas uit. Daarin worden de gewenste maatregelen voor de KRW meegenomen. Met Staatsbosbeheer is een samenwerkingsovereenkomst voor de realisatie van ca 6 km NVO in polder Bloemendaal bijna rond. Een voorlopig eerste set van 7 locaties in het Oude Rijnsysteem zijn kansrijk bevonden voor KRW maatregelen. De maatregelen worden nu verder concreet en uitvoeringsgereed gemaakt. En er is een onderzoek uitgevoerd naar het baggeren van de Vaarten Zuidelijk Veengebied. Het blijkt niet effectief om meer te doen dan regulier baggeren hetgeen in de aankomende jaren al binnen het baggerprogramma wordt uitgevoerd.

Overige doelstellingen en resultaten Programmabegroting 2022	Score	Realisatie 2022
We zoeken actief naar meekoppelkansen in en rond de KRW-waterlichamen (KRW-synergie).		In 2022 zijn diverse aanvragen ontvangen en of gerealiseerd. Genoemd kunnen worden: de realisatie van drijvende eilanden in Alphen aan den Rijn, NVO bijdrage landschap Noord Holland, bijdrage kunstgrasveld voetbalvereniging ARC in Alphen aan den Rijn, Maatregelen isolatie de Pot Nieuwkoopse Plassen, bijdrage pompinstallatie de Haack Nieuwkoopse plassen. De realisatie van NVO's in polderpark Cronesteijn staat gepland voor begin 2023 en NVO's Gouwepolder op initiatief van een particulier worden begin 2023 uitgewerkt.
We stimuleren vermindering van emissies		
Met de vaststelling van Kijk op Waterkwaliteit heeft de VV in maart 2018 besloten tot aandacht voor alle polderwateren		
Om de waterkwaliteit in de polders te verbeteren krijgt waterkwaliteit alle aandacht in watergebiedsplannen.		In de watergebiedsplannen worden maatregelen ten behoeve van de waterkwaliteit onderzocht en opgepakt.
Daarnaast geven we een extra impuls aan het DAW, het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer.		De samenwerking met de DAW regieorganisatie heeft nog niet geleid tot resultaten. Initiatief ligt bij de LTO, maar komt nog niet van de grond.
Bovendien gaan we in de loop van 2022 in de Bollenstreek lokaal ijzerdoser-installaties plaatsen en testen om het vrijkomende fosfaat af te vangen. Er zijn 2 locaties gevonden waar de percee-eigenaren bereid zijn het door hen afgepompte water te behandelen en te ontdoen van voedingsstoffen en we voorzien één plaatsing bij een poldergemaal.		De installatie bij poldergemaal Zwetterpolder is gerealiseerd. Met de percee-eigenaar loopt het proces om tot een samenwerkingsovereenkomst te komen en er dient nog een vergunning verleend te worden voor het in gebruik nemen van de installatie.
Ook blijven we in gesprek met natuurorganisaties en recreatiebeheerders over de verbetering van de waterkwaliteit. De middelen zijn voor 2022 al vastgelegd in reeds verleende kredieten en zijn onderdeel van het KRW-maatregelenpakket zoals vastgelegd in de Nota Schoon Water 3.		De waterkwaliteit is een belangrijk onderdeel van ons relatiebeheer. We adviseren partners over hoe verbeteringen te realiseren zijn.
We beheren en onderhouden ons watersysteem ecologisch		
Een goede inrichting, een goed beheer en goed onderhoud van wateren vormen essentiële onderdelen van het verbeteren van de waterkwaliteit en ecologie.		
We blijven daarom inzetten op diversiteit bij het maaien en schonen van de watergangen, en zullen particulieren en bedrijven stimuleren om dat ook te doen.		Het maaien en schonen van watergangen doen we op een ecologische wijze conform de gedragscode van de Unie van Waterschappen. Verder informeren we particulieren en bedrijven o.a. middels een schouwadvertentie over het feit dat sloten niet volledig geschoond hoeven te worden ten behoeve van de biodiversiteit.
Voor 'Schone sloten' (kleine wateren en overige wateren) wordt gezocht naar een praktische aanpak.		Voor het overig water zijn door het college (mei 2021) doelen bepaald. Deze doelen hebben een inspanningsverplichting en geven richting aan het verbeteren van de waterkwaliteit. Voor het verbeteren van de waterkwaliteit van het overig water wordt een praktische aanpak gevolgd. Het komt erop neer dat zoveel mogelijk gebruik wordt gemaakt van lopende projecten, processen en regulier

Overige doelstellingen en resultaten Programmabegroting 2022	Score	Realisatie 2022
		werk. Gedacht kan worden aan het meenemen van waterkwaliteitsmaatregelen in watergebiedsplannen, strategische samenwerkingsagenda's met gemeenten, het stimuleren van de aanleg van natuurlijke land-water overgangen en het voeren van een meer ecologisch sloot en slootkantenbeheer.
De subsidieregeling 'Natuurvriendelijke oevers' liep goed in de jaren 2018-2020 en wordt voortgezet in 2021 en 2022.		In 2022 zijn 14 aanvragen m.b.t. NVO subsidieregeling ontvangen. Deze aanvragen zijn in mei/juni beoordeeld wat tot 10 toezeggingen heeft geleid. In navolging van eerdere jaren wordt de subsidieregeling ook in 2023 voortgezet.
Bij het renoveren van poldergemalen blijven we werken aan visveiligheid en vismigratie.		De nieuw te bouwen en te renoveren poldergemalen maken we waar mogelijk visveilig en vispasseerbaar.
In 2022 voltooien we een netwerkkaart waarop de vismigratieroutes en leefgebieden voor vis zijn aangegeven.		In 2022 is gewerkt aan de ontwikkeling van een kaart met daarop inzichten en kansen voor de ontwikkeling van een Blauw Groen netwerk in het beheergebied van Rijnland. Dit is een actie vanuit het Rijnlandse Biodiversiteits actieplan. De kaart is gebaseerd op ontwikkelingen van derden (NNN, NPLG) en eigen Rijnlandse ambities en programma's (o.m. regionale uitwerkingen Blauwe Lens, KRW). Aan de ontwikkeling wordt in 2023 doorgewerkt dit als gevolg van diverse nieuwe inzichten en initiatieven vanuit provincies en Rijn-west rond NPLG en de opgave van 10% blauwgroene dooradering.
In 2022 voeren wij het onderhoud van de waterkwaliteitsassets volgens de gestandaardiseerde onderhoudsconcepten.		We zijn bezig met het opstellen van de onderhoudsconcepten en we zijn tegelijkertijd gestart met de uitvoering van de preventieve werkzaamheden.
We hebben in opdracht van de Commissie Watersystemen (CWS) samen met de andere waterschappen, UvW, Stowa en Ministerie van LNV een onderzoeksplan opgesteld en zijn studies gestart naar de invloed van exotische rivierkreeften op het watersysteem en naar maatregelen om schade hierdoor te reduceren.		De onderzoeksagenda voor de landelijke Taskforce is afgerond, maar nog niet bestuurlijk vastgesteld door de verschillende deelnemers. Er is geen gedeeld beeld tussen de partijen over de verantwoordelijkheden. Deze bestuurlijke impasse wordt begin 2023 op ministerieel niveau besproken. In ons gebied zijn we door middel van een nulsituatie-onderzoek in september gestart met pilots voor de rivierkreeften in Leiden bij Cronesteyn en bij Schiphol. We werken hierin samen met de gemeente Leiden en met Schiphol. We doen onderzoek naar het effect van verschillende maatregelen. Tot slot geven we voorlichting op scholen en houden we de Rijnlandse website actueel.

We controleren en verbeteren de zwemwaterkwaliteit

De Europese Unie heeft in 2006 de Europese Zwemwaterrichtlijn (ZWR) vastgesteld om de gezondheid van zwemmers te beschermen via schoner zwemwater. De zwemwaterrichtlijn geeft normen voor de bacteriologische kwaliteit van het water. Alle zwemwaterlocaties moeten minimaal voldoen aan de categorie "aanvaardbaar". Binnen Rijnland liggen nu 44 officiële zwemwaterlocaties. Deze moeten ook in 2022 en in de jaren daarna voldoen aan de categorie 'aanvaardbaar'. Naast de bacteriologische kwaliteit worden de zwemwaterlocaties ook beoordeeld op blauwalgen. Hiervoor is in de ZWR geen wettelijke verplichting tot het nemen van maatregelen. Omdat blauwalgenoverlast veelvuldig voorkomt, is in het WBP5 opgenomen dat in samenwerking blauwalgenoverlast zoveel mogelijk wordt beperkt (ook buiten de officiële zwemwaterlocaties)

We meten de kwaliteit en rapporteren hierover aan de provincies.

Het meetprogramma zwemwateren loopt en hierover rapporteren we aan de provincies.

We onderzoeken wat er nodig is om locaties van "aanvaardbaar" naar "goed" of "uitstekend" te krijgen.

De meeste zwemwateren scoren goed of uitstekend. Van 4 van de 43 zwemwateren onderzoeken we hoe we deze van aanvaardbaar naar goed of uitstekend krijgen.

Voor de locaties die "aanvaardbaar" scoorden is voor het verbeteren van het beheer een financiële bijdrage van €50.000 per jaar beschikbaar gesteld door Rijnland. Locatiebeheerders hebben hier beperkt gebruik van gemaakt. Een van de initiatieven die is gefinancierd is de Zegerplas. In 2023 geven we verdere bekendheid aan deze mogelijkheid.

De jaarlijkse zwemwaterrapportage 2022 is afgerond en de verbetervoorstellen nemen we mee in de begroting

Voor de Veerplas (Haarlem) starten we met de realisatie van maatregelen. Zo ook voor de Westbroekplas (Velsen), zoals gebruikelijk onder voorwaarde van cofinanciering van derden.

Voor de Veerplas is een scopewijziging gekomen omdat het helofytenfilter is komen te vervallen. De waterkwaliteitsproblemen zijn groter dan alleen zwemwater. Daarom is het gebiedsproces opnieuw gestart met de betrokken partijen (recreatieschap, verschillende gemeenten en de provincie) om te kijken wat de mogelijkheden zijn en wat daarvoor nodig is. Het initiatief voor de voortgang is overgedragen aan het recreatieschap. Rijnland is wel actief betrokken.

In het najaar 2022 is de maatregel in de Westbroekplas in uitvoering gegaan en de Haarlemmermeerse Bosplas is in afrondende fase.

We onderzoeken voor overige locaties waar regelmatig blauwalgenoverlast optreedt (o.a. Oosterduinse Meer, Klinkenbergerbergplas, Zoetermeerse plas) of hier samen met de gemeenten structurele maatregelen mogelijk zijn en komen met een voorstel naar de VV.

Met de gemeenten Noordwijk (Oosterduinse meer) en Reeuwijk (Elfhoeven) loopt het gesprek over cofinanciering voor maatregelen. Met de gemeente Oegstgeest (Klinkenbergerplas) wordt in samenhang met de SSA verkend wat mogelijke maatregelen zijn om de zwemwaterkwaliteit te verbeteren.

Waterrecreatie en vaarwegbeheer

Rijnland heeft 13 sluizen in eigendom en beheer. Hiervan worden er drie door Rijnland bediend in opdracht van de provincies, voor beroeps- en recreatievaart. Rijnland verrekent dit onderhoud met de provincie volgens de overeenkomst vaarwegbeheer uit 2015.

Van de overige 10 sluizen zijn er drie buiten bedrijf (al geruime tijd afgesloten), twee zijn zelfbedieningssluizen, vier worden bediend door een stichting of derden, en één wordt bediend door Rijnland (Kock van Leeuwensluis). Rijnland is bezig de meeste van deze 10 sluizen af te stoten naar gemeenten of andere partijen. Eerder zijn al 6 andere sluizen afgestoten. Daarnaast is Rijnland vaarwegbeheerder van de doorgaande recreatieve vaarwegen, dat wil zeggen dat Rijnland het vaarwegprofiel onderhoudt en het beheer voert, zoals het afkondigen van stremmingen. Bovendien heeft Rijnland middelen beschikbaar om initiatieven op het gebied van watergebonden recreatie te stimuleren. Dit kunnen wandelpaden langs water, openbare vissteigers, informatieborden, en andere zaken zijn.

De intentie is om de komende jaren twee sluizen in het Amsterdamse Bos, twee sluizen in Nieuwkoop, sluis Den Ham in Boskoop en de Kock van Leeuwensluis in Gouda over te dragen aan een andere eigenaar en beheerder.

Onderhandelingsresultaten voor sluis den Ham worden in Q1 2023 bestuurlijk voorgelegd. Onderhandelingen gemaal Spaarne buiten en Kikkerpolder zijn gereed, maar afspraken worden nog gemonitord. Werkzaamheden aan Bosbaan- en Koenensluis zijn afgerond. Sluizen in Nieuwkoop zijn gerenoveerd. Aanbesteding Lijkermolens is uitgesteld naar 2023.

Het regulier onderhoud en de bediening van de Kock van Leeuwsluis in Gouda is op 1 augustus 2022 overgedragen aan de gemeente Gouda. Het eigendom en groot onderhoud wordt daarbij niet overgedragen.

Waterketen

Portefeuillehouders: Bas Knapp (waterlijn), Thea Fierens (sliblijn).

Doel Rijnland zuivert het afvalwater van 35.000 bedrijven en 1,3 mln inwoners. Zo doelmatig en duurzaam mogelijk, samen met onze partners. Hiermee dragen we bij aan een goede volksgezondheid, een goede waterkwaliteit en een gezonde leefomgeving.

Algehele eindstand 2022

Eind 2022 voldeden 16 zuiveringen aan de normen en drie zuiveringen (Gouda, Leiden-Noord, Velsen) niet. Op een aantal zuiveringen is eind 2022 de renovatie (nagenoeg) afgerond waaronder Bodegraven, Nieuwveen en Nieuwe Wetering. Op andere zuiveringen loopt de uitvoering, waaronder Zwanenburg en de beide Alphense zuiveringen. De eerste resultaten van deze grote renovatieslag zijn zichtbaar. Maar we zijn er nog niet en we moeten het hele investeringsprogramma uitvoeren om de assets in 2030 op orde te hebben. In maart 2022 heeft de VV de scope van het project Haarlem Waarderpolder vastgesteld met als belangrijk onderdeel de adaptieve aanpak waarbij rekening wordt gehouden met toekomstige uitbreidingen. De VV heeft in juni het uitvoeringsprogramma 2.0 energieneutraliteit en in november de daaruit volgende kredieten vastgesteld. In december in een beeldvormende sessie heeft de VV kennisgenomen van de uitkomsten van de eerste acht trajecten van Rijnland Circulair. Dit zal leiden tot aanpassingen aan de assets en het beheer en bedienen ervan. Dat geldt ook voor de concept EU richtlijn Stedelijk Afvalwater, waarin strengere normen zijn opgenomen als ook normen voor medicijnresten. We hebben dus een grote opgave.

Financieel

X € 1mln		Realisatie 2022	Begroting 2022	%
Exploitatie		84,3	87,3	96,5
Investerings		62,2	46,6	133,5

Kentallen

		Realisatie 2022	Doel 2022
Zuiveringsresultaat conform lozingsnorm (% awzi's voldoet aan maatwerkbesluit)		84%	80%
Naleving afnameverplichting		90%	90%
We realiseren dit met 19 zuiveringen, 90 rioolgemalen en 270 km persleiding.			

Belangrijkste resultaten 2022

1 We zuiveren op 80% van de zuiveringen conform de normen Realisatie 2022

Eind 2022 voldeden 16 van de 19 zuiveringen aan de lozingseisen (84%); de zuiveringen Gouda, Leiden-Noord en Velsen voldeden niet.

2 We hebben bij 90% van de gemeenten actuele afspraken over de afname van afvalwater

Realisatie 2022

Op dit moment hebben we met circa 60% van de gemeenten actuele (< 5 jaar) afspraken. We werken aan een nieuwe werkwijze waarmee we meer geautomatiseerd de actuele gegevens kunnen ophalen en waardoor het gesprek met gemeenten vereenvoudigt.

3 We besteden de ingenieursdiensten aan voor de nieuwbouw Haarlem WP

Realisatie 2022

Alle benodigde ingenieursdiensten zijn binnen het raamcontract aanbesteed. Onder regie van het projectteam werken diverse ingenieursbureaus aan de uitwerking tot een integraal voorkeursalternatief.

4 De bouw start op Zwanenburg

Realisatie 2022

We hebben drie contracten aanbesteed. De VV is eerder geïnformeerd dat de aanbesteding hoger uitviel dan geraamd. De werkzaamheden zijn ondertussen in volle uitvoering.

5 Bouwwerkzaamheden lopen of starten op Leimuiden, Nieuwveen, Nieuwe Wetering, Alphen Noord, Alphen Kerk en Zanen, Katwijk en Lisse

Realisatie 2022

De uitvoering van de werkzaamheden ligt op schema en is afgerond op Nieuwveen, en gestart op beide Alphense zuiveringen is gestart. In Katwijk zijn de werkzaamheden vertraagd door leveringsproblemen.

6 We bereiden de vervanging van de "Hoofddorp-leiding" voor

Realisatie 2022

De VV heeft op 29 juni besloten om de persleiding te vervangen of relinen (rioolrenovatietechniek) en heeft hiervoor het voorbereidingskrediet beschikbaar gesteld. De werkzaamheden zijn in voorbereiding.

7 We voeren de benodigde maatregelen uit n.a.v. de ATEX-audit

Realisatie 2022

De acties zijn verwerkt in de RIE en belegd bij diverse actiehouders, waaronder het project Haarlem Waarderpolder. Eén maatregel (vervangen fakkel) is uitgevoerd. De voorbereiding voor de overige maatregelen loopt en verwachten we in de eerste helft van 2023 aan te besteden.

8 We actualiseren het uitvoeringsprogramma energieneutraliteit

Realisatie 2022

De VV heeft 29 juni het uitvoeringsprogramma energie 2.0 vastgesteld. Zie verder [Rijnlandbrede thema's – Duurzaam circulair](#).

9 We leggen een zonneweide aan op Bodegraven en bereiden zonneweides voor op beide locaties in Alphen

Realisatie 2022

De zonneweide op Bodegraven ligt op schema; de gunning heeft plaatsgevonden. De voorbereiding van de zonneweides op de locaties in Alphen loopt.

Financieel 2022

Exploitatie

Programma Waterketen (x € 1 mln)	Jaar- rekening	Begroting na wijziging 2022	Begroting 2022	Vershil na wijziging 2022	Vershil na wijziging in %
Afrondingsverschillen zijn mogelijk	2022	2022	2022	2022	
Netto exploitatiekosten	84,3	87,3	86,4	-/- 3,0	-/- 3,5%

Binnen het programma Waterketen is er € 3,0 mln. minder uitgegeven dan begroot. Het verschil wordt verklaard door; lagere personele inzet van € 1,3 mln., lagere kosten voor elektra en gas van € 0,8 mln. door BTW verlaging en lager verbruik door droogte en € 0,4 mln. lagere laboratoriumkosten dan begroot. De kosten die hier begroot waren zijn vooral ingezet bij programma Voldoende water. Verder zijn er lagere kosten voor slibverwerking van € 0,3 mln., lagere kosten overig specialistisch onderzoek van € 0,3 mln. door vertraging van onderzoeken, minder uitgaven aan chemicaliën en poederkool (€ 0,2 mln.) en tot slot lagere afschrijvingslasten van € 0,1 mln. Daarentegen zijn er meer kosten van € 0,4 mln. voor grensoverschrijdend afvalwater vanuit Delfland.

Investeringen

Programma Waterketen (x € 1 mln)	Werkelijk	Begroting	Begroot (-/- concern-brede korting)	Verschil begroting	Verschil begroting in %
Afrondingsverschillen zijn mogelijk	2022	2022	2022	2022	%
Bruto-investeringen	62,2	46,6	41,5	15,6	33,5%

De investeringsuitgaven zijn € 20,7 mln hoger dan begroot. Bij de verklaring van de afwijkingen wordt de concern-brede korting buiten beschouwing gelaten. Hierna wordt daarom € 15,6 mln hogere investeringsuitgaven verklaard. Hieruit blijkt dat de hogere uitgaven vrijwel geheel zijn ontstaan door verschuivingen in de tijd. Op de genoemde projecten worden geen kredietoverschrijdingen verwacht.

Cluster Zwanenburg € 11,2

Voor Zwanenburg is € 16,2 mln uitgegeven, dat is € 11,2 mln meer dan de prognose. Zoals eerder aan de VV gemeld betreffen deze hogere uitgaven een versnelling in de planning en daardoor een verschuiving van de uitgaven in tijd.

Cluster Waterketen 1 € 4,5

De hogere uitgaven zijn met name ontstaan door de snellere uitvoering van projecten Nieuwe Wetering en Leiden Noord.

Zuiveringscluster Alphen aan den Rijn € 3,0

Het Zuiveringscluster Alphen aan den Rijn loopt voorspoediger dan vooraf was bedacht doordat de aannemers na de gunning zeer voortvarend met de uitvoering zijn begonnen, hierdoor zijn de uitgaven in 2022 € 3,0 mln hoger.

Afbouwen van geactiveerde uren € 1,0

In de begroting was voor het afbouwen van geactiveerde uren € 1,0 opgenomen bij het programma waterketen.

Haarlem WP € 0,5

De hogere uitgaven voor 2022 komt door de speedige voortgang van het project slibgistingstoren 2.

Cluster Waterketen 2 -/- € 1,5

De lagere uitgaven in 2022 komen voornamelijk doordat E-installatie Katwijk en Influentkoker Zwaanhoek vanwege leveringsproblemen zijn vertraagd.

AWZI Gouda -/- € 1,5

In de begroting van 2022 is rekeningen gehouden met € 1,5 mln uitgaven voor A.W.Z.I Gouda voor die bij nader inzien niet als investeringsuitgaven worden gezien, maar als reguliere exploitatiekosten.

AWTL Hoofddorp -/- € 0,5

Voor AWTL Hoofddorp heeft de voorbereiding langer geduurd waardoor het project later is gestart dan eerder voorzien. Hierdoor is er in 2022 € 0,5 mln minder uitgegeven.

11 AWTG's -/- € 0,8

De lagere uitgaven zijn ontstaan doordat de gereserveerde middelen voor nazorg niet nodig zijn gebleken.

Overige kleine afwijkingen -/- € 0,3

Door een wat langere looptijd zijn enkele uitgaven verschoven naar 2023.

€ 15,6

Overige doelstellingen en resultaten Programmabegroting 2022	Score	Realisatie 2022
Bestuursopdracht mid-term Vanwege de grote opgave om de assets in goede staat te brengen en de hoge kosten hiervoor heeft de VV naar aanleiding van de mid-term besloten tot een doorlichting van het bestuursprogramma Waterketen. De doorlichting is medio 2022 afgerond en in de VV van 1 februari 2023 toegelicht.		
Effluentkwaliteit De normen waaraan de zuiveringen moeten voldoen, liggen vast in een maatwerkbesluit. We streven ernaar dat alle zuiveringen hieraan voldoen. Dat lukt echter nog niet, mede vanwege de staat van de assets. Enkele jaren geleden voldeed slechts de helft van de zuiveringen en scoorde Rijnland veel slechter dan de andere waterschappen. Ondertussen liggen we op schema om alle zuiveringen te laten voldoen en liggen onze prestaties weer op een gemiddeld niveau vergeleken met andere waterschappen.		
Onder sommige omstandigheden kunnen we de normen niet halen; bijvoorbeeld bij een grote renovatie. Dan vragen we vooraf een zorgplichtdocument aan. We verwachten dat dit nodig is op 8 zuiveringen in 2022.		We hadden in 2022 voor negen locaties een zorgplichtdocument waarvan er drie doorliepen vanuit 2021 en zes nieuw zijn aangevraagd. In deze documenten worden onder meer de beheersmaatregelen beschreven die genomen zijn om binnen de normen te blijven.
We monitoren in hoeverre we aan de normen voldoen en handhaven indien nodig.		De monitoring vindt conform afspraak continu plaats.
We passen het maatwerkbesluit aan wanneer nodig, bijvoorbeeld als er via de herziening van de Europese Richtlijn Stedelijk Afvalwater normen voor "nieuwe stoffen" (zoals medicijnresten) komen. We nemen actief deel aan de landelijke discussies hierover.		We houden dit continu in de gaten, maar er is op dit moment geen aanleiding om het maatwerkbesluit aan te passen.
We stellen conform afspraken een businesscase op over het verwijderen van medicijnresten aanvullend op de in 2021 gerealiseerde installatie op de zuivering Leiden-Noord. Deze businesscase vormt input in de coalitieonderhandelingen van het nieuwe bestuur in 2023.		De businesscase/valuecase voor het verwijderen van medicijnresten is één van de acht trajecten uit Rijnland Circulair. De uitkomsten van deze acht trajecten zijn in december beeldvormend met de VV besproken.
In 2022 ronden we de uitbreiding van het meetinstrumentarium af, waarmee we beter kunnen sturen.		Op Katwijk wacht de uitvoering op de vervangen van de e-installatie, die vertraagd is. Op Velsen is de uitbreiding deels gereed en ronden we de rest begin 2023 af. De overige locaties zijn gereed.
In 2022 verkennen we de mogelijkheden van "advanced control" op de besturing van de zuiveringen met als doel de prestaties te verbeteren, de bedrijfsvoering te optimaliseren en energie te besparen		De verkenning is afgerond. Hieruit blijkt dat er zeker kansen zijn. Het vervolg wordt nu voorbereid.
Afname afvalwater De gemeenten verzamelen afvalwater via de riolering. Wij nemen dit afvalwater over, transporteren het naar onze zuiveringen en zuiveren het daar.		
We werken continue aan het verzamelen en actualiseren van relevante data van de hele keten conform landelijke standaarden. De gegevens en prestaties van onze assets zijn daarmee bekend. We ontsluiten deze informatie van en voor de Rijnlandse regio om zo met ketenpartners beter te kunnen sturen. Dit doen we bijvoorbeeld met het Dataportaal. In 2022		Gegevens van steeds meer gemeentes komen landelijk beschikbaar en worden samen met onze gegevens via het dataportaal beschikbaar gemaakt voor gezamenlijke analyses. Veel andere waterschappen volgen met interesse dit dataportaal.

Overige doelstellingen en resultaten Programmabegroting 2022	Score	Realisatie 2022
hebben we, samen met onze partners in de waterketen, de data van 4 zuiveringskringen toegankelijk gemaakt voor elkaar.		
We inventariseren en beoordelen periodiek het functioneren van onze gemalen en zuiveringen op basis van de actuele afspraken en ruimtelijke ontwikkelingen. In 2022 doen we dit voor 5 zuiveringskringen. We beoordelen hierbij ook de effecten.		We hebben vier kringen opgepakt voor analyse. Die zijn nog niet allemaal gereed. De resultaten nemen we mee in volgende analyses en uiteraard halen we hier de eventueel benodigde acties uit.
We onderzoeken het effect van afkoppelen van regenwater op de afvalwaterketen en het oppervlaktewater en stellen hierover in 2022 nieuw beleid op.		Er komt geen aparte nota, maar dit is integraal opgenomen in de notitie Klimaatbestendig Instrumentarium.
Slib		
In heel Nederland produceren de waterschappen de komende jaren zo veel slib dat de afvalverwerkers dit met moeite kunnen verwerken. Het terugbrengen van het aanbod en het voorkomen van storingen in het proces zijn daarom cruciaal.		
We geven hoge prioriteit aan onderhoud aan de sliblijn. We hebben een contract op preventief onderhoud.		De onderhoudswerkzaamheden liggen goed op schema met een hogere percentage (binnen termijn) afgehandeld dan gemiddeld.
We sturen op een optimale procesvoering en slibontwatering.		Dit doen we continu en er zijn vooralsnog geen bijzonderheden te melden.
We hebben intensief contact met andere waterschappen en eindverwerkers over vraag en aanbod, conform de landelijke afspraken uit het "robuust plan"		Ieder waterschap heeft de verantwoordelijkheid voor een goede slibverwerking met een gezonde bedrijfsmatige capaciteit. We stemmen continue af met andere waterschappen en de eindverwerkers (HVC) over o.a. onderhoudsperiodes. Geen bijzonderheden in 2022.
We doen een pilot met een PE-loze ontwateringsmachine; modulair gebouwd.		Bij deze pilot is de machine bij het testen in de fabriek kapot gegaan. De fabrikant onderzoekt de oorzaken en de mogelijkheden van een eventuele tweede versie.
Assets op orde (beschikbaarheid)		
Voor het transporteren en zuiveren van afvalwater gebruiken we veel en complexe assets. We voeren een omvangrijk renovatieprogramma uit om die assets op orde te brengen. Daarnaast werken we aan de omslag van correctief naar risicogestuurd, planmatig, onderhoud om de assets ook op orde te houden (zie de nieuwe paragraaf 'transitie naar risicogestuurd onderhoud'). Zowel het renovatieprogramma als de onderhoudstransitie gaan minder snel door de besluitvorming in de mid-term.		
Op Haarlem Waarderpolder besteden we in 2022 de ingenieursdiensten aan en we verwachten nu de bouw aan te besteden in 2025 of 2026 en af te ronden in 2029.		Zie ook belangrijkste resultaten. Het deelproject 'renoveren slibgistingstoren 2' op Haarlem Waarderpolder is eind 2022 afgerond, binnen budget en planning. Door te kiezen voor een vierde zuiveringstrap kan de waterkwaliteit eerder op orde zijn (gepland in 2026) en is er wat meer tijd voor een optimale fasering van de nieuwbouw van de waterlijn (afronding totale project gepland in 2030).
Op de zuiveringen Nieuwveen en Bodegraven loopt de renovatie gedurende heel 2022 met een verwachte afronding in 2023		De werkzaamheden op AWZI Nieuwveen en Bodegraven zijn eind 2022 afgerond. Voor Bodegraven zijn ook de aanvullende werkzaamheden aan de lekke

Overige doelstellingen en resultaten Programmabegroting 2022	Score	Realisatie 2022
		aanvoerleiding (waarvoor de VV 29 juni krediet heeft beschikbaar gesteld) afgerond.
Op Nieuwe Wetering loopt de renovatie en uitbreiding gedurende 2022 en 2023 met een verwachte afronding eind 2023 of begin 2024.	●	De uitvoering is grotendeels gereed. Door vertraagde leveringen van onderdelen is de verwachte oplevering voorjaar 2023.
Voor de beide zuiveringen in Alphen besteden we de bouwwerkzaamheden in 2022 aan. We verwachten de renovatie in 2025 af te ronden	●	Het project Zuiveringskringen Alphen aan de Rijn (ZANK) is begin mei 2022 gegund. Op beide locaties is de uitvoering gestart.
De eerste fase van de renovatie op Leiden Noord loopt gedurende 2022 en 2023 met een verwachte afronding eind 2023 of begin 2024	●	De renovatie loopt op schema en wordt medio 2023 afgerond.
We starten in 2022 met de sluiting van Leimuiden en het aanleggen van een nieuwe persleiding naar Nieuwe Wetering	●	In het ontwerpproces van de persleiding is wat vertraging opgelopen Hierdoor zijn nog niet alle overeenkomsten zakelijk recht afgesloten en is het werk nog niet aanbesteed.
We ronden in 2022 de vervanging van de E-installatie op Katwijk af, evenals de laatste werkzaamheden aan het vervangen en uitbreiden van meetinstrumentarium.	●	De E-installatie Katwijk loopt vertraging op vanwege leveringsproblemen; naar verwachting start het werk begin 2023.
Op Lisse start in 2022 de vervanging van de roostergoedinstallatie en op Zwaanshoek van de influentkoker. Afronding voorzien we in 2023	●	De roostergoedinstallatie op AWZI Lisse is aanbesteed. De verwachting is dat dit eind 2023 wordt afgerond. De uitvoering van de influentkoker loopt en de verwachting is dat deze begin 2023 wordt afgerond.
We voeren de laatste werkzaamheden op Velsen uit. Indien we dan nog niet aan de normen voldoen, dan moeten we aanvullende maatregelen (bijv. zandfilter) treffen.	●	Alle maatregelen zijn uitgevoerd. De effluentkwaliteit verbetert langzaam maar zeker. Het maken van het ontwerp voor het zandfilter loopt wel gewoon door.
We starten in 2022 met de vervanging van de e-installatie op Gouda.	●	Door problemen met de levering van materialen is het project vertraagd, maar ondertussen wel gestart (afronding begin 2023).
We inspecteren in 2022 drie kritische leidingen en stellen een aanpak op voor herstel indien nodig	●	De leiding in Zandvoort en twee leidingen in Leiderdorp zijn geïnspecteerd. De bevindingen zijn vertaald naar acties waar nodig.
We hebben in 2019 t/m 2021 de zuiveringen en rioolgemalen netjes en veilig gemaakt. In 2022 en verder zorgen we dat ze ook netjes blijven door jaarlijks op diverse locaties maatregelen te treffen.	●	In 2022 hebben we de zuiveringen en rioolgemalen op niveau gehouden qua netheid en veiligheid waar relevant. In 2022 is ook gestart met groenonderhoud en straatwerk op zuiveringen.
Energieverbruik en -opwekking		
Rijnland streeft naar energieneutraliteit in 2030. Dit doen we door energie te besparen en duurzaam op te wekken. Daarnaast leveren we een bijdrage aan de energietransitie van de regio. De waterketen gebruikt ca. 75% van alle energie van Rijnland en heeft met het zuiveringsslib en de warmte in het afvalwater ook grote potentiële bronnen aan groene energie. Daarom ligt de focus van de energieaanpak in de waterketen.		
We onderzoeken of en hoe partners zoals HVC ons kunnen helpen met het treffen van maatregelen om energie op te wekken.	●	In november heeft de VV kredieten vrijgegeven voor (de voorbereiding van) de aanleg van zon en wind. HVC, gespecialiseerd in dit soort projecten, gaat hierbij ondersteuning bieden.

Overige doelstellingen en resultaten Programmabegroting 2022	Score	Realisatie 2022
Samen met partners werken we in 2022 aan de RES 2.0.		Samen met onze partners (gemeenten/provincies/netbeheerders) zorgen we dat aquathermie en biogas op de kaart staan als duurzame bronnen, stemmen we de mogelijkheden voor energieopwekking af en onderzoeken we mogelijke oplossingen voor netcongestie.
We onderzoeken in 2022 met partners de mogelijkheden van een mest- en levensmiddelenvergister als een van de uitwerkingen uit het uitvoeringsprogramma.		In 2022 hebben zich andere potentiële partners gemeld met GFT als belangrijkste bron i.p.v. mest. We onderzoeken samen de mogelijkheden voor een reststroomvergister, wat in 2023 tot een besluit voor de volgende fase moet leiden.
We participeren in diverse aquathermieprojecten van derden en zijn in goed overleg met andere waterschappen over de voor ons nieuwe thematiek.		Rijnland heeft in november 2020 als één van de eerste waterschappen beleidskaders vastgesteld voor de benutting van aquathermie. Deze kaders worden nu als blauwdruk gebruikt voor andere waterschappen. We worden steeds vaker gevraagd te participeren in initiatieven zoals bij de awzi Zwanenburg en de awzi Leiden-Noord. Vanwege de vele vragen, werken we aan een aanscherping van de kaders rond de verdeling van schaars recht.
We monitoren de voortgang middels de CO2-Prestatieladder.		De CO2 prestatieladder blijkt nog niet goed toepasbaar voor onze grootste emissies (lachgas en methaan bij zuiveringen). De VV is middels een TKN memo hierover geïnformeerd. We onderzoeken hoe we de voortgang goed kunnen monitoren, bijvoorbeeld via de klimaatmonitor van de Unie van Waterschappen.
Verduurzamen		
In 2021 heeft de VV onze ambities en doelen voor circulair/duurzaamheid vastgesteld, hierbij voortbordurend op de al eerder ingeslagen lijn.		
We werken in 2022 en 2023 het besluit en de daarin opgenomen 15 projecten nader uit in een uitvoeringsplan en stellen businesscases (valuecases) op voor deze projecten.		De VV heeft eind 2022 beeldvormend gesproken over de uitkomsten van de eerste acht trajecten Rijnland Circulair. Zie verder Rijnlandbrede thema's – Duurzaam circulair.
We werken verder aan al eerder in gang gezette processen en voeren geen-spijt-maatregelen uit, zoals duurzame projectuitvoering (DGGW), een duurzaamheidsvariant in elke project, afvalscheiding, en duurzame aanbesteding.		Duurzaamheid krijgt steeds meer aandacht in onze projecten en in het dagelijks beheer en onderhoud. Bijvoorbeeld in de marktvisie, de aanpak van inkoop en aanbesteding. De organisatie heeft eind 2022 circulariteit als speerpunt voor 2023 benoemd. Zie verder Rijnlandbrede thema's – Duurzaam circulair.
We onderzoeken wat er nodig is om klimaatneutraal te zuiveren.		Het onderzoek om klimaatneutraal te zuiveren is afgerond als één van de acht trajecten Rijnland Circulair. Zie verder Rijnlandbrede thema's – Duurzaam circulair.
Via HVC werken we aan de terugwinning van fosfaat uit afvalwaterslib.		Rijnland werkt samen met HVC en andere waterschappen aan het terugwinnen van fosfaat. Tot nu toe nog zonder succes. Daarom onderzoekt HVC met de waterschappen welke opties er zijn en houden we daarmee alle opties open.

Overige doelstellingen en resultaten Programmabegroting 2022	Score	Realisatie 2022
We stellen conform afspraak in 2022 een businesscase op over het al dan niet bouwen van een grondstoffenfabriek op Haarlem Waarderpolder. Deze businesscase vormt input in de coalitieonderhandelingen van het nieuwe bestuur in 2023.		Grondstoffenwinning is onderdeel van de adaptieve aanpak van het project Haarlem Waarderpolder waartoe in maart 2022 door de VV is besloten. Er worden pilots gedaan en besluitvorming voorbereid voor verschillende typen grondstoffen. De eerste keuze – m.b.t. cellulose – ligt begin 2023 in de VV Zie verder Rijnlandbrede thema's – Duurzaam circulair
Voor Valkenhorst hebben wij conform het principebesluit uit 2021 de benodigde financiële middelen opgenomen in de investeringsbegroting. Het verder uitwerken van dit besluit hangt samen met een nog uit te voeren analyse op de beschikbare capaciteit.		De VV heeft op 29 juni het voorbereidingskrediet voor de aanleg van een afvalwatertransportgemaal en -leiding vanuit Valkenhorst naar awzi Katwijk beschikbaar gesteld. We zijn in overleg met de andere partijen over de verdere invulling hiervan.

Bestuur, organisatie en dienstverlening

Portefeuillehouders: Rogier van der Sande, Marco Kastelein, Bas Knapp, Thea Fierens.

Doel Rijnlandbrede sturing en ondersteuning, gericht op het realiseren van de doelen uit WBP en coalitieakkoord, middels een effectieve en efficiënte organisatie.

Realisatie stand eind 2022

Binnen BOD zijn het afgelopen jaar diverse trajecten in gang gezet om de bedrijfsvoering verder te ontwikkelen en de veiligheid te verbeteren. Binnen BOD werken we aan de drie sporen van veiligheid; arbo-veiligheid, fysieke veiligheid/toegang, en digitale veiligheid.

Veilig werken is één van de zeven speerpunten. Begin dit jaar is de Risico-Inventarisatie & Evaluatie vastgesteld. Op basis daarvan wordt op de vlakken cultuur/gedrag, organisatie, risicobenadering, monitoring en opleiding gewerkt aan een veiliger werkomgeving en een groei in volwassenheid op de tredes van de veiligheidsladder (trede 3 in 2026).

Ten behoeve van de fysieke veiligheid/toegang is een security manager aangesteld. Hierdoor is samen met het project fysieke toegang zowel organisatorisch als technisch verbetering ingezet om beter in control te komen op dit vlak.

De externe audit op Privacy, waarvan begin 2022 het resultaat bekend werd, heeft geresulteerd in het aanwijzen van vier hoog-risico processen waarvan DT en D&H vinden dat ze eind 2023 op een volwassenheids-niveau 4 moeten functioneren. Dit zijn de aangewezen water- en zuivering beheersystemen, het Active Directory toegang en rechten beheer en het documentsysteem. De uitgangspunten zijn door het bestuur bekrachtigd en in de verklaring van toepasselijkheid en het informatiebeveiligingsbeleid vastgelegd. Alle overige processen zullen eind 2023 op minimaal niveau 3 moeten functioneren. Dit vergt voor alle processen extra inspanning in 2023.

Op het gebied van digitale veiligheid is met name aandacht besteed aan het beveiligen van de nieuwe digitale werkplek. De uitrol hiervan (monitors, dockingstations en laptops) is gestart. De in 2021 bestuurlijk vastgestelde visie

"Op weg naar een datagestuurd Rijnland" is uitgewerkt in een strategienota "Rijnland digitaal op koers".

Het huisvestingsbeleid is opgesteld en wordt naar verwachting begin 2023 vastgesteld. Het meerjarenonderhoudsplan (MJOP) is opgesteld en is meegenomen in de begroting 2023 en het MJOP 2023-2026.

Ook zijn verschillende kredieten verstrekt en de projecten hybride werken, verbetering van de fysieke toegang en het elektrificeren van het wagenpark met bijbehorende laadvoorzieningen volop in de uitvoering. Net als in het primair proces hebben BOD-projecten zoals hybride werken, fysieke toegang en het verduurzamen van het wagenpark met bijbehorende laadvoorzieningen last van langere levertijden en hogere prijzen. De gunning voor het herstellen van de gevel van het hoofdkantoor heeft als gevolg van een te hoge inschrijving niet plaats kunnen vinden.

Het totale verzuimpercentage in 2022 was 4,9%. Dit is een stijging van 0,3% ten opzichte van 2021. De stijging komt overeen met een landelijke trend van verzuimtoename, weliswaar met een minder sterke toename. Het verzuimpercentage openbaar bestuur en overheidsdiensten (bron CBS) bedroeg in 2021 5,2%. Landelijke cijfers voor de sector over heel 2022 zijn op dit moment nog niet beschikbaar. Het gemiddelde verzuim in de eerste drie kwartalen van 2022 ligt in de sector op 6%.

Het plan ontwikkeling terrein Gemeenlandshuis is herijkt tot verkoop van de 2 woning-kavels. Om dit mogelijk te maken is in 2022 een groot deel van de sanering uitgevoerd en extra water gegraven. De verwachting is dat begin 2023 de sanering en het bouwrijp maken van de 2 percelen gereed is. De verkoop van de 2 percelen is door de makelaar eind 2022 op Funda gezet, waarna de gesprekken tussen de makelaar en potentiële verkopers is gestart.

Financieel

X € 1mln		Realisatie 2022	Begroting 2022	%
Exploitatie		34,6	35,4	98
Investerings		3,7	6,9	54

Op een aantal van de investeringsprojecten zijn vertragingen opgetreden waardoor er in 2022 minder is uitgegeven dan begroot. De vertragingen zijn met name veroorzaakt door krapte op de markt waardoor aanbestedingen en de uitvoering van opdrachten langer duurden en later van start zijn gegaan. De lagere uitgaven in 2022 zullen grotendeels doorschuiven en in 2023 worden uitgegeven.

Kentallen

809 (767 FTE) vaste medewerkers Rijnlandbreed, voor onder meer beleid, projecten, beheer, onderhoud, bedrijfsvoering, bestuur, organisatie en dienstverlening, met de bijbehorende faciliteiten.

Highlights

We zetten het belang van water op de kaart. Waterbewustzijn is onmisbaar in deze complexe delta.

DOEL

Vergroten van het waterbewustzijn van onze inwoners, bedrijven en medeoverheden, waarbij ze weten wat ze zelf kunnen en moeten doen om te komen tot een klimaatbestendige en waterrobuuste leefomgeving.

INDICATOREN

1 Hoeveel inwoners van Rijnland zijn bekend met het werk van het waterschap en het thema klimaatverandering?

Doel 2022: 70%

2 Hoeveel van de Rijnlandse jongeren (8-15 jaar) worden bereikt via gastlessen/educatie?

Doel 2022: 50%

MAATREGELEN 2022

We werken verder met de campagne 'Waterbazen' en zetten in op een opkomstcampagne. Zie voor verdieping de paragraaf Rijnlandbrede thema - Samenwerken.

Realisatie 2022:

In 2022 is aangesloten bij de campagne Waterbazen van de Unie van Waterschappen en is een doorvertaling gemaakt voor onze eigen regio. Deze waterbazencampagne is de aanloop naar de waterschapsverkiezingen van 2023. Met deze campagne zetten we het belang van water op de kaart. In het najaar hebben we een publiekscampagne uitgevoerd om inwoners te informeren over het werk van Rijnland, in de aanloop naar de verkiezingen. De Unie van Waterschappen voert weer een meting uit over de bekendheid van het werk van waterschappen, de resultaten krijgen we in 2023.

Het eerste kwartaal 2022 zijn geen rondleidingen gegeven i.v.m. corona. Vanaf maart zijn deze weer langzaam opgestart. Totaal bereik van het aantal jongeren was: 1.849 (3,24%, uitgaande van totaal van circa 57.000). Er zijn 23 basisscholen met meerdere groepen, 24 voortgezet onderwijs met meerdere klassen en vier klassen studenten Hogeschool/Universiteit bezocht. In totaal zijn er 35 gastlessen en 39 rondleidingen verzorgd. De doelstelling van 50% was niet realistisch, zowel door corona als wat dit zou betekenen qua inzet (hoeveelheid gastdocenten). Daarnaast zijn we afhankelijk van de bereidheid van scholen om tijd vrij te maken voor een gastles of rondleiding. Wel hebben we in 2022 het aantal gastdocenten (collega's, vrijwilligers, gepensioneerd) weten uit te breiden en verwachten we in 2023 meer lessen te kunnen gaan geven.

We bevorderen ondernemend en strategisch samenwerken.

DOEL

Commitment van onze partners om water meer sturend te laten zijn in de ruimtelijke inrichting, en bij de uitvoering van hun beleid en opgaven waar mogelijk bij te dragen aan de Rijnlandse (kern)taken.

INDICATOREN

In 2022 ontwikkelen we beter passende indicatoren. Daarbij denken we voornamelijk aan het aantal RO-trajecten waarin klimaatrobuuste maatregelen tot

stand komen en het aantal gebiedsontwikkelingen en netwerken waarin Rijnland actief participeert.

MAATREGELEN 2022

Samenwerken, participeren in gebiedsontwikkelingen en kennis aanbieden. Vertalen van Blauwe Lens naar gebiedsaccounts, aanscherpen instrumentarium en herijken netwerk. Zie paragraaf Rijnlandbrede thema's – [samenwerken](#).

Realisatie 2022

De afgesproken activiteiten voor 2022 zijn gerealiseerd. De VV heeft ingestemd met de aanpassing van de Rijnlandse regelgeving (waterschapsverordening) aan klimaatbestendige doelen. Deze krijgen een verplichtende werking bij ruimtelijke gebiedsontwikkelingen. Ook zijn de regionale gebiedsuitwerkingen van de Blauwe Lens door de VV besproken. Die zijn, samen met de nieuwe regelgeving, als basis gebruikt in het overleg met ruimtelijke partners voor klimaatbestendige gebiedsontwikkelingen, waarin Rijnland actief en voegtijdig participeert (o.a. Gnephhoek, Lincolnpark, MRA, Valkenhorst). Daarnaast is de visie van Rijnlandse ingebracht in provinciale gebiedsvisies, nationale en regionale uitwerking Water en Bodem Sturend en de Nationale Klimaatmaatlat. En in de programma's Nationaal Programma Landelijk Gebied en het Programma Woningbouw.

We implementeren de Omgevingswet en maken het onze inwoners eenvoudiger.

DOEL

De invoering van de Omgevingswet is 1 januari 2024.

INDICATOREN

De voortgang van de implementatie van de Omgevingswet drukken we uit in klanttevredenheid. Vanaf 2022 meten we de klanttevredenheid. Doel 2022: vaststelling beleidsneutrale Waterschapsverordening en aansluiting op het DSO.

Realisatie 2022

Als Rijnland werken we al vele jaren aan de voorbereidingen op invoering van de Omgevingswet, zo ook in geheel 2022. Op 26 januari 2023 is door Minister Hugo de Jonge besloten om invoering van de Omgevingswet opnieuw uit te stellen tot 1

januari 2024. De bijbehorende Koninklijke Besluiten, die nodig zijn om de datum van 1 januari 2024 te slaan, zijn ter besluitvorming naar Tweede en Eerste Kamer. Dit zorgt er voor dat we voor 1 januari 2024 de nieuwe Waterschapsverordening door de VV moeten hebben vastgesteld. Hiervoor liggen we op schema, vaststelling is momenteel voorzien in de zomer van 2023. Ook worden we als Rijnland voor invoering van de Omgevingswet door de rijksoverheid aangesloten op het DSO. De voorbereidingen hiervoor zijn zo goed als afgerond. Als Rijnland handelen we steeds meer in de geest van de Omgevingswet en maken het daarmee onze ingelanden, maar ook bedrijven en andere overheden, eenvoudiger. Onze inzet in 2022 is daarnaast voor een fors deel gericht geweest op het via opleiding en training oefenen met de nieuwe instrumenten van de wet.

Belangrijkste resultaten 2022

1 We bereiden ons goed voor op calamiteiten

Realisatie 2022

Loopt allemaal voorspoedig volgens jaarplan Calamiteitszorg.

2 Goed werkgeverschap

a. Gemiddeld ziekteverzuim maximaal 4%.

Realisatie 2022

Het gemiddelde ziekteverzuim in 2022 was 4,9%.

b. Totaal aantal participatiewetbanen vasthouden op 22,7.

Realisatie 2022

In 2022 hebben twee medewerkers de organisatie verlaten en zijn er drie medewerkers met een afstand tot de arbeidsmarkt in dienst gekomen, waaronder een statushouder. Dit maakt dat we 2023 starten met 23,1 gerealiseerde banen.

3 ICT en informatie zijn betrouwbaar, veilig en robuust

a. Baseline Informatiebeveiliging Overheid op niveau 4.

Realisatie 2022

Het realiseren van BIO niveau 4 in 2022 is niet haalbaar, o.a. als gevolg van een aantal grote bevindingen op het gebied van fysieke beveiliging. Voor deze bevinding is extra krediet goedgekeurd en project uitvoering opgestart. Landelijk is bestuurlijk afgestemd dat BIO niveau 4 te verschuiven naar eind 2023 voor alle waterschappen. In 2023 zal de focus liggen op onze procesautomatisering

b. Hybride werkplek die iedereen op het gebied van IT in staat stelt veilig plaats onafhankelijk samen te werken.

Realisatie 2022

De technische uitrol van een nieuwe veilige werkplek met de bijbehorende digitaal vaardigheidstrainingen gaat goed en afronding gepland begin 2023 conform plan.

c. Data Hub waarin we veilig en compliant databronnen ontsluiten voor het gebruik binnen Power BI en AI ter voorbereiding op een Data Ecosysteem.

Realisatie 2022

De basis van het Datalab (dataplatform) is conform afspraken opgeleverd en wordt nu case bij case uitgebreid.

d. Samen met de Aquademie een leergang digitale vaardigheden en transformatie gericht op de medewerker ontwikkelen en implementeren

Realisatie 2022

De digitaal vaardigheid trainingen voor de nieuwe werkplek zijn gereed en is deze zomer gelanceerd.

4 Digitale transformatie

a. De programmering in de bestuursprogramma's is via portfoliomanagement vormgegeven.

Realisatie 2022

In de koers nota "Rijnland digitaal op koers" is afgesproken dat wij integraal gaan sturen op digitaal. De digitale projecten worden nu binnen het I&D portfolio opgenomen en inzichtelijk gemaakt. Daardoor zijn we nu in staat om integraal te gaan sturen op de digitalisering van de werkprocessen.

b. Strategie 'digitaal voorop' is bestuurlijk geprioriteerd om digitaal te kunnen transformeren.

Realisatie 2022

Met de nota 'Rijnland digitaal op koers' is de bestuurlijke visie omgezet in een strategie die de digitale transformatie handen en voeten geeft voor de implementatie. Deze koersnota is in de mei-VV t.k.n. aangeboden en besproken.

c. Elke Rijnlander, van bestuurder tot medewerker, heeft de leerlijn kunnen volgen

Realisatie 2022

Voorbereiding leerlijn Bestuur door Het waterschapshuis i.s.m. waterschappen is afgerond en op afroep beschikbaar. Leerlijn medewerkers is in voorbereiding en zal naar verwachting in 2023 van start gaan.

5 Omgevingswet

a. We kunnen vergunningaanvragen in behandeling nemen via het DSO (dit is afhankelijk van landelijke ontwikkelingen).

Realisatie 2022

Invoering van de Omgevingswet is, zo werd bekend op 26 januari 2023, opnieuw uitgesteld naar 1 januari 2024. Hierdoor moest de projectgroep binnen Rijnland geheel 2022 (en ook 2023) in de lucht blijven en start de nazorgfase voor de lijnorganisatie later. Dit uitstel vraagt hierdoor langer capaciteit van onze organisatie. Besluitvorming in Tweede en Eerste Kamer over de nieuwe invoeringsdatum van 1 januari 2024 moet nog plaatsvinden. Zodra de invoeringsdatum vast ligt worden wij door/in overleg met de rijksoverheid uiterlijk 1 maand vooraf aangesloten op het DSO. Op dat moment kunnen we alle vergunningaanvragen in behandeling nemen via het DSO.

b. We voeren de Waterschapsverordening in.

Realisatie 2022

Een beleidsneutrale invoering van de Waterschapsverordening (huidige Keur plus uitvoeringsregels) is voorzien in de eerste helft van 2023. Hiervoor liggen we momenteel op schema.

Financieel 2022

Exploitatie

Programma Bestuur, organisatie en dienstverlening	Jaar-rekening	Begroting na wijziging	Begroting	Verschil na wijziging	Verschil na wijziging
Afrondingsverschillen zijn mogelijk	2022	2022	2022	2022	in %
Netto exploitatiekosten	34,6	35,4	37,3	-/- 0,7	-/- 2,0%

Bij het programma BOD is er € 0,7 mln. minder uitgegeven dan begroot. De actuariële berekening voor de pensioenvoorzieningen bestuur komt € 1,0 mln. lager uit dan de stand van de voorziening. De storting van € 0,4 mln. waarmee in de begroting rekening is gehouden is derhalve niet nodig. Dit levert een voordelig resultaat op van € 1,4 mln. Verder zijn er minder afschrijvingskosten € 0,2 mln., meer opbrengsten vanwege de doorbelasting I&A samenwerking met HHSK van € 0,2 mln., lagere kosten op diverse beleidsondersteunende onderzoeken van € 0,2 mln. Daarentegen is er hogere personele inzet van € 1,3 mln.

Investerings

Programma Bestuur, organisatie en dienstverlening	Werkelijk	Begroting	Begroot (-/- concern-brede korting)	Verschil begroting	Verschil begroting
Afrondingsverschillen zijn mogelijk	2022	2022	2022	2022	in %
Bruto-investeringen	3,7	6,9	5,3	-3,2	-46,0%

De investeringsuitgaven zijn € 1,6 mln lager dan begroot. Bij de verklaring van de afwijkingen wordt de concern-brede korting buiten beschouwing gelaten. Hierna wordt daarom € 3,2 mln lagere investeringsuitgaven verklaard.

Cluster bedrijfsvoering

Doordat er in de voorbereiding vertraging is opgelopen is in de uitvoering van vrijwel alle projecten die vallen onder Cluster bedrijfsvoering in 2022 minder uitgaven. De vertragingen zijn door meerdere factoren veroorzaakt; als gevolg van beperkte capaciteit zijn aanbestedingen soms later in de markt gezet en door de prijsstijgingen konden niet alle aanbestedingen direct in opdracht gegeven worden. Daarnaast bleek de uitvoering van de opdrachten complexer en dus een langere doorlooptijd te hebben dan vooraf ingeschat. Hierdoor is met name op de projecten Rijnland Hybride, Gebouwbeheerssysteem (GBS / luchtbehandeling en brandmeldinstallatie) en de laadvoorzieningen voor het wagenpark minder uitgegeven dan begroot.

Gemeenschapshuis Spaarndam

Doordat er materialen niet tijdig beschikbaar waren is de uitvoering van het project verschoven naar begin 2023.

Overige kleine afwijkingen

-/- € 2,9

-/- € 0,4

€ 0,1

-/- € 3,2

Overige doelstellingen en resultaten Programmabegroting 2022	Score	Realisatie 2022
Wij bereiden ons goed voor op calamiteiten		
Calamiteiten kunnen we helaas nooit uitsluiten. Rijnland bereidt zich dan ook goed voor op alle mogelijke waterstaatkundige calamiteiten die zich in het beheergebied kunnen voordoen. Het gaat daarbij niet alleen om overstromingen, maar ook om bijvoorbeeld waterkwaliteitsincidenten zoals illegale lozingen, of incidenten op één van de afvalwaterzuiveringsinstallaties.		
We zorgen er samen met onze veiligheidspartners voor dat inwoners en bedrijven weten wat ze moeten doen bij een (dreigende) calamiteit		Er wordt actief samengewerkt met waterschappen en de veiligheidsregio's in West Nederland. Hierbij wordt het Regionaal risicoprofiel steeds meer als leidend principe gehanteerd.
De calamiteitenorganisatie van Rijnland (Slank & Gespierd), die gevuld is met eigen medewerkers, komt bij alarmering in actie. De calamiteitenorganisatie wordt opgeleid, getraind en geoefend in voorbereiding op calamiteiten, mede gebruikmakend van evaluaties van recente incidenten zoals de dijkverschuiving bij Reeuwijk.		Een wervingscampagne voor nieuwe medewerkers bij de calamiteitenorganisatie is succesvol verlopen en meerdere nieuwe medewerkers zijn aangenomen. Het opleidingsplan loopt weer als een trein en samenwerking met partnerorganisaties loopt op diverse manieren goed. Calamiteitenplan wordt ge-update, maar oplevering vertraagd door de drukke werkzaamheden bij feitelijke calamiteiten, zoals de langdurige droogte. De droogte-opschaling wordt uitgebreid geëvalueerd (gereed begin 2023). Samenwerking I&D-organisatie HHSK-Rijnland op bedrijfscontinuïteit is versterkt, er is een gezamenlijk oefening gehouden en er wordt gewerkt aan één gezamenlijk plan.
Het borgen van slagvaardig en doelmatig optreden kunnen we niet alleen. In ons gebied hebben we te maken met 4 veiligheidsregio's, 30 gemeenten en 2 provincies die elk een eigen rol hebben. Wij onderhouden met hen dan ook actief contact. De calamiteitenzorg betreft alle programma's en taken van Rijnland.		Er is nauw contact via diverse overlegvormen met partnerorganisaties, te samen met de regio-waterschappen en de organisaties van de samenwerking-crisisbeheersing overstromingen randstad (SCOR). In 2022 is zichtbaar geworden dat gezamenlijke crisisbestrijding veelal direct groter zal zijn dan de contouren van het SCOR en de discussie is gestart om het meer landelijk te trekken.
We zijn een goede werkgever		
Wij kunnen omgaan met verschillen tussen mensen en benutten de meerwaarde van diversiteit in onze organisatie. De krapte op de arbeidsmarkt is blijvend en zorgt voor innovatief werkgeverschap. Een sleutelbegrip daarbij is 'binden en boeien'. Van de medewerkers wordt verwacht dat zij werken aan de eigen duurzame inzetbaarheid.		
We stimuleren actief de loopbaan van iedere Rijnlander. Onze in- en externe coaches faciliteren de juiste persoon op de juiste plaats. Een hulpmiddel hierbij is de strategische personeelsplanning. Benodigde middelen zijn met name de zogeheten frictiepot die bedoeld is voor de transitie van oude naar nieuwe functies door herplaatsing, omscholing, outplacement e.d. om zo in te kunnen spelen op nieuwe ontwikkelingen.		SPP I&D, Beleid en Omgeving gereed, SPP Vergunningverlening en Handhaving in de voorbereiding. Voor Uitvoering en Bedrijfsvoering 2021 laatste update.
We geven een impuls aan de benodigde instroom. Wij halen via een hoogwaardig stage- en traineeprogramma structureel talent binnen. Ons recruitmentproces is snel, op maat gemaakt en innovatief		De gemiddelde doorlooptijd van vacatures (van uitzetten tot invullen) in Q4 2022 is 67 dagen. Onder de 70 dagen is dit 59% van onze procedures. Er is een stijging in de gemiddelde doorlooptijd op te merken t.o.v. de voorgaande kwartalen. Door de krappe arbeidsmarkt blijven vacatures langer openstaan

Overige doelstellingen en resultaten Programmabegroting 2022	Score	Realisatie 2022
		dan normaal. We blijven dit monitoren en ontwikkelen een arbeidsmarktstrategie om de vacatures te kunnen blijven vervullen.
We nemen als werkgever onze maatschappelijke verantwoordelijkheid. Wij voldoen aan de participatiewet/quotumwet en bieden kansen voor iedereen		In 2022 hebben twee medewerkers de organisatie verlaten en zijn er drie medewerkers met een afstand tot de arbeidsmarkt in dienst gekomen, waaronder een statushouder. Dit maakt dat we 2023 starten met 23,1 gerealiseerde banen. We vinden het belangrijk dat we duurzame banen realiseren, waar medewerkers uiteindelijk vast in dienst komen. Ook het afgelopen jaar hebben we ons hier hard voor gemaakt waardoor het totaal op 13,5 duurzame banen komt.
Rijnland is een inclusief werkgever. Wij koesteren de verschillen tussen mensen, benutten de meerwaarde van diversiteit in onze organisatie en dragen dit ook actief uit.		Wanneer we kijken naar de verhouding man/vrouw in leidinggevende posities, zie we dat de verhouding man/vrouw enigszins is veranderd ten nadele van de vrouw. Dit heeft te maken met het feit dat één functiegroep bestaande uit drie mannelijke managers is opgewaardeerd naar functie-schaal 15. Voor de berekening wordt gekeken vanaf S15, door de wijziging is de verhouding M-V vanaf schaal 15 nu 80-20 (was 67-33). Voor Rijnland breed geldt M-V = 67-33.
Conform het coalitieakkoord sturen we scherp op het personele budget. Vast personeel boven inhuur heeft de voorkeur, rekening houdend met de in de SPP's vastgestelde flexibele schil.		Het resultaat van de personeelskosten komt uit op een overschrijding van € 0,6 mln. Dit komt voornamelijk door de eenmalige CAO-uitkering van € 1.000,- per medewerker in december (€ 0,8 mln.). Daarentegen is er minder IKB gekocht dan geprognostiseerd, wat zorgt voor een meevaller van € 0,2 mln.
Onder goed werkgeverschap valt ook het faciliteren van een veilige en gezonde werkomgeving. Voor de Rijnlandse kantooromgevingen starten we met het opstellen van een meerjarig onderhoudsplan (MJOP). Hierdoor ontstaat duidelijkheid over de benodigde investeringen in de komende jaren. Net als in het primaire proces werken we aan risico-gestuurd onderhoud voor een optimale inzet van beschikbare middelen. Voor 2022 is wel al rekening gehouden met een aantal urgente investeringen op het gebied van huisvesting		Het MJOP is opgesteld en geeft inzicht in benodigde investeringen.
We zorgen voor betrouwbare, veilige, robuuste ICT		
Digitalisering is geen doel op zich, maar maakt in toenemende mate integraal onderdeel uit van onze werkprocessen (niet alleen primaire processen, ook de ondersteunende). Deze ontwikkeling is gaande om ons heen en zoeken wij ook bewust op in het kader van de digitale transformatie; we stellen digitaal immers voorop. Een tastbaar gevolg hiervan is dat de nu ingezette technologie bijna altijd een digitale component bevat. Dit zorgt voor het vervagen van de grenzen tussen Informatie Technologie (IT) en Operationele Technologie (OT) en de noodzaak onze digitale/cyber risico's beter te bewaken.		
We moeten constateren dat we hier een inhaalslag op moeten maken, zodat we nu en in de nabije toekomst veilig kunnen blijven werken. Dit is op het gebied van digitalisering veruit de belangrijkste opgave. Het is niet		Op het gebied van digitale veiligheid is een grote stap gezet met de inrichting van 24/7 monitoring en response op dit gebied en zijn de bedreigingen en risico's vanuit bijvoorbeeld de oorlog in Oekraïne voor nu beheersbaar. De technische uitrol van een nieuwe veilige werkplek met de bijbehorende

Overige doelstellingen en resultaten Programmabegroting 2022	Score	Realisatie 2022
alleen een kwestie van investeren in hardware en software, maar ook in een personeelsbestand dat hiermee kan omgaan. De mate waarin de gespecialiseerde teams van Informatie & Digitalisering (I&D) in staat zijn om de organisatie in deze transformatie de weg te wijzen en te ondersteunen, is op dit moment onvoldoende. Digitale vaardigheden zijn niet vanzelfsprekend aanwezig en vereist aanvullende investeringen in opleiding en specifieke aandacht bij de selectie van nieuwe medewerkers.		digitaal vaardigheidstrainingen gaan goed en zal conform planning in mei 2023 zijn. Door vertragingen in het Identity & Access Management project uitgelopen naar begin 2023 wat ook goed aansluit bij de verplaatsing van een aantal applicaties naar de Cloud. Hierdoor wordt extra werk voorkomen.
De inzet van externe digitalisering van diensten en vervagende grenzen tussen OT en IT zullen ook leiden tot verschuivingen in budgetten en resources (van primair naar I&D, van kapitaal naar operationeel) om aan de cybersecurity eisen vanuit onze overheid en de behoeftes vanuit onze grote projecten te kunnen voldoen. De focus voor de komende jaren ligt dan ook op het continue bewaken en verbeteren van onze informatieveiligheid (BIO niveau 4), de implementatie van robuuste IT, ontwikkelen van data gedreven processen en innovaties samen met onze collega's in het primaire proces zodat wij als waterschap digitaal voorop komen.	●	Het MJP voor 2023 is opgeleverd en goedgekeurd door alle betrokkenen. Binnen dit MJP zijn de gevolgen van de vervagende grenzen en transitie van kapitaal naar operationeel duidelijk gemaakt. In dit MJP proces maken we nu ook expliciet welke budgetten en resources nodig zijn, om te waarborgen dat Rijnland op digitaal gebied veilig blijft. Daarnaast proberen wij door te sturen op applicatie consolidatie de gevolgen van prijsstijgingen zoveel mogelijk te beperken.
We werken aan een digitale transformatie.		
Conform de bestuurlijk vastgestelde visie voor de digitale transformatie gaan we op weg naar een datagestuurd Rijnland onder het motto 'digitaal voorop'.		
In 2022 worden daar in de organisatie voorbereidingen voor getroffen waaronder een betrouwbare, veilige en robuuste ICT.	●	De projecten hiervoor gedefinieerd in het Masterplan IT voor 2022 zijn op schema afgerond.
In verschillende omvangrijke meerjarige projecten wordt gewerkt aan het inrichten van digitale werkwijzen.	●	De zelf ontwikkelde Asset Health Indicator krijgt steeds meer vorm: (proces)data van elke asset maken het mogelijk onderhoud beter te plannen en daarmee het aandeel correctief onderhoud te verlagen.
Naast het Digitaal Stelsel Omgevingswet zijn dat het dataportaal met gemeenten, datagedreven onderhouden en datagedreven assetmanagement.	●	Het Dataportaal wisselt gegevens uit tussen Rijnland met (geleidelijk aan steeds meer) gemeenten. Door de koppeling van rioleringsdata aan zuiveringsdata kunnen de processen van onze zuiveringen verbeterd worden ten gunste van de waterkwaliteit.
Parallel aan deze projecten wordt er bij veel disciplines met pilots ervaring opgedaan met digitale ontwikkelingen. Die hebben plaats binnen alle bestuursprogramma's.	●	Denk aan de inzet van drones voor inspecties voor handhaving, watersysteem en onderhoud. Of voorspellingsmodellen voor het optreden van blauwalgen in zwemwateren. Er is een standaard lean businesscase ontwikkeld om de implementatie van pilots naar productie te bevorderen. Met een klankbordgroep Ethiek en met het houden van specifieke sessies worden ook de ethische grenzen van de digitale ontwikkelingen aan de orde gesteld.
Deze projecten en pilots betreffen vooral de digitalisering van bestaande werkprocessen. Ze vormen de voorloper van de digitale transformatie waarbij de organisatie optimaal wordt ingericht om datagestuurd te werken. De snelheid van de digitalisering en de transformatie vragen om bestuurlijke keuzes binnen de strategie 'digitaal voorop'		

Overige doelstellingen en resultaten Programmabegroting 2022	Score	Realisatie 2022
Waar in 2020 leidinggevend en bestuurders de leerlijn Digitale transformatie aangeboden hebben gekregen, gaat dat in 2022 ook voor de medewerkers gebeuren. Zo wordt iedere Rijnlander meegenomen in de digitale veranderingen.		De voorbereiding van de leerlijn voor Bestuur door Het Waterschapshuis i.s.m. de waterschappen zijn afgerond; deze staat op afroep klaar voor elk waterschap. De voorbereidingen van de leerlijn voor medewerkers zijn gestart. Gezien het grote aantal medewerkers en soorten functies vraagt het opstellen meer tijd. Daardoor is deze leerlijn verplaatst naar 2023. Rijnland werkt met een pilotgroep mee aan de voorbereiding van deze leerlijn.
We ronden de implementatie van de Omgevingswet af		
De Omgevingswet treedt naar verwachting in werking per 1 januari 2024, na herhaald uitstel. De invoering behelst een verandering op drie gebieden: • Wet: instrumenten om de fysieke leefomgeving en activiteiten daarin te reguleren; • Digitaal stelsel: aansluiting op één landelijk digitaal loket – DSO - waarin iedereen snel kan zien wat (on)mogelijk is met de Omgevingswet; • Andere werkwijze: samenwerking, participeren, integraal werken.		
We werken al zoveel mogelijk in de geest van de Omgevingswet en participeren in en adviseren over Omgevingsvisies die gemeenten en provincies aan het opstellen zijn.		Hoewel de Omgevingswet nog niet is ingevoerd, denken, werken en handelen we al zoveel mogelijk in de geest van deze nieuwe wet. Hiermee maken we het onze ingelanden, maar ook bedrijven en andere overheden, eenvoudiger. We nemen al vele jaren deel aan overlegcommissies en pilots met gemeenten uit ons beheergebied en de Unie van Waterschappen. Daarbij participeren we in het proces en leveren we input bij de Omgevingsvisies en -plannen die provincies en gemeenten aan het opstellen zijn. Water sturend in de planvorming.
Het WBP6 wordt een programma onder de Omgevingswet.		Deze afspraak is oorspronkelijk gemaakt op een moment dat invoering van de Omgevingswet was voorzien vóór het opstellen van het WBP6. Op het moment dat het WBP6 werd op- en vastgesteld, was de Omgevingswet vanwege herhaaldelijk uitstel van invoering echter nog niet van kracht. Wel is het gedachtegoed van de Omgevingswet zoveel mogelijk in WBP6 verweven. Hierdoor sluit de visie uit het WBP6 goed aan bij de weg die Rijnland door invoering van de Omgevingswet in slaat.
In 2022 behandelt de VV de Waterschapsverordening, die de Keur en de uitvoeringsregels vervangt. Deze verordening gaat onderdeel vormen van de decentrale regels onder de wet.		Bij vaststelling van het jaar 2022, voor behandeling van de nieuwe Waterschapsverordening in de VV, was invoering van de Omgevingswet voorzien op 1 januari of uiterlijk 1 juli 2022. Daarna werd de invoeringsdatum door de rijksoverheid echter diverse keren uitgesteld, tot januari 2023 en later tot 1 juli 2023. Op 26 januari 2023 is echter bekend geworden dat invoering van de Omgevingswet opnieuw wordt uitgesteld, tot 1 januari 2024. Te vroege vaststelling van de nieuwe Waterschapsverordening (ruim voor invoering van de Omgevingswet) is echter niet gewenst. Dit omdat de Waterschapsverordening normaliter pas van kracht kan worden zodra de Omgevingswet in werking is getreden. Vaststelling van de nieuwe Waterschapsverordening is daarom momenteel voorzien voor de eerste helft

Overige doelstellingen en resultaten Programmabegroting 2022	Score	Realisatie 2022
		van 2023 (leidend tot definitieve vaststelling in de zomerperiode van 2023). Hiervoor liggen we momenteel op schema.
We hebben aandacht voor opleiding en training.		Opleiding en training rondom de Omgevingswet staat binnen Rijnland al vele jaren centraal. Ook in 2022 is onze inzet voor een fors deel gericht geweest op het via opleiding en training oefenen met de nieuwe instrumenten van de wet. Bijvoorbeeld door specifieke opleiding en training van medewerkers die dagelijks met de Omgevingswet te maken gaan krijgen. In het laatste half jaar voor invoering van de Omgevingswet hebben we daarbij veel aandacht voor organisatiebrede opleiding en training voor alle collega's die van de veranderingen die de Omgevingswet met zich mee brengt op de hoogte moeten zijn. Ook na invoering van de Omgevingswet verzorgen we nazorg voor collega's bij specifieke vragen die naar boven komen zodra daadwerkelijk met de Omgevingswet wordt gewerkt.
Om te volgen hoe de Omgevingswet door ons wordt ingevuld hanteren we de klanttevredenheid als indicator.		Hiermee liggen we op schema. Vanuit het programma (Implementatie Omgevingswet) ondersteunen we de lijnorganisatie bij het opzetten van een klanttevredenheidsonderzoek rondom de Omgevingswet. De klanttevredenheid vormt hierdoor de belangrijkste indicator voor het meten van onze prestaties op het gebied van de Omgevingswet.

Subsidieontvangsten

De volgende lopende en aangevraagde subsidieprojecten zijn bestuurlijk relevant:

- Waterveiligheid:

De HWBP-bijdrage voor de verkenningfase van Versterking IJsseldijk is vastgesteld op € 5,7 mln. Voor de planuitwerkingsfase is € 2,6 mln. toegezegd. De HWBP-subsidie van € 3,1 mln. voor de kustversterking Katwijk loopt langer door vanwege een compensatieverzoek. De HWBP-subsidie van € 5,2 mln. voor de drainage in de Parallel Boulevard te Noordwijk wordt in 2023 afgerond. Vanuit het project met Gouda, Stevige Stad op Slappe Bodem wordt deelgenomen aan de regiodeal. De deal betreft een rijksbijdrage van € 1,3 mln. Daarnaast is Europese LIFE subsidie van € 0,43 mln. toegezegd voor dit project via de Nationale Adaptatiestrategie.

- Voldoende Water:

Voor projecten van Rijnland in Polder de Noordplas, Wijde Aa, Hillegomse Polder, Langerarse Plassen, Piekberging Haarlemmermeer en Gouwepolder in Boskoop is Europese POP3-subsidie toegezegd met een totaalbedrag van € 14,46 mln. € 0,36 mln. restauratiesubsidie voor Poldergemaal Leeghwater, Boezemgemaal Gouda en Boezemgemaal Katwijk.

- Schoon en gezond water:

De provinciale subsidies voor het verbeteren van de zwemwaterkwaliteit in de Nieuwe Meer en de Haarlemmermeerse Bosplas zijn vastgesteld (€ 0,15 mln). Voor maatregelen ter verbetering van de zwemwaterkwaliteit in de Veerplas, Westbroekplas en de Elfhoeven is subsidie toegezegd door de provincie NH (€ 0,17 mln.). Daarnaast wordt een verkenning uitgevoerd naar veenweidegebieden rond De Kaag met een bijdrage uit het Interbestuurlijk Programma Vitaal Platteland (€ 0,1 mln.). provincie NH heeft € 0,7 mln. subsidie toegezegd voor de KRW-pilot Amstelveense Poel. Voor de Wildernis - Rietzudden Westeinderplassen is een POP-subsidieaanvraag toegezegd (€ 0,4 mln.). Voor de bodemcoaches voor het Landbouwportaal is door de provincie ZH € 0,025 mln. subsidie toegezegd.

- Waterketen:

€ 1,6 mln. SDE-subsidie voor zonneweide AWZI Katwijk en € 0,59 mln. voor zonneweide AWZI Bodegraven. € 3,6 mln. bijdrage voor verwijdering medicijnresten AWZI Leiden Noord van het ministerie van IenW (in 2022 is eerste betaling ontvangen van € 1.239.495).

- BOD:

€ 0,2 mln. restauratiesubsidie voor Gemeenlandshuis en Waterschapshuis. Voor de ontwikkeling van het data uitwisselportaal is € 0,4 mln. toegezegd door het ministerie van BZK. Voor de pilot voor de aanpak van de bodemverontreiniging bij AWZI Rijsenhout is een subsidieaanvraag ingediend van € 0,3 mln. Voor de implementatie van de Woo en de omgevingswet zijn subsidies van € 0,38 en € 0,14 mln. toegezegd. Een bijdrage van de STOWA is toegezegd voor IEX/SIX project. Voor leer-werkplaatsen is € 0,01 mln. subsidie toegezegd.

4 Jaarverslag – Paragrafen

4.1 Ontwikkelingen ten opzichte van de programmabegroting 2022

Het jaarrekeningresultaat over 2022 bedraagt € 5,3 mln. In 2022 zijn er bij de zomerburap en de najaarsburap begrotingswijzigingen doorgevoerd van totaal € 1,0 mln. Dit heeft betrekking op hogere kosten van de programma's.

Verder zijn er geen afwijkingen van de uitgangspunten en grondslagen, zoals deze voor de programmabegroting zijn gehanteerd.

De grootste afwijking t.o.v. de begroting na wijziging betreft met name lagere kosten voor Goederen en diensten van derden (€ 3,7 mln.), hogere opbrengsten waterschapsbelastingen (€ 2,3 mln.). Een toelichting op de afwijkingen wordt gegeven bij de exploitatie naar kosten- en opbrengstsoorten.

Corona (Covid-19)

Voor de aanpak van COVID-19 kijken wij wat we, aanvullend op de landelijk maatregelen van het Rijk, kunnen doen. Dit raakt veel beleidsterreinen van onze organisatie. We streven naar een zo adequaat mogelijke uitvoering van de landelijke en lokale maatregelen en naar zoveel mogelijk continuïteit van de reguliere werkzaamheden en van noodzakelijke (digitale) besluitvorming en hebben daarvoor de nodige interne maatregelen genomen. Door de lock-down werkten veel mensen thuis, en was fysiek contact niet mogelijk. De impact van corona op het heffen en innen van belastingen in 2022 is net als in 2021 nog gering.

4.2 Paragraaf incidentele baten en lasten

Omschrijving (bedragen x € 1. mln)	Jaarrekening 2022	Begroting na wijziging 2022	Begroting 2022
Saldo baten en lasten	1,0	-/- 4,3	-/- 3,3
Onttrekkingen aan bestemmingsreserves	8,7	8,7	8,7
Egalisatie van tarieven	-/- 2,5	-/- 2,5	-/- 5,4
Toevoeging bestemmingsreserves	-/- 1,9	-/- 1,9	0,0
Toevoegingen aan algemene reserves	0,0	0,0	0,0
Resultaat	5,3	0,0	0,0
Waarvan incidentele baten en lasten:			
Verkoopopbrengsten	3,9	4,8	6,8
Opbrengst waterschapsbelastingen over oude jaren	0,2	0,0	0,0
Incidentele baten en lasten	4,0	4,8	6,8
Mutaties reserves	4,3	4,3	3,3
Totaal incidentele baten en lasten	8,3	9,0	10,1
Structureel resultaat	-/- 3,0	-/- 9,0	-/- 10,1

Afrondingsverschillen zijn mogelijk

Uit bovenstaand overzicht blijkt dat het voordelig resultaat van € 5,3 mln. (begroot € 0,0) mln. uit een voordelige incidentele resultaten bestaat van € 8,3 mln. (begroot € 9,0) en uit een nadelig structureel resultaat van € 3,0 mln. (begroot € 9,0). Het structurele nadelige resultaat van € 3,0 mln. wordt ruimschoots gedekt uit de verkoopopbrengsten van € 3,9 mln.

4 Jaarverslag – Paragrafen

4.3 Onttrekkingen aan overige bestemmingsreserves en voorzieningen

Omschrijving	Saldo per 1-1-2022	toevoegingen (t.l.v. exploitatie)	onttrekkingen	Saldo per 31-12-2022
Overige bestemmingsreserves				
Reserve subsidie aanleg natuurvriendelijke oevers	0,4	-	-	0,4
Reserve frictiekosten SPP	1,2	-	0,2	1,0
Reserve PFOS saneringen	2,1	-	0,2	2,0
Reserve baggerwerken	22,4	1,1	7,7	15,8
Reserve erfgoedpanden	4,4	-	-	4,4
Reserve schuldreductie	9,9	0,8	0,6	10,1
Reserve vitaliteit	0,2	-	0,1	0,1
Totaal overige bestemmingsreserves	40,6	1,9	8,7	33,8

Omschrijving	Saldo per 1-1-2022	toevoegingen (t.l.v. exploitatie)	onttrekkingen	Saldo per 31-12-2022
Voorziening wachtgeld- en pensioenverplichtingen DB	6,3	-	1,4	4,8
Totaal voor arbeidsgerelateerde verplichtingen	6,3	-	1,4	4,8
Voorziening sanering Kwakkelwei	0,2	-	-	0,2
Totaal voor overige onderhoudswerkzaamheden	0,2	-	-	0,2
Voorziening deelname baggerdepot Meergrond	0,3	0,0	-	0,3
Totaal overige voorzieningen	0,3	0,0	-	0,3
Totaal Voorzieningen	6,7	0,0	1,4	5,3

Afrondingsverschillen zijn mogelijk

In de vastgestelde nota reserves en voorzieningen is het ontstaan, het doel en de omvang aangegeven. De onttrekkingen aan de reserves zijn gelijk aan de begroting na wijziging. De uitgaven ten laste van de voorzieningen betreffen de werkelijke uitgaven na aftrek van subsidies/bijdragen. Een nadere specificatie is in de toelichting op de balans opgenomen.

Rijnland heeft een deelneming in MeerGrond. Het kapitaal van MeerGrond is negatief. Rijnland participeert hierin voor 1/3 deel. De negatieve participatie ad € 0,3 mln is verantwoord onder de voorzieningen.

4.4 Personele paragraaf

4.4 Personele paragraaf

Het HR beleid van Rijnland is ondersteunend aan de realisatie van de organisatiedoelstellingen en geeft invulling aan relevante thema's. Centraal in 2022 stond het toekomstbestendig houden van onze populatie, in tijden van voortdurende verandering. De werving en de ontwikkeling van medewerkers hebben in dat kader speciale aandacht gekregen.

Recruitment

De complexe opgaven waar we voor staan, vragen om een toekomstbestendige populatie. Ook bij recruitment heeft het profiel van de Rijnlander op Weg daarom een belangrijke rol gekregen. De arbeidsmarkt was in 2022 onverminderd krap en er zijn meer 'schaarse profielen' bijgekomen. Vooral op specifiek vakinhoudelijke vacatures kan het soms maanden duren voordat er één geschikte kandidaat wordt gevonden. Aandacht voor een sterke positionering op de arbeidsmarkt blijft daarom belangrijk.

In heel 2022 was er sprake van 102 vacatureprocedures, in 2021 waren dat er 97. Er is een lichte stijging in de gemiddelde doorlooptijd op te merken in 2022. Door de krappe arbeidsmarkt blijven vacatures langer openstaan dan normaal. We blijven dit monitoren en ontwikkelen een arbeidsmarktstrategie om de vacatures te kunnen blijven vervullen.

Hybride werken

Net als het overgrote deel van werkend Nederland, heeft Rijnland het hybride werken omarmd. Onder hybride werken wordt verstaan: een combinatie van werken op kantoor, thuis of elders, waarbij medewerkers de ruimte krijgen om bewust te kiezen waar en wanneer zij hun werkzaamheden doen.

Een speciaal geformeerd projectteam houdt zich bezig met de implementatie van hybride werken. Ook HR is hierin vertegenwoordigd. De harde aspecten, zoals aanpassingen aan onze locaties en aan de ICT-infrastructuur, krijgen daarbij evenveel aandacht als de zachte aspecten. Zo hebben alle Rijnlandse leidinggevenden een workshop gekregen in het kader van 'leidinggeven aan hybride teams'. Onderwerpen die onder meer aan de orde kwamen: communiceren en samenwerken op afstand, onderlinge verbinding stimuleren en hybride overleggen. Aan de hand van aangereikte kaders, zijn op teamniveau afspraken gemaakt over de onderlinge samenwerking en aanwezigheid op kantoor. Ook in 2023 zal hybride werken onze aandacht houden.

Competentieontwikkeling: voortgang Rijnlander op Weg

In 2021 heeft HR het 'profiel van de Rijnlander op Weg' opgeleverd. Het profiel bevat vier competenties, ook wel gedragsvaardigheden genoemd, die belangrijk zijn om het hoofd te bieden aan de vele veranderingen waar we als organisatie

mee te maken hebben. Ze helpen om onze populatie wendbaar en toekomstbestendig te houden. Het gaat om de competenties: samenwerken, omgevingsgerichtheid, resultaatgerichtheid en inzetbaarheid.

De leidinggevenden hadden in 2021 al kennis gemaakt met het profiel. In 2022 is het profiel ook geïntroduceerd bij de medewerkers. Dit is gebeurd in de vorm van interactieve werksessies, georganiseerd en begeleid door HR. Uit de evaluatie blijkt dat 63% van de Rijnlandse medewerkers in redelijke tot hoge mate geïnspireerd is geraakt om verder te werken aan persoonlijke ontwikkeling. De competenties krijgen dan ook een plek in de ontwikkelgesprekken tussen leidinggevenden en medewerkers.

Diversiteit en inclusie

Een onderwerp dat samenhangt met recruitment, is diversiteit en inclusie (D&I). Uit onderzoek blijkt dat hoe meer divers een populatie is, hoe meer toekomstbestendig. Inzetten op D&I helpt ons daarnaast om een aantrekkelijk werkgever te zijn. Zo worden we als organisatie aantrekkelijker voor vrouwen en etnische minderheden en ook voor ambitieuze mensen.

Een andere reden om D&I te agenderen, is dat Rijnland iedereen, ongeacht afkomst of gender, een veilige werkomgeving wil bieden. In 2022 heeft de directie een ambitie vastgesteld om actief te sturen op diversiteit. In 2023 wordt een start gemaakt met de uitvoering van het bijbehorende plan van aanpak.

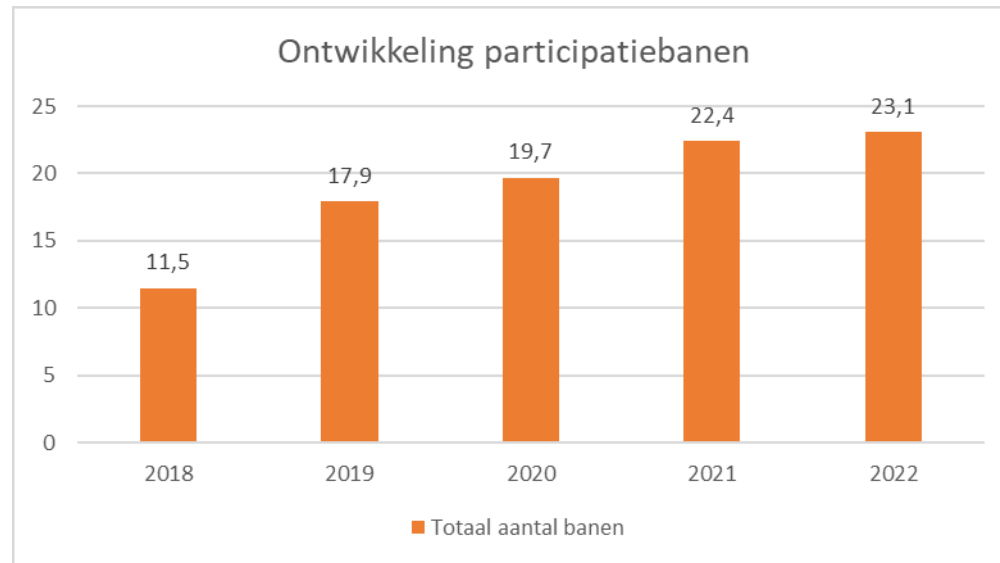

4.4 Personele paragraaf

Wet banenafpraak

Rijnland is in 2016 gestart met de uitvoering van de Wet Banenafpraak, als een onderdeel van de Participatiewet. Het gaat hierbij om het realiseren van banen voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en het ervoor zorgen dat deze medewerkers duurzaam geplaatst en begeleid worden.

1 baan telt 25,5 uur.

In 2022 zijn er een aantal medewerkers in- en uitdienst getreden. Dit maakt dat we 2023 starten met 23,1 gerealiseerde banen. We vinden het belangrijk dat we duurzame banen realiseren, waar medewerkers uiteindelijk vast in dienst komen. Ook het afgelopen jaar hebben we ons hier hard voor gemaakt waardoor het totaal op 13,5 duurzame banen komt.

Omdat de organisatie is gegroeid en er een nieuw quotumpercentage geldt, wordt het aantal te realiseren banen ook hoger. De doelstelling is om voor 1 januari 2026 32 banen te realiseren om te voldoen aan het quotum de komende jaren.

Integriteit

De integrity-officer die in 2021 is aangesteld, heeft inmiddels verschillende staven bezocht en aandacht besteed aan (bewustwording van) integriteitsissues. De invulling van de vacature van vertrouwenspersoon, die in de loop van het jaar is

ontstaan, is nog niet gelukt ondanks dat deze tweemaal is gepubliceerd. We benaderen medewerkers persoonlijk om hun belangstelling te peilen.

Er wordt aandacht besteed aan ongewenst gedrag en zo nodig maatregelen op getroffen. Daarnaast hebben we in 2022 een melding over discriminatie ontvangen. Er heeft een extern onderzoek plaats gevonden en daarbij is niet vast komen te staan dat daarvan sprake was.

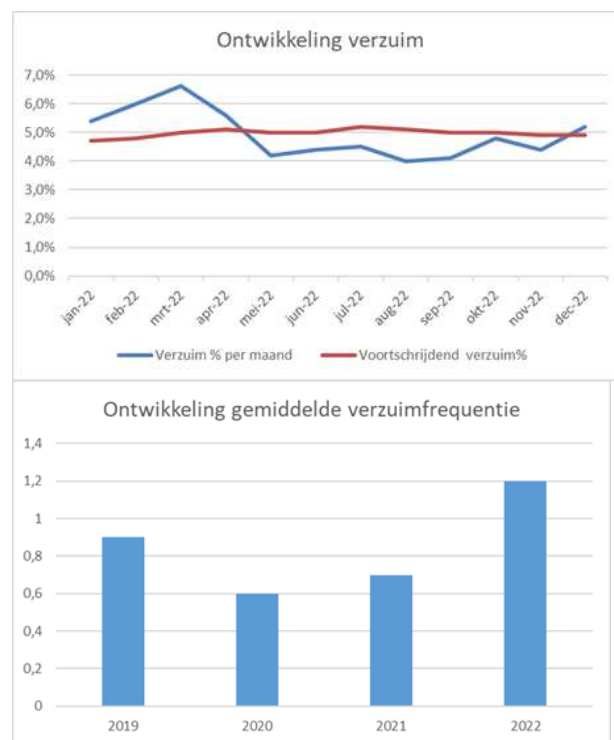
Het aantal malen dat er door een medewerker contact is gezocht met een vertrouwenspersoon is 25 in 2022, dit is meer dan vorig jaar (16) en ook meer dan voorgaande jaren. De meeste meldingen betroffen ongewenste omgangsvormen, met name het ervaren van intimidatie in de arbeidsrelatie. Net als in 2021 is door betrokken medewerkers een meer hiërarchisch gerichte stijl van leidinggeven genoemd.

4.4 Personele paragraaf

Ziekteverzuim

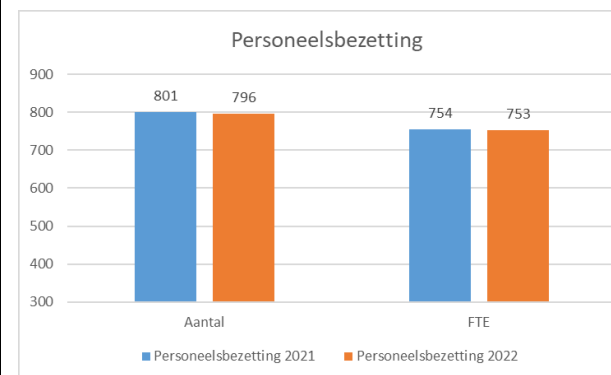
Het totale verzuimpercentage in 2022 was 4,9%. Dit is een stijging van 0,3% ten opzichte van 2021.

De stijging komt overeen met een landelijke trend van verzuimtoename, weliswaar met een minder sterke toename. Het verzuimpercentage openbaar bestuur en overheidsdiensten (bron CBS) bedroeg in 2021 5,2%. Landelijke cijfers voor de sector over heel 2022 zijn op dit moment nog niet beschikbaar. Het gemiddelde verzuim in de eerste drie kwartalen van 2022 ligt in de sector op 6%.

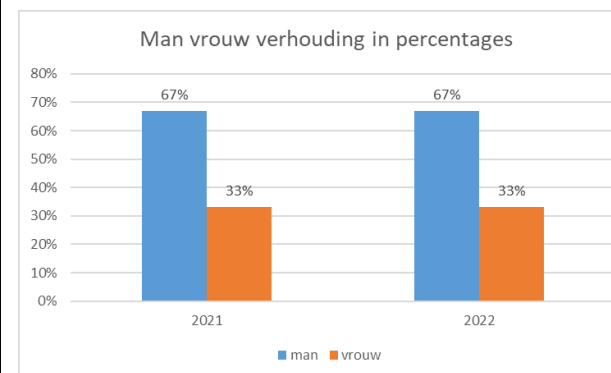
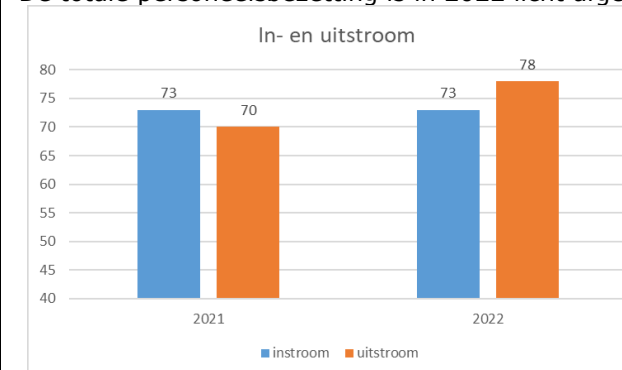

De meldingsfrequentie is het gemiddeld aantal ziekmeldingen per medewerker per jaar. De verzuimfrequentie in 2022 was 1,2. Dat is 0,5 hoger dan in 2021. Landelijke cijfers voor de sector over heel 2022 zijn op dit moment nog niet beschikbaar.

48% van de medewerkers heeft in 2022 geen één keer verzuimd (2021: 62%)

Formatie en personeelsbestand

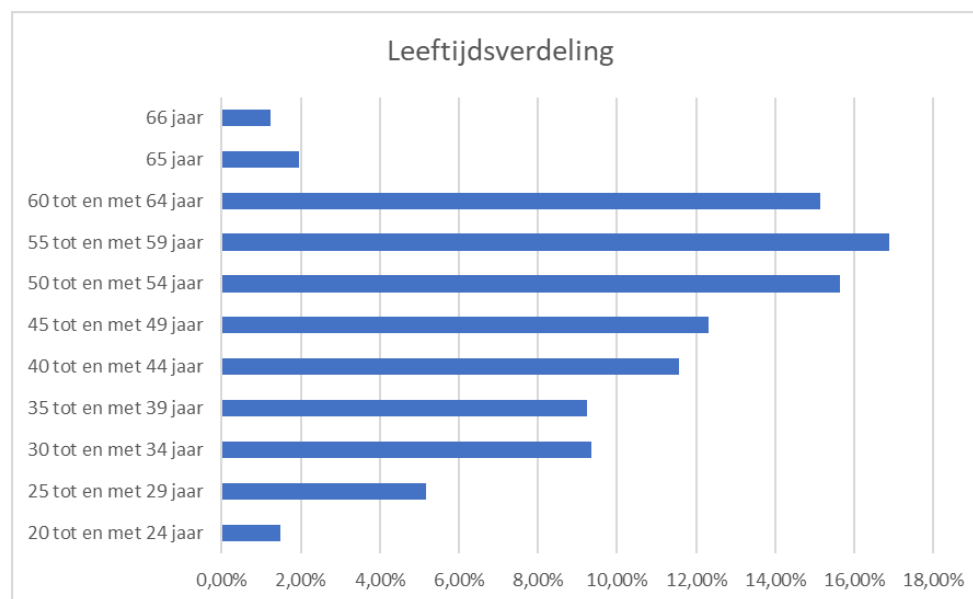
De totale personeelsbezetting is in 2022 licht afgenomen.

In 2022 zijn 8 medewerkers met (vervroegd) pensioen gegaan, in totaal gingen er 78 medewerkers uit dienst. Het is over het algemeen goed gelukt deze medewerkers te vervangen al hebben we bij Rijnland ook gemerkt dat de arbeidsmarkt steeds krappere wordt. Dit vertaalt zich door in een oplopende doorlooptijd bij de invulling van vacatures. De instroom was 73. Daarnaast zijn 25 medewerkers intern doorgestroomd naar een nieuwe functie als gevolg van een sollicitatie op een vacature.

Leeftijdsopbouw

Onderstaande grafiek laat de leeftijdsopbouw zien per 31-12-2022. De gemiddelde leeftijd is licht toegenomen, wat deels te verklaren is door de oplopende AOW leeftijd en het beperkt aantal medewerkers dat daadwerkelijk met pensioen ging in 2022. In de komende jaren is wel sprake van een toename van het aantal medewerkers dat met pensioen gaat wat vermoedelijk een daling van de gemiddelde leeftijd tot gevolg zal hebben.

Ontwikkeling gemiddelde leeftijd	2020	2021	2022
Gemiddelde leeftijd	47,9	47,9	48,1

Opleidingskosten

In 2022 is iets meer uitgegeven aan opleidingen ten opzichte van 2021.

Kosten (x € 1 mln)	2021	2022
Opleidingskosten begroot	€ 1,8	€ 1,7
Opleidingskosten realisatie	€ 1,2	€ 1,3

4.5 Waterschapsbelastingen

4.5 Waterschapsbelastingen

Impact coronacrisis

De impact van corona op het heffen en innen van belastingen is in 2022 net als in de twee voorgaande jaren gering. De kwijtscheldingen en oninbaarverklaringen zijn zelfs lager dan begroot. De opbrengst van de zuiveringsheffing bedrijven over 2022 is lager dan de normale trendontwikkeling omdat bepaalde bedrijfstakken gedeeltelijk stil hebben gelegen of minder hebben geproduceerd. Met name kantoren zijn minder bezet doordat er sinds 2020 veel meer thuis wordt gewerkt.

Belastingopbrengsten

De belastingcampagne 2022 is niet geheel volgens planning verlopen. De aansluiting op de landelijke voorziening WOZ (LV-WOZ) heeft tot ICT-problemen geleid. Dat was vooral merkbaar bij de gemeenten die wel in Rijnlands beheergebied liggen, maar niet zijn aangesloten bij de Belastingssamenwerking Gouwe-Rijnland (BSGR). Inmiddels zijn deze problemen opgelost en zijn de aanslagen voor de laatste gemeenten nog in 2022 opgelegd. Dat heeft invloed op het moment van ontvangst van de belastinginkomsten en daardoor was de debiteurenpositie op 31 december aanzienlijk hoger dan voorgaande jaren. Op de financiering van Rijnland heeft dat een verwaarloosbaar effect, maar we willen wel in samenspraak met de BSGR op afzienbare termijn de opgelopen achterstand op een verantwoorde manier inlopen. We willen bijv. vermijden dat tegelijkertijd termijnen over verschillende jaren van de belastingbetaler worden geïnd.

Opbrengsten

De totale bruto belastingopbrengst bedraagt € 229,6 mln. (begroot: € 227,6 mln.) Het verschil wordt met name veroorzaakt door hogere aanslagen bij de omslag gebouwd (€ 2,6 mln.).

Kwijtscheldingen/oninbaar

Het verloop van kwijtschelding/oninbaar is als volgt:

Aantallen en bedragen kwijtschelding en oninbaar	Rekening 2022	Begroting 2022	Rekening 2021
Kwijtschelding			
Aantal woonruimten ingezetenomslag	29.096	30.000	30.496
Aantal v.e. zuiveringsheffing	56.695	60.000	59.714
Kwijtescholden bedrag x € 1,00	6.931.213	7.251.000	7.171.507
Oninbaar x € 1,00			
Ingezetenen	282.270	330.000	318.011
Gebouwd, Ongebouwd en Natuurterreinen	124.131	0	176.352
Zuiveringsheffing en Verontreinigingsheffing	506.594	559.725	487.544
Totaal oninbaar	912.995	889.725	981.907

Kwijtschelding

Er zijn in 2022 in totaal 34.771 (2021: 36.684) verzoeken ingediend.

Deze verzoeken worden zoveel mogelijk via het Inlichtingenbureau getoetst en automatisch afgehandeld (58,4%). Het totale percentage toegewezen verzoeken (handmatig en automatisch) ligt op 83,1% en is daarmee lager dan vorig jaar (86,0%). Het bedrag dat gemoeid is met de kwijtschelding ligt met € 6,9 mln. ruim 3% lager dan in 2021 (€ 7,2 mln.). Er is geen eenduidige oorzaak vast te stellen voor de oorzaken hiervan, maar een verband met een doorgezet herstel en lage werkloosheid na de coronacrisis ligt voor de hand.

Net als vrijwel alle waterschappen voert Rijnland een ruim kwijtscheldingsbeleid (100% van de bijstandsnorm). Het zijn vooral huurders van woonruimten die een beroep doen op kwijtschelding voor de watersysteemheffing en de zuiveringsheffing. Met ingang van 2022 worden de kwijtscheldingsmogelijkheden van waterschappen verder verruimd door een verhoging van de vermogenstoets. Rijnland laat het beleid rondom kwijtschelding uitvoeren door de gemeenschappelijke regeling BSGR (Belasting Samenwerking Gouwe-Rijnland). Het beleid is zoveel mogelijk geharmoniseerd met de gemeenten binnen deze samenwerking.

Oninbaar

Het percentage oninbaar bedroeg 0,4% (€ 0,9 mln.) van de bruto belastingopbrengst. Dit ligt onder de norm van maximaal 0,70 % zoals vastgelegd in de dienstverleningsovereenkomst (DVO) met de BSGR en een fractie hoger dan de in de begroting 2022 opgenomen 0,39%. Voor gebouwd, ongebouwd en natuurterreinen wordt geen oninbaar begroot omdat er in principe altijd een eigendom is waarop verhaal mogelijk is. In de praktijk blijkt dat verhaal niet altijd mogelijk waardoor in 2022 een bedrag van € 0,1 mln. is afgeboekt.

Prestatie-indicatoren perceptiekosten / oninbaar / kwijtschelding	Rekening 2022	Begroting 2022	Rekening 2021
Perceptiekosten als percentage van de belastingopbrengst	2,48%	3,22%	2,93%
Bedrag oninbaar	912.995	889.725	981.907
Bedrag oninbaar als percentage van de belastingopbrengst	0,40%	0,39%	0,43%
Bedrag kwijtschelding	6.931.213	7.251.000	7.171.507
Bedrag kwijtschelding als percentage van de belastingopbrengst	3,02%	3,19%	3,17%
Percentage toegewezen kwijtscheldingsverzoeken	83,10%	80,00%	86,00%
Kwijtscheldingsnorm	100,00%	100,00%	100,00%

4.5 Waterschapsbelastingen

Netto opbrengsten per categorie

(x € 1 mln)	Jaarrekening	Begroting na wijziging	Verschil	%
1. Opbrengst ingezetenen	58,0	58,0	0,0 V	0,0 % V
2. Opbrengst gebouwd	55,1	52,5	2,6 V	4,9 % V
3. Opbrengst ongebouwd/overigen	4,2	4,4	0,3 N	6,1 % N
4. Opbrengst wegen	3,1	2,8	0,3 V	10,8 % V
5. Opbrengst natuur	0,1	0,1	0,0 N	13,3 % N
6. Opbrengst zuiveringsheffing bedrijven	19,5	19,9	0,3 N	1,7 % N
7. Opbrengst zuiveringsheffing huishoudens	81,2	81,3	0,1 N	0,1 % N
8. Opbrengst verontreinigingsheffing	0,6	0,5	0,1 V	32,3 % V
Totaal	221,8	219,4	2,3 V	1,1 % V

Afrondingsverschillen zijn mogelijk

Belastingtarieven 2022		
Ingezetenenomslag	€ 110,00	Per woonruimte
Omslag gebouwd	0,0208%	Van de WOZ-waarde
Omslag ongebouwd overig	€ 87,50	Per hectare
Omslag ongebouwd wegen	€ 437,50	Per hectare
Omslag ongebouwd natuur	€ 4,00	Per hectare
Zuiveringsheffing	€ 65,85	Per v.e.
Verontreinigingsheffing	€ 65,85	Per v.e.

Opbrengst ingezetenen

Het aantal heffingsplichtige woonruimten is vrijwel uitgekomen op de begroting. Daarnaast waren er minder kwijscheldingen (3%) en oninbaarverklaringen (14%) dan begroot.

Opbrengst gebouwd

Oorspronkelijk was voor 2022 een toename begroot van de totale WOZ-waarde van 7,5% wegens areaaluitbreidingen en waardeontwikkeling. Bij realisatie bleek de totale waardeverhoging en de groei van 2021 naar 2022 in totaal iets meer dan 10% te bedragen. De stijging ten opzichte van de begroting 2021 is daarmee hoger uitgevallen dan waarmee in de begroting rekening is gehouden.

Opbrengst zuiveringsheffing bedrijven

In de begroting 2022 is rekening gehouden met de na ijende effecten van de corona-pandemie door het aantal v.e. voor 2022 vrijwel gelijk te houden aan 2021 en daarmee een stijging van de begroting opbrengst van € 0,3 mln.). Bij het opmaken van de jaarrekening is gebleken dat dit realistisch is omdat de opbrengst met € 0,2 mln. gestegen is. De opbrengst over voorgaande jaren is echter € 0,5 mln. lager dan begroot zodat er per saldo een nadelig verschil van € 0,3 mln. is ontstaan.

Lastendruk

In 2022 is voor de begroting uitgegaan van een lastendrukstijging van 1,9%.

Debiteurenstand

Op 31 december 2022 is de debiteurenstand openstaande belastingvorderingen € 35,2 mln. Dat is aanzienlijk hoger dan per eind 2021: (€ 13,3 mln.). Dit heeft ermee te maken dat een deel van de aanslagen aanzienlijk later is opgelegd dan in voorgaande jaren, zoals toegelicht onder 'belastingopbrengsten'.

Indicatoren kwijschelding en oninbaar	Rekening 2022	Begroting 2022	Rekening 2021
Ingezetenen, aantal heffingsplichtige woonruimten	558.311	560.000	554.503
Gebouwd, WOZ-waarden x € 1 mln.	262.807	252.250	238.335
Ongebouwd, aantal heffingsplichtige hectaren	49.343	49.500	50.092
Natuurterreinen, aantal heffingsplichtige hectaren	20.725	22.700	22.838
Wegen, aantal heffingsplichtige hectaren	7.027	6.600	6.611
Zuiveringsheffing, aantal heffingsplichtige vervuilingseenheden	1.601.811	1.602.000	1.608.937
Verontreinigingsheffing, aantal heffingsplichtige vervuilingseenheden	7.024	8.000	5.351

4.6 Risicoparagraaf en weerstandvermogen

4.6 Risicoparagraaf en weerstandvermogen

Terugblik op strategische en externe risico's

2022 heeft wederom geleerd dat water nadrukkelijk de weg wijst. Zo was er de voor de vierde keer in vijf jaar sprake van een lange droogteperiode en een oplopend watertekort. Dit tekort vergde van Rijnland en de collega-waterschappen een bijzonder veerkrachtig watersysteembeheer. Succesvol voltooid weliswaar, maar ook met zorgen voor de directe toekomst.

In antwoord op uiteenlopende maatschappelijke ontwikkelingen en de klimaatveranderingen kwam het kabinet met de kamerbrief waarin ze uiteenzette hoe water en bodem meer sturend moeten gaan worden. Een brede, integrale aanpak is hiervoor noodzakelijk. Iets dat Rijnland in 2022 uit meerdere pilots liet blijken. Met name de bodemdalingstrajecten en de beoogde nieuwbouwlocaties leverden interessante perspectieven en bijsturingsmogelijkheden op, die kunnen leiden tot een aanvaardbare mate van klimaatbestendigheid.

2022 heeft ook duidelijk gemaakt dat de EU neigt tot het verplichten van medicijnresten verwijderen uit afvalwater. De VN stelt dat de biodiversiteit aantoonbaar wordt verbeterd. Voor beide zaken spant Rijnland zich al bijzonder in, in afwachting van – al dan niet – wettelijke normeringen.

In 2022 heeft het bestuur besloten om bij te dragen aan het herstel van niet verwijtbare schade aan regionale keringen. Ook de balgstuwrenovaties wijzen op een ruime interpretatie van de (eigen) zorgplicht en de daarmee gepaard gaande lagere risicobereidheid. Met de Limburgse wateroverlast en de Reeuwijkse dijkverschuiving nog vers in het geheugen.

De geopolitieke onrust – niet overigens alleen in Oekraïne – heeft geleid tot schaarste, die in 2022 vooral tot uiting kwam in vertraging in materieel en vooral oplopende rentes en inflatie, inclusief de verhoogde cao. Zaken die voor Rijnland nauwelijks te beïnvloeden zijn, hoogstens door het uitstellen van werkzaamheden. Uit deze jaarrekening blijkt dat deze stijgingen onder meer zijn opgevangen door een btw-verlaging op elektriciteit en vooral hogere belastingopbrengsten. Er was in 2022 sprake van aanhoudend hoge WOZ-waarden en minder kwijtschelding dan begroot.

Terugblik op interne risico's

In 2022 zijn de Rijnlandse inzichten in instandhoudingsachterstanden van de assets gegroeid. De toestand van met name de poldergemalen zal in 2023 extra aandacht krijgen, zodat plaatsing van tijdelijke pompinstallaties tot een aanvaardbaar minimum kan worden beperkt. De inzet van noodpompen bij het tijdelijk uitgevallen

gemaal De Aanvoerder ten tijde van het watertekort is eveneens niet voor herhaling vatbaar.

Er zijn enigszins minder projectresultaten geboekt dan in de begroting 2022 was aangekondigd, met name in de hoek van regionale keringen, baggerwerken en poldergemalen. Oorzaken zijn divers: soms in schaarste van materiaal en menskracht; soms door externe oorzaken, zoals vertraging bij Liander of omgevingsissues; maar ook in een begroting die achteraf te optimistisch is gebleken.

Bestuurlijk ging de meeste aandacht in 2022 uit naar de te realiseren nieuwbouw van de awzi Haarlem Waarderpolder. Via de separate rapportage grote projecten en een aparte VV info-sessie werd de VV op de hoogte gehouden van de voortgang en het feit dat de actuele raming inmiddels significant hoger is dan de begroting 2023. De in de toekomst waarschijnlijk verplichte medicijnrestenverwijderingsinstallatie is door het bestuur vooralsnog buiten de scope gehouden.

De algemene reserves hoefden al met al niet te worden aangesproken in 2022. Een overzicht van de overige (rest)risico's en toetsingsconclusies staat in [bijlage 2](#). Een samenvatting van de opschalingen en meldingen & incidenten staat in [bijlage 3](#). De resultaatbestemming komt in [bijlage 4](#) aan bod.

4.7 Financiering

4.7 Financiering

Highlight

We verbeteren de schuldenpositie voor onze kinderen en kleinkinderen.

DOEL

Voorkomen dat volgende generaties een hoge schuldenlast erven.

INDICATOREN - FINANCIËLE UITWERKING

1 Absolute schuld.

Begroting 2022: € 660 mln

Realisatie 2022: € 688 mln

2 Relatieve schuld (als aandeel van belastingopbrengst).

Begroting 2022: 301%

Realisatie 2022: 310%

MAATREGELEN 2022

We gebruiken eventuele meevallers uit de belastingheffing en dividenduitkeringen voor verbetering van de schuldenpositie en gaan door met geleidelijk structureel meer in exploitatie nemen van projecturen.

Realisatie 2022:

In 2022 gaan we door met de maatregelen voor betere beheersing van de schuldenpositie. Eén daarvan is het geleidelijk structureel meer in exploitatie nemen van projecturen. In 2022 is er een voordeel van € 0,8 mln door een hogere dividenduitkering van de NWB. Dit voordeel wordt ingezet voor verbeteren van de schuldpositie. De huidige prijs- en rentestijgingen a.g.v. de ontwikkelingen in de wereld kunnen in de komende jaren een nadelige invloed hebben op de schuldenpositie. Ook het hoge investeringsvolume nu en in de toekomst heeft een nadelig effect op de schuldpositie. Bij de berekening van de absolute schuld is in de begroting rekening gehouden met een concernbrede korting op investeringen van € 13,0 mln. In 2022 is deze concernbrede korting niet nodig gebleken en kwamen de investeringen € 9,6 mln hoger uit. Hierdoor is de realisatie van de absolute schuld ook hoger dan waarmee in de begroting rekening is gehouden.

Voor de financiering van de materiële- en financiële vaste activa maakt Rijnland gebruik van interne middelen zoals reserves en voorzieningen en van in voorgaande jaren afgesloten langlopende geldleningen. Voor zover deze middelen niet toereikend zijn, worden de vaste activa gefinancierd met vlottende schuld en nieuwe langgeldleningen. Vlottende schuld bestaat uit aangetrokken kortgeld en het verschil tussen vlottende activa en de overige vlottende passiva.

Het wettelijke kader hierbij is de Wet financiering decentrale overheden (FIDO) die voorschrijft tot welk bedrag kortlopende geldleningen mogen worden afgesloten. Voor Rijnland betekent deze kasgeldlimiet dat in 2022 de kortgeldschuld gemiddeld per kwartaal maximaal € 57,9 mln. mag bedragen.

Overzicht kasgeldlimiet per kwartaal

x € 1 mln	Netto kort- lopende schuld 1e kwartaal 2022	Netto kort- lopende schuld 2e kwartaal 2022	Netto kort- lopende schuld 3e kwartaal 2022	Netto kort- lopende schuld 4e kwartaal 2022
maand 1	-57,1	-81,5	-83,8	-37,2
maand 2	-80,4	-83,9	-110,4	-48,2
maand 3	-87,3	-78,9	-17,4	-66,3
Gemiddeld	-74,9	-81,4	-70,5	-50,6
Kasgeldlimiet (KGL)	57,9	57,9	57,9	57,9
Ruimte onder KGL	0,0	0,0	0,0	7,3
Overschrijding KGL	-17,0	-23,5	-12,6	0,0
Begrotingstotaal	252	252	252	252
Percentage	23%	23%	23%	23%
Kasgeldlimiet	57,9	57,9	57,9	57,9

Ook moet aan de in deze wet beschreven renterisiconorm worden voldaan. Uitgangspunt voor het invoeren van deze renterisiconorm is het streven naar een spreiding van looptijden van langgeldleningen met het oog op een beperking van renterisico's. Rijnland voldoet hier ruim aan. Het in 2022 op langgeld afgeloste bedrag ad. € 37,9 mln. blijft ruim binnen de renterisiconorm van € 75,6 mln.

Er zijn bij Rijnland in 2022 geen ontwikkelingen die ten opzichte van voorgaande jaren een relevante invloed uitoefenen op het risicoprofiel, de financiële posities, de vermogenswaarden en de geldstromen. Derhalve kan het risicoprofiel van de Rijnlandse financiering als laag worden gekenschetst. In de leningenportefeuille

4.7 Financiering

vaste schuld bevindt zich geen enkele lening met de mogelijkheid van renteherziening tijdens de looptijd. Krediet-, koers- en valutarisico's worden niet gelopen. Het gemiddelde rentepercentage van de langgeldportefeuille is 1,42 (2021 1,42%).

Bij de start van 2022 bedroeg de Rijnlandse financieringsbehoefte € 70,4 mln. In de begroting was rekening gehouden met € 71,9 mln. De financieringsbehoefte is in de loop van 2022 toegenomen tot € 174,3 mln. (begroting € 158,3 mln.).

De specificatie van de mutatie in de financieringsbehoefte is als volgt:

Mutatie in de financieringsbehoefte 2022	Jaarrekening	Begroting
Beginstand financieringsbehoefte 2022	€ 70,4 mln	€ 71,9 mln
Aflossing financiële vaste activa	€ -	€ -
Aflossing langgeldleningen	€ 37,9 mln	€ 37,9 mln
Mutatie reserves en voorzieningen	€ 0,4 mln	€ 3,3 mln
Investerings (netto)	€ 115,9 mln	€ 95,2 mln
Totaal bestedingen	€ 224,7 mln	€ 208,3 mln
Afschrijvingen	€ 50,4 mln	€ 50,0 mln
Eindstand financieringsbehoefte 2022	€ 174,3 mln	€ 158,3 mln

De dekking van de financieringsbehoefte ultimo 2022 van € 174,3 mln. is als volgt:

Dekking financieringsbehoefte 2022	Jaarrekening	Begroting
Nieuwe vaste geldleningen	€ 100,0 mln	€ 100,4 mln
Kortgeldleningen	€ 65,4 mln	€ 57,9 mln
Netto vlottende schuld (excl. Kortgeld)	€ 8,9 mln	€ -
Totaal	€ 174,3 mln	€ 158,3 mln

Rijnlands uitgangspunt bij het aantrekken van vreemd vermogen is een zo voordelig mogelijke financiering van de vaste activa, met inachtneming van de financieringsvoorschriften. Conform het delegatie- en mandaatbesluit is het college van dijkgraaf en hoogheemraden gemachtigd tot het aangaan van geldleningen.

De rentepercentages over 2022 bedroegen:

- langlopende geldleningen 1,42% (begroting: 1,42%)
- nieuw afgesloten langgeldleningen 2,242% (begroting: 0,63%)
- kortlopende geldleningen 0,002% (begroting: 0,00%)
- Reserves en voorzieningen 0,00% (begroting: 0,00%)
- netto vlottende schuld 0,00% (begroting: 0,00%)

Renteomslag

Er wordt pas overgegaan tot het aantrekken van externe financieringsmiddelen als de liquiditeitspositie van het waterschap daar aanleiding toe geeft. Mede gelet op het bovenstaande worden de beschikbare financieringsmiddelen niet aangewend voor financiering per project maar voor de financiering van het gehele complex van vaste activa. Het omslagpercentage voor 2022 over de boekwaarde per 1 januari is 1,13 (begroot 1,08).

4.8 Stand van zaken Rijnlandse verbonden partijen

4.8 Stand van zaken Rijnlandse verbonden partijen

Rijnland werkt samen met verbonden partijen om gezamenlijk de gestelde doelen te bereiken. Hieronder volgt een overzicht van de verbonden partijen van Rijnland, met de beoogde en gerealiseerde resultaten 2022. Meer informatie per verbonden partij, waaronder de voordelen, belangen en doelstellingen, vindt u op www.rijnland.net/verbonden-partijen

Toelichting: wat is een verbonden partij?

Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin Rijnland een bestuurlijk en een financieel belang heeft en is een instrument om beleid uit te voeren. Leidend bij het aangaan van een samenwerkingsverband zijn de drie K's, te weten: verbetering van kwaliteit, vermindering van kwetsbaarheid en verlaging van de kosten. Meer informatie is te vinden in de door VV vastgestelde kadernota verbonden partijen op www.rijnland.net/verbonden-partijen

Beoogde resultaten 2022	Gerealiseerde resultaten 2022
<i>1. Gemeenschappelijke Regeling Slibverwerking 2009/HVC</i>	
Optimalisatie in de slibketen met het zoveel mogelijk beperken van de slibproductie. Onverminderde inzet op terugwinning van fosfaat en andere grondstoffen. Zorgen voor een gematigde tariefontwikkeling. HVC investeert in een slibdroger in Alkmaar die in 2023 operationeel wordt. Blijvende inzet om de mogelijkheden van het hergebruik van grondstoffen te gaan benutten.	De slibverbrandingsinstallatie blijft volledig bezet. De investering in slibdroger Alkmaar is op schema. De voorbereiding voor hergebruik van grondstoffen gaat onverminderd door maar nog geen concrete resultaten geboekt.
<i>2. Nederlandse Waterschapsbank</i>	
Betrouwbare partner voor kredietverlening. Voldoen aan duurzaamheidsdoelstellingen. Inzetten op een goed rendement en stabiele dividenduitkering.	Het dividend over 2021 is uitgekeerd aan de aandeelhouders. De rendementsverwachting over 2022 is goed. Het aandeel 'groene' financieringen groeit.
<i>3. Belasting samenwerking Gouwe-Rijnland</i>	
Behoud van de ISAE-verklaring. Optimale prijskwaliteit verhouding door continue aandacht voor kostenreductie en kwaliteit van de dienstverlening minimaal op een gelijk niveau houden. Blijven uiten van zorgen over de oplopende kosten als gevolg van externe factoren. Groeistrategie handhaven d.w.z. verantwoorde, beheerste en gecontroleerde groei van het aantal deelnemers als instrument om tot vermindering van kwetsbaarheid, verlaging van kosten en verbetering van kwaliteit te komen. Samengaan met ander belastingkantoor is mogelijkheid. Blijven voldoen aan de hoge eisen van informatieveiligheid en privacy.	De ontwikkeling van de kosten is een aandachtspunt mede als gevolg van de oplopende proceskosten door het optreden van no-cure-no-pay-bureaus (WOZ-bezwaren). De verzameling van de benodigde WOZ-gegevens van gemeenten die geen deelnemer zijn in BSGR verloopt moeizamer dan andere jaren waardoor vertraging is opgetreden in de aanslagoplegging). Eind 2022 was de achterstand vrijwel ingehaald.
<i>4. Unie van Waterschappen</i>	
Uitvoering Bestuursprogramma en Bestuursakkoord Water. Lobby op 'wateronderwerpen' in Den Haag en Brussel. Vergroting zichtbaarheid	Het voorstel aanpassing belastingstelsel vrijwel ongewijzigd door het ministerie overgenomen. Het Uniestandpunt op de geringe afwijkingen is naar voren

4.8 Stand van zaken Rijnlandse verbonden partijen

Beoogde resultaten 2022	Gerealiseerde resultaten 2022
waterschappen en samenwerking met VNG en IPO. Voortzetten plannen aanpassing belastingstelsel voor waterschappen.	gebracht. Naar verwachting wordt de wetgeving in 2023 afgerond zodat het nieuwe belastingstelsel met ingang van 2025 kan worden ingevoerd.
5. AQUON	
Centralisatie verder realiseren, herhuisvesting in Houten aanbesteden. De nieuwe locatie moet in 2024 opgeleverd zijn. Voldoen aan de vraag van de waterschappen naar monsterneming en analyse. Verbeteren van de AQUON inwinning- en laboratoriumprocessen. Doorontwikkeling van sensormonitoring en andere innovaties.	De geplande productie is op schema. De centrale huisvesting in Houten wordt voorbereid. Hiervoor is een krediet van € 44 mln. beschikbaar gesteld. Eind 2022 is de aanbesteding voor de nieuwbouw afgerond.
6. Het Waterschapshuis (HWH)	
Evenwichtige groei rekening houdend met de behoefte van de waterschappen aan ondersteuning in hun digitale transformatie. Daarvoor een vrijwillig plafond voor initiatieven in samenwerkingsprojecten op te leggen. Centralisering en uitwisseling van kennis optimaal ondersteunen. Het vernieuwde vergadercentrum weer volledig in gebruik nemen met aanpassing aan de nieuwe (Covid-)realiteit. Het lopende koersplan loopt af in 2023. De voortzetting en bijstelling hiervan wordt in 2022 voorbereid.	De vraag naar uitvoeringsprojecten vanuit de deelnemers blijft onverminderd groot zodat de begroting volledig gerealiseerd is en temporisering en prioritering nodig is. De waterschappen moeten in het geval van nieuwe facultatieve initiatieven waaraan zij willen deelnemen, eerst in eigen huis financiële dekking vinden. Vervolgens kunnen zij de benodigde middelen aan HWH ter beschikking stellen. Voldoende personele bezetting van de projecten blijft een zorg gezien de krapte op de arbeidsmarkt. In dit opzicht is er geen zicht op verbetering.
7. VOF MeerGrond	
Beheer van het terrein zonder incidenten en overlast voor de omgeving. Druk houden op de gemeente voor totstandkoming van de MER en bestemmingsplan die nodig is om het terrein te kunnen herbestemmen. Herinrichting nu voorzien in 2023/2024.	De ontwikkelingen gaan traag, maar ten opzichte van eerdere jaren is er meer voortgang met de gemeente Haarlemmermeer over de herinrichting van het terrein. De onderhandelingen met de gemeente over de dekking van de extra kosten als gevolg van de vertraging lopen nog. De concept-MER ligt ter inzage, samen met het concept-bestemmingsplan voor Park21. Begin 2023 worden de plannen definitief en wordt duidelijk of de plannen van de gemeente met het terrein kunnen plaatsvinden.

4.9 Bedrijfsvoering

Artikel 4.21 van het Waterschapsbesluit vereist dat we inzicht bieden in de stand van zaken en de beleidsvoornemens ten aanzien van de bedrijfsvoering. Deze zaken zijn toegelicht onder het programma Bestuur, Organisatie en Dienstverlening en in de personele paragraaf.

4.10 EMU-Saldo

In het kader van de Economische en Monetaire Unie (EMU) is onder andere vastgelegd dat het overheidstekort van een lidstaat niet meer mag bedragen dan 3% van het Bruto Binnenlands Product. Er is sprake van een tekort als overheden in een jaar meer uitgeven dan ontvangen. Rijnland is als medeoverheid (net als andere decentrale overheden) medeverantwoordelijk voor het Nederlandse EMU-saldo. In Unieverband is daarom afgesproken dat alle waterschappen in de begroting en de jaarrekening een bijlage opnemen waaruit hun bijdrage aan het EMU-saldo blijkt. Lastig hierbij is dat het EMU-saldo is gebaseerd op het door de centrale overheid gehanteerde boekhoudstelsel (het transactiestelsel), terwijl waterschappen net als de andere decentrale overheden het baten- en lastenstelsel gebruiken. De informatie van de waterschappen moet daarom worden 'vertaald' met behulp van het hierna volgende overzicht.

Op transactiebasis zijn in 2022 de uitgaven hoger dan de ontvangsten. Dit komt vooral door investeringsuitgaven.

Analyse verschillen EMU-saldo op realisatie- en begrotingsbasis

De Unie van Waterschappen, IPO en VNG hebben op 23 mei 2018 met het kabinet afspraken gemaakt over de ruimte in het Nederlandse EMU-tekort voor de decentrale overheden in de periode 2020 tot en met 2022. De totale ruimte voor de decentrale overheden bedraagt 0,4% van het Bruto Binnenlands Product (BBP) en is als volgt onderverdeeld: 0,27% gemeenten, 0,08% provincies en 0,05% waterschappen. De ruimte voor de waterschappen van 0,05% BBP leidt met de meeste recente raming van het BBP voor 2022 tot een maximaal EMU-tekort van € 447,4 mln in dat jaar. Dit bedrag is met de vastgestelde verdeelsleutel van de 'geraamde netto-exploitatiekosten van het voorgaande jaar' (2021 dus) verdeeld over de waterschappen. Dit leidt tot een referentiewaarde 2022 voor Rijnland van € 31,9 mln. Een referentiewaarde is geen norm, maar een indicatie van het aandeel dat een waterschap in de gezamenlijke ruimte voor de decentrale overheden heeft. Tot nu toe was de ruimte voor decentrale overheden voldoende. In het geval deze ruimte gaat knellen volgt overleg met de minister.

EMU-saldo (x € 1 mln)	Jaarrekening 2022	Begroting 2022	Jaarrekening 2021
1. EMU-exploitatiesaldo			
Jaarrekening resultaat	5,3	0,0	6,6
Bij: Rente toevoeging reserves	-	-	-
Bij: Toevoeging aan reserves	7,4	5,4	4,8
Af: Ontrekkingen aan reserves	-/- 11,7	-/- 8,7	-/- 8,9
	1,0	-/- 3,3	2,5
2. Invloed investeringen			
Bruto-investeringsuitgaven	-/- 122,5	-/- 99,8	-/- 90,1
Investeringsubsidies	6,5	4,4	4,4
Verkoop materiële en immateriële activa	-	-	-
Afschrijvingen	50,4	50,2	49,9
	-/- 65,6	-/- 45,2	-/- 35,8
3. Invloed voorzieningen			
Toevoeging aan voorziening	0,0	0,4	0,0
Ontrekkingen aan voorzieningen	-/- 1,0	-	-/- 0,1
Betalingen rechtstreeks uit voorzieningen	-/- 0,4	-/- 0,4	-/- 0,4
	-/- 1,4	-/- 0,1	-/- 0,5
4. Deelnemingen en aandelen			
Boekwinst	-	-	-
Boekverlies	-	-	-
	-	-	-
Bijdrage Rijnland aan het EMU-exploitatiesaldo	-/- 66,0	-/- 48,5	-/- 33,8

Het aandeel van Rijnland in het EMU-tekort is € 17,5 mln hoger dan begroot. Dit wordt vooral veroorzaakt door hogere investeringsuitgaven waardoor de invloed van investeringen € 20,4 mln hoger is. In de begroting is bij de Bruto-investeringsuitgaven een concernbrede korting verwerkt. De investeringsprognose is ruimschoots gehaald waardoor de concernbrede korting in 2022 niet gebruikt is. Daarnaast is de invloed voorzieningen € 1,4 mln hoger. Uit de actuariële berekening bleek dat er geen toevoeging van € 0,4 mln nodig was aan de Voorziening wachtgeld- en pensioenverplichtingen, maar een onttrekking van € 1,0 mln. Tegenover deze hogere invloeden staat een lagere invloed van het EMU-exploitatiesaldo van € 4,3 mln. Dit betreft het saldo van de burapresultaten van € 1,0 mln negatief en het jaarrekening resultaat van € 5,3 mln positief.

4.11 Topinkomens

Op grond van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) moet melding worden gemaakt van het totaal van uitkeringen indien deze meer bedragen dan de in deze wet gestelde Norm. In 2022 is dit niet voorgekomen. Verder dienen de volgende gegevens te worden gemeld van de Secretaris Algemeen Directeur (SAD):

Gegevens 2022

Naam:	M. Middendorp
Functiegegevens	SAD
Aanvang en einde functievervulling in 2022	1/1 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1
Dienstbetrekking?	Ja

Bezoldiging

Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 138.930
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 22.522
Subtotaal	€ 161.452

Toepasselijk WNT-maximum	€ 216.000
--------------------------	-----------

-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.
--	--------

Bezoldiging	€ 161.452
--------------------	------------------

Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.

Gegevens 2021

Naam:	M. Middendorp
Functiegegevens	SAD
Aanvang en einde functievervulling in 2021	1/1 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1
Dienstbetrekking?	Ja

Bezoldiging

Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 128.139
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 21.861
Subtotaal	€ 150.000

Toepasselijk WNT-maximum	€ 209.000
--------------------------	-----------

-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.
--	--------

Bezoldiging	€ 150.000
--------------------	------------------

4.12 Openbaarheidsparagraaf Woo

Op 1 mei 2022 is de Wet open overheid (Woo) in werking getreden. De inwerkingtreding van deze nieuwe wet betekent een implementatieopgave voor alle bestuursorganen, waaronder ook voor het Hoogheemraadschap van Rijnland. In 2019 heeft de Unie van Waterschappen in samenwerking met het Interprovinciaal Overleg een uitvoeringstoets laten uitvoeren naar de uitvoerbaarheid en de kosten van de Woo. Vervolgens hebben er meerdere gesprekken plaatsgevonden tussen het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, de UvW en de andere koepels van de medeoverheden over de werkelijke uitvoeringskosten van de Woo. Dit heeft uiteindelijk geresulteerd in bestuurlijke overeenstemming over de uitvoeringskosten voor de implementatie en uitvoering van de Woo.

Het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, de UvW en de Inspectie der Rijksfinanciën hebben vervolgens gesproken over de uitwerking van de incidentele en structurele compensatie voor de implementatie en uitvoering van de Woo.

Tussen deze partijen is afgesproken dat de incidentele compensatie middels een bijdrage wordt uitgekeerd aan de waterschappen.

Voor Rijnland gaat het over een bedrag van € 380.364 voor de periode 1 januari 2022 tot en met 31 december 2026. De bijdrage kent het volgende kasritme:

2022:	€ 65.779
2023:	€ 65.779
2024:	€ 65.779
2025:	€ 117.248
2026:	€ 65.779

Deze incidentele bijdrage worden onder andere gebruikt voor de verbetering van processen en de organisatie, het aanschaffen en/of aanpassen van systemen en het opleiden van medewerkers. De bedragen zijn gebaseerd op de uitgevoerde uitvoeringstoets door de UvW en het IPO, de vervolgens gemaakte bestuurlijke afspraken tussen het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en de koepels van de medeoverheden en de overeengekomen verdeelsleutel tussen de waterschappen en de Unie van Waterschappen. De bijdrage betreft een bijdrage op basis van een vast bedrag.

Tussen de UvW, IRF en BZK is afgesproken dat een waterschap zich via haar begroting en jaarverslaglegging zal verantwoorden over de besteding van deze middelen. Hiermee wordt aangesloten op artikel 3.5 van de Woo (de

openbaarheidsparagraaf). Dat artikel schrijft onder andere voor dat een bestuursorgaan in de jaarverslaggeving verslag doet van de uitvoering van de beleidsvoornemens over de uitvoering van de Woo.

In de openbaarheidsparagraaf zal sowieso worden ingegaan op de volgende zes onderdelen, analoog aan de belangrijkste onderdelen van de Woo.

1. De actieve openbaarmaking van de verplichte categorieën documenten (artikel 3.3 Woo).
2. de inspanningsverplichting tot openbaarmaking voor andere documenten dan de elf categorieën (artikel 3.1 Woo);
3. de passieve openbaarmaking (hoofdstuk 4 Woo);
4. de informatiehuishouding (hoofdstuk 6 Woo);
5. de aanstelling en het in dienst hebben van een Woo-contactpersoon (artikel 4.7 Woo);
6. eventuele andere activiteiten om de Woo te implementeren.

In deze paragraaf wordt verantwoording worden afgelegd over de stappen die in het voorafgaande jaar zijn gezet om de verschillende onderdelen van de Woo (1 t/m 5) te implementeren. Daarnaast wordt in de paragraaf een beeld worden gegeven van de wijze waarop de van het Rijk ontvangen middelen een bijdrage hebben geleverd aan deze implementatie en deze verbeteringen. Hierbij wordt duidelijk onderscheid gemaakt naar de onderdelen 1 tot en met 6 van de hierboven beschreven inhoud van de paragraaf, waarbij per onderdeel wordt aangegeven welke van het Rijk ontvangen middelen hieraan zijn.

In dit jaarverslag kan echter geen vergelijking worden gemaakt met beleidsplannen en voorgenomen besteding van deze middelen, omdat in de begroting voor het jaar 2022 nog geen openbaarheidsparagraaf was opgenomen.

Onderdeel 1 - De actieve openbaarmaking van de verplichte categorieën documenten (artikel 3.3 Woo).

Op basis van de uitvoeringstoets hebben de waterschappen een fasering aangebracht in het actief openbaar maken van de in de 'Wijzigingswet Woo' genoemde elf categorieën van documenten. Deze planning is opgenomen in het meerjarenplan "Digitale informatiehuishouding waterschappen", dat is vastgesteld in de Ledenvergadering van de Unie van Waterschappen d.d. 27 maart 2020. Rijnland heeft ervoor gekozen om in pas te lopen met deze afgesproken planning en daar waar mogelijk een versnelling aan te brengen.

Jaarplannen en verslagen, organisatiegegevens, raadstukken en wet- & regelgeving wordt al publiek beschikbaar gesteld.

De overige categorieën worden opgepakt in de jaren die daarvoor in de afgesproken planning staan. De stukken van de VV worden al op onze sites gepubliceerd. Zodra PLOOI beschikbaar is, worden deze stukken via dit medium ontsloten.

In het tweede deel van 2022 gaat de aandacht uit naar de overige 'bestuursstukken' en 'stukken van het adviescollege'. De Convenanten, klachten, onderzoeken en Woo-verzoeken komen in 2023 aan de orde.

Onderdeel 2 - inspanningsverplichting tot openbaarmaking voor andere documenten dan de elf categorieën (artikel 3.1 Woo).

De beschikbaar zijnde capaciteit en aandacht gaat uit naar het openbaar maken van de verplichte categorieën.

Onderdeel 3 – de passieve openbaarmaking (hoofdstuk 4 Woo);

Ondanks dat het passief openbaar maken van de Woo stukken pas eind 2023 wordt verwacht heeft Rijnland ervoor gekozen om de Woo-verzoeken en besluiten in 2022 openbaar te maken, Vanaf 1 mei wordt dit dan ook gedaan. Voor wat betreft dit onderwerp loopt Rijnland voor op de planning.

Gelet op de kortere beslistermijn en beperkte verdagingsmogelijkheid onder de Woo, wordt het waarschijnlijker dat een besluit op een Woo-verzoek niet op tijd kan worden genomen. Het behandelen van een Woo-verzoek, waaronder met name het zoeken naar informatie, vergt vrij veel tijd is in de praktijk gebleken. Daarnaast is de laatste jaren het aantal Wob-verzoeken toegenomen. Op grond van een bestuurlijk mandaat (artikel 3, lid 1, sub a Mandaat- en Volmachtsbesluit Rijnland 2020) is de portefeuillehouder met zijn/haar plaatsvervanger bevoegd om Wob-besluiten te nemen.

Overwogen kan worden om deze bevoegdheid onder de Woo lager in de organisatie te beleggen (met uitzondering van bestuurlijk gevoelige verzoeken). Daarmee wordt de slagvaardigheid vergroot en worden de poho's ontlast.

Onderdeel 4 - de informatiehuishouding (hoofdstuk 6 Woo).

Het op orde brengen van de informatiehuishouding is een integraal onderwerp dat in samenwerking met informatiemanagement en het project 'wetgeving met een digitaal component' opgepakt moet worden. De Woo implementatie maakt onderdeel uit van het laatstgenoemde project.

Onderdeel 5 - de aanstelling en het in dienst hebben van een Woo-contactpersoon (artikel 4.7 Woo)

Woo-contactpersoon. Rijnland is voornemens om in 2023 formeel een Woo-contactpersoon (0,4 fte) te benoemen. In de tussentijd heeft Rijnland een tijdelijke Woo-contactpersoon aangewezen.

Onderdeel 6 - eventuele andere activiteiten om de Woo te implementeren.

Rijnland heeft andere activiteiten om de Woo te implementeren in gang gezet. Deze activiteiten hebben allen betrekking op het scheppen van de juiste voorwaarden om een goede implementatie te bewerkstelligen.

Zo is een governance geïmplementeerd, waaronder een stuurgroep met voldoende mandaat en een Woo-werkgroep. De coördinatie hiervan ligt bij de Woo projectleider. Voorlopig is dit een part time functie. Deze projectleider wordt in 2022 vervangen door een full time projectleider (kosten 80.000 p.j.). Deze projectleider zal zowel Rijnland als Schieland bedienen. De incidentele bedragen worden hiervoor aangewend.

Op deze manier gaat er voldoende aandacht uit naar een juiste implementatie van de Woo.

Daarnaast is begin 2022 haast gemaakt met de aanschaf van de anonimiseringstool (kosten € 20.000). Deze tool is een must voor Woo, vanwege de verwachte toename van Woo verzoeken. Het handmatig 'anonimiseren' van stukken is tijdrovende en foutgevoelig. Voor 2022 is gekozen voor de tool Zylab One.

In 2022 wordt een aanbestedingstraject gestart voor een structurele acquisitie van een anonimiseringstool. De beschikbaar gestelde subsidie wordt hiervoor aangewend.

Voor Rijnland is het sinds 1 mei 2022 mogelijk om elektronisch en veilig een Woo-verzoek in te dienen (kosten € 21.760). Dit verzoek wordt via ons zaakstelsel afgehandeld. Hiermee voldoet Rijnland aan de eis dat Woo-verzoeken elektronisch ingediend en afgehandeld moeten kunnen worden.

Rijnland duurzaam en circulair

Portefeuillehouder: Thea Fierens

Context

In juni 2021 heeft Rijnland besloten de landelijke doelstellingen vanuit het Klimaatakkoord, het Grondstoffenakkoord en Nederland Circulair te vertalen naar Rijnlandse ambities. Daarmee zijn de definities en doelen voor Rijnland Circulair vastgesteld. In deze coalitieperiode is verder gewerkt aan de vertaling van deze doelen naar onderzoek, projecten en concrete acties.

Lange termijn doelen

1. Vanaf 2030 werkt Rijnland energieneutraal. We gebruiken zo min mogelijk energie en wekken zelf schone energie op.
2. Rijnland gebruikt in 2030 50% minder primaire grondstoffen en 49% minder CO2 tov 1990. In 2050 moet dit 0% zijn.
3. In 2023 elke aanbesteding circulair uitgevraagd; in 2030 besteden we volledig circulair aan.

Kentallen

		Realisatie 2022	Doel
Aandeel duurzame energieopwekking in totaal energiegebruik, uitgedrukt in % energieneutraliteit.	●	Eind 2021: 59% Realisatie cijfers 2022 verwachten we in september 2023	60% -2022 100% - 2030
Vermindering aandeel primaire grondstoffen en CO2-uitstoot t.o.v. 1990.	●	De monitoring voor primaire grondstoffen wordt nog nader uitgewerkt in samenwerking met de Unie van Waterschappen. De CO2 uitstoot in 2021 was 60.028 ton inclusief lachgas en methaan en 10.060 ton exclusief.	50% - 2030 0% - 2050

Belangrijkste resultaten 2022

1 We stellen in 2022 een geactualiseerd uitvoeringsplan op voor energie

Realisatie 2022

De VV heeft het uitvoeringsprogramma 2.0 op 29 juni 2022 vastgesteld. In november hebben we krediet verkregen voor de uitwerking van zonn- en windprojecten.

2 We werken in 2022 de door de VV vastgestelde 15 projecten nader uit middels valuecases en stellen prioriteiten hierin.

Realisatie 2022

De prioriteiten zijn in februari gesteld. Dit jaar zijn 8 trajecten uitgewerkt en volgend jaar 7. De VV heeft hier eind 2022 beeldvormend kennins van genomen. De besluitvorming staat gepland voor februari 2023. Duurzaam opdrachtgeverschap (circulair aanbesteden) is een van de prioritaire trajecten van Rijnland Circulair.

Daarnaast heeft de VV bij het vaststellen van de scope van Haarlem Waarderpolder enkele besluiten genomen ter verduurzaming, zoals het onderzoek naar terugwinning van cellulose, een pilot uit te voeren naar afvangen van lachgas in de sliblijn, en te onderzoeken of we medicijnrestverwijdering eenvoudig kunnen meenemen in de te bouwen vierde trap.

Programmajaarverslag 2022

Samenwerken aan een klimaatbestendige en waterrobuste leefomgeving

Samenwerken aan een klimaatbestendige en waterrobuste leefomgeving

Portefeuillehouder: Rogier van der Sande

coördinerend (WBP): Marco Kastelein

ruimtelijke ordening (e.a.): en alle D&H leden voor eigen gebiedsaccount en portefeuille.

Samenwerken is een belangrijk element in het (ontwerp) WBP6 en komt tot uiting in onze visie, een apart openingsvenster 'samenwerken' en vele onderdelen van het programma

Doelen

Doelstellingen en resultaten Programmabegroting 2022	Score	Realisatie 2022	Doelstellingen en resultaten Programmabegroting 2022	Score	Realisatie 2022
1 Commitment van onze partners om water meer sturend te laten zijn in de ruimtelijke inrichting. En, dat de maatregelen die onze partners treffen waar mogelijk bijdragen aan de Rijnlandse opgaven en vice versa.		De afgesproken activiteiten voor 2022 zijn gerealiseerd. De VV heeft ingestemd met de aanpassing van de Rijnlandse regelgeving (waterschapsverordening) aan klimaatbestendige doelen. Deze krijgen een verplichtende werking bij ruimtelijke gebiedsontwikkelingen. Ook zijn de regionale gebiedsuitwerkingen van de Blauwe Lens door de VV besproken. Die zijn, samen met de nieuwe regelgeving, als basis gebruikt in het overleg met ruimtelijke partners voor klimaatbestendige gebiedsontwikkelingen, waarin Rijnland actief en voegtijdig participeert (o.a. Gnephhoek, Lincolnpark, MRA, Valkenhorst). Daarnaast is de visie van Rijnlandse ingebracht in provinciale gebiedsvisies, nationale en regionale uitwerking Water en Bodem Sturend en de Nationale Klimaatmaatlat. En in de programma's Nationaal Programma Landelijk Gebied en het Programma Woningbouw.	2 Vergroten van het waterbewustzijn van onze inwoners, bedrijven en medeoverheden, waarbij ze weten wat ze zelf kunnen en moeten doen om te komen tot een klimaatbestendige en waterrobuste leefomgeving.		Rijnland heeft intensief overleg met diverse stakeholders voor een klimaatbestendige ruimtelijke inrichting (zie doel 1). Een mooi succes was o.a. dat de Rijnlandse klimaatbestendige voorwaarden voor woningbouw Gnephhoek bindens zijn verklaard door de minister van VRO. Daarnaast hebben in het najaar de regionale watertafels plaatgevonden met de nieuwe colleges van gemeenten. Richting inwoners is in het najaar van 2022 een publiekscampagne gestart.

Indicatoren

- 1 In 2022 ontwikkelen we beter passende indicatoren. Daarbij denken we voortsnog aan het aantal RO-trajecten waarin klimaatrobuuste maatregelen tot stand komen en het aantal gebiedsontwikkelingen en netwerken waarin Rijnland actief participeert.**

Realisatie 2022

Voor de doorontwikkeling van indicatoren sluiten we aan bij de doelstellingen en indicatoren van de Nationale Klimaatmaatlat. Rijnland doet mee aan de landelijke klankbord en is ook zeer actief in regionale bouwconvenanten. De verwachting is dat er op termijn ook klimaatlabels voor gebouwen aan worden gekoppeld (vergelijkbaar met energielabels).

Begin 2023 komt de Nationale Klimaatmaatlat beschikbaar.

Afgesproken is dat we tot die tijd geen eigen Rijnlandse indicatoren zullen gebruiken.

2 Ontwikkeling waterbewustzijn in Rijnland:

- a. Aantal inwoners van Rijnland dat bekend is met het werk van het waterschap en het thema klimaatverandering.**

Volgens de meest recente peiling ligt dat rond de 65%. We breiden dat uit naar 70% in 2022 en 75% in 2023.

Realisatie 2022

In het najaar van 2022 is een publiekscampagne uitgevoerd in de aanloop naar de verkiezingen. De eerst volgende meting is daarna, in 2023 volgen de resultaten.

- b. Overzicht van het aantal Rijnlandse jongeren (8–15 jaar) bereikt via gastlessen/educatie.**

Hoeveel van de Rijnlandse jongeren bereiken we via gastlessen en educatie in bovenbouw basisonderwijs en onderbouw middelbaar onderwijs? De score voor 2020 was 11%, doelstelling is om dit te verhogen naar 50% in de periode 2022–2023.

Realisatie 2022

Het eerste kwartaal 2022 zijn geen rondleidingen gegeven i.v.m. corona, vanaf maart zijn deze weer langzaam opgestart. Totaal bereik van het aantal jongeren was: 1.849 (3,24%, uitgaande van totaal van circa 57.000). Er zijn 23 basisscholen met meerdere groepen, 24 voortgezet onderwijs met meerdere klassen en vier klassen studenten Hogeschool/Universiteit bezocht. In totaal zijn er 35 gastlessen en 39 rondleidingen verzorgd. De doelstelling van 50% was niet realistisch, zowel door corona als wat dit zou betekenen qua inzet (hoeveelheid gastdocenten). Daarnaast zijn we afhankelijk van de bereidheid van scholen om tijd vrij te maken voor een gastles of rondleiding. Wel hebben we in 2022 het aantal gastdocenten (collega's, vrijwilligers, gepensioneerd) weten uit te breiden en verwachten we in 2023 meer lessen te kunnen gaan geven.

- c. Opkomstpercentage bij de komende verkiezingen: in de top 3 staan.**

We willen bij de volgende verkiezingen (in 2023) in de top 3 komen qua opkomstpercentage. Bij verkiezingen 2019 stond Rijnland op 6e plaats. Al onze inspanningen de komende jaren zullen erop gericht zijn om het werk van het waterschap verder zichtbaar te maken en om inwoners mede op basis daarvan enthousiast te maken om te gaan stemmen. Er zal een verschuiving moeten plaatsvinden van een bewustwordingscampagne naar meer een opkomstcampagne.

Realisatie 2022

De mate van opkomst tijdens de verkiezingen in 2023 is van veel factoren afhankelijk en is slechts beperkt te beïnvloeden door Rijnland. We haken regionaal aan op de landelijke campagne van de Unie van Waterschappen. We hebben in 2022 deze opkomstbevorderende regionale campagne voor de verkiezingen van 2023 voorbereid.

Omslag naar risicogestuurd onderhoud

Portefeuillehouders: Bas Knapp en Jan de Vries

Doelen: Om de bedrijfszekerheid te garanderen wil Rijnland uiterlijk in 2029 de omslag hebben gemaakt van overwegend correctief naar planmatig risicogestuurd (= preventief) onderhoud. Op basis van de recentelijk vastgestelde bedrijfswaarden en risicomatrix worden risico's en functie afgewogen tegen herstel- en faalkosten.

Context

Afgelopen jaren hebben we grote stappen gezet en ook nieuwe inzichten opgedaan. De ontwikkeling van de systematiek om planmatig risicogestuurd te gaan onderhouden verloopt goed, maar naarmate we meer informatie hebben, constateren we dat we een instandhoudingsachterstand hebben bij bepaalde groepen assets. Hierdoor blijven we daar vooral correctief werken. Dit kan niet alleen met onderhoud worden opgelost want is afhankelijk van de investeringsprojecten. Daarom wordt de opgave in het komende MJP 2023-2026 niet als onderhoudsopgave, maar als een assetmanagementopgave opgenomen. Dit omdat bewuste keuzes in de balans tussen risico's, prestaties en kosten (investeringen en exploitatie) noodzakelijk zijn.

Highlight

We maken een omslag van correctief naar planmatig risicogestuurd onderhoud van onze zuiveringen en gemalen.

DOEL

In het coalitieakkoord hebben we afgesproken om in 10 jaar een omslag te maken van vooral correctief naar planmatig risicogestuurd onderhoud.

INDICATOREN – BESTUURS-PROGRAMMA'S/ONDERHOUD

1 Het deel van de kritische installaties dat we preventief onderhouden, als graad voor de genoemde transitie.

Doel 2022: 75% Realisatie: 100%

2 Het deel correctief onderhoud dat we binnen de gestelde termijn uitvoeren.

Doel 2022: 63% Realisatie: 70%

MAATREGELEN 2022

In 2022 werken we aan het opstellen van onderhoudsconcepten en assetmanagementplannen.

Realisatie 2022

Afgelopen jaren zijn er grote stappen gezet op het gebied van asset management en zijn er ook nieuwe inzichten opgedaan. De ontwikkeling van de systematiek om planmatig risicogestuurd te gaan onderhouden verloopt goed; de doelen die dit jaar gesteld zijn voor de onderhoudsconcepten en de uitvoering daarvan worden gehaald. Tegelijkertijd ontstaat nu het inzicht dat er een flinke instandhoudingsachterstand is binnen bepaalde asset groepen. Onderhoudsconcepten zijn niet bedoeld voor assets die hun levensduur gepasseerd zijn. Zolang er sprake is van een vervangingsachterstand zal er meer correctief onderhoud op deze assetgroepen worden verricht en komen de onderhoudsconcepten onvoldoende tot hun recht. In het komende MJP wordt daarom opgenomen dat nieuwe inzichten een nadere invulling en duiding geven aan de afspraak "van correctief naar risicogestuurd". In het overdrachtdossier voor het nieuwe bestuur scherpener we op basis van deze nieuwe inzichten de bestaande opgave aan naar een realistische opgave voor de komende coalitieperiode.

Omslag Onderhoud

De omslag (transitie) van de wijze van onderhouden is onderdeel van Rijnlands assetmanagement, dat beoogt de maximale waarde en prestaties uit onze bedrijfsmiddelen te halen. Dit gebeurt door middel van gecoördineerde activiteiten en met behulp van lange-termijnassetplannen (LTAP's) en (strategische) assetmanagementplannen (AMP's).

Daarbij houdt Rijnland, ook bij het beschikbaar stellen van middelen (geld en capaciteit), onder meer rekening met:

- Een asset-areaal dat toeneemt in aantal, typen en complexiteit;
- Het feit dat investeren in renovaties/vervanging van assets conform LTAP een randvoorwaarde is voor een stabiele onderhoudsopgave;
- De mate van onderhoudbaarheid van de assets die het einde van hun levensduur hebben bereikt en daarmee de onvoorspelbaarheid in termen van functieverlies en bijbehorende herstel- en faalkosten;
- Aanvullende eisen, waaronder de Arbo- en machineveiligheid. Rijnland ontwikkelt de komende jaren het assetmanagement verder door. Dat geldt ook voor het optimaliseren van onze processen en voor de veranderingen in cultuur, houding en gedrag die daarbij horen en die nodig zijn om de transitie te laten slagen.

Onderhoudstransitie

De komende jaren zetten we in op:

- Het opstellen van onderhoudsconcepten, waarin staat welke assets we preventief gaan onderhouden en op welk onderhoudsniveau, en welke asset(delen) we correctief kunnen blijven onderhouden.
- Assets preventief onderhouden, conform de onderhoudsconcepten.
- Assets correctief onderhouden waar nodig, en binnen de gestelde termijnen. Met het aanscherpen van het coalitieakkoord via de mid-term temporiseren we een deel van de investeringsprojecten. Dit heeft invloed op de hoeveelheid correctief onderhoud en daarmee op het tempo van de omslag.

Rijnlandbreed transitiedoel

		Realisatie 2022	Doel 2022
Onderhoudsconcepten opstellen		93%	70%
Preventief onderhoud: uitvoering conform onderhoudsconcept		100%	79% (was 45%)*
Correctief onderhoud: uitvoering binnen gestelde termijn		70%	63% (was 70%)**

* In deze rapportage hebben we tellingen voor het uitvoeren van preventief onderhoud concreter en beter meetbaar gemaakt. Hierdoor zijn een aantal percentages anders geworden dan eerder gepresenteerd. De doelstelling voor 2025 om het preventief onderhoud goed ingericht te hebben blijft overeind en we verwachten hiermee beter op de uitvoering van de onderhoudsconcepten te kunnen sturen. Dit geldt voor alle programma's.

** Het aantal onderhoudsjobs per programma is heel verschillend en die verschillen zijn tot nu toe onvoldoende meegenomen bij het bepalen van de doelen voor de totale opgave. Op basis van voortscheidend inzicht is het doel voor 2022 bijgesteld naar 63%.

Omslag per programma

Waterveiligheid – keringen

Doelen transitie van correctief naar planmatig

		Realisatie 2022	Doel 2022
Onderhoudsconcepten opstellen		83%	66%
Preventief onderhoud: uitvoering conform onderhoudsconcept		100%	66%
Correctief onderhoud: uitvoering binnen gestelde termijn		92%	95%

We hebben onderhoudsconcepten voor onze primaire en secundaire keringen en voeren deze al consequent uit (voorjaarsinspectie en aanpak geconstateerde gebreken). Na 2022 zullen we onderhoudsconcepten voor de noodkeringen en (balg)stuwten oppakken.

Realisatie 2022

We moeten de gebreken uit de voorjaarsinspecties binnen een jaar oplossen. Dit betekent dat we in 2022 de resterende gebreken uit de inspectie 2021 (100%) en een eerste onderdeel van de in 2022 (20% gepland) geconstateerde gebreken hebben opgelost.

We gaan van ca. 89% (2021) van de correctieve onderhoudsjobs binnen de afgesproken termijn naar 95% in 2022. Dit vanwege de steeds efficiëntere aanpak van de werkzaamheden. Onder andere door raamovereenkomsten af te sluiten.

Realisatie 2022

De realisatie is 92%, het betreft hier maar 13 correctieve onderhoudsjobs, waarvan er 1 te laat is afgehandeld.

Voldoende water – gemalen en meer

Doelen transitie van correctief naar planmatig

In 2022 ontwikkelen we assetmanagementplannen voor de belangrijkste assets in het watersysteem.

Realisatie 2022

Het asset management plan (AMP) voor de waterkwaliteitsobjecten is afgerond; de AMP's voor gemalen en meetsystemen zijn in ontwikkeling.

We experimenteren samen met andere waterschappen met een 'asset health indicator', te beginnen met gemalen.

Realisatie 2022

De ontwikkeling van de "Asset Health Indicator" (AHI) volgt een incrementele aanpak. De AHI voor polder-/rioolgemalen is operationeel. De AHI voor de beluchting van de afvalwaterzuiveringen is gerealiseerd en zal binnenkort operationeel zijn.

Eind 2022 hebben we voor 73% van de assettypes van 'Voldoende water' onderhoudsconcepten gereed. Dit is inclusief alle kritieke assets en de gemalen. Eind 2022 is 80% daarvan ook daadwerkelijk vertaald in geprogrammeerd (preventief) onderhoud.

Realisatie 2022

Wij hebben dit jaar grote stappen gezet voor de boezem- en poldergemalen – prognose 98%. Voor de overige assets (watergangen, dammen, inlaten, duikers, etc.) voor 95% gereed. We hebben meer uitgewerkt dan eerder gedacht en dat betekent ook meer preventief werk. We hebben 100% uitgevoerd.

We gaan van ca. 64% (2021) van de correctieve onderhoudsjobs binnen de afgesproken termijn naar 65% in 2022. Deze relatief geringe toename komt omdat de focus op het organiseren van het preventieve onderhoud ligt.

Realisatie 2022

Dit is boven verwachting (74%).

Schoon en gezond – beluchting, NVO's, bruggen

Hier gaat het om een beperkt aantal assets, zoals beluchttingsinstallaties ter

		Realisatie 2022	Doel 2022
Onderhoudsconcepten opstellen		95%	73%
Preventief onderhoud: uitvoering conform onderhoudsconcept		100%	80%
Correctief onderhoud: uitvoering binnen gestelde termijn		74%	65%

beheersing van blauwalg en natuurvriendelijke oevers. Maatregelen zijn veelal gekoppeld aan de assets in het watersysteembeheer, zoals de vistrappen. In die gevallen sluit de omslag onderhoud aan bij programma Voldoende Water.

Doelen transitie van correctief naar planmatig

		Realisatie 2022	Doel 2022
Onderhoudsconcepten opstellen		61%	53%
Preventief onderhoud: uitvoering conform onderhoudsconcept		100%	80%
Correctief onderhoud: uitvoering binnen gestelde termijn		100%	75%

Eind 2022 hebben we voor 53% van de assettypes van Schoon en Gezond water onderhoudsconcepten gereed. Dit is inclusief de luchtmenginstallaties en bruggen.

Realisatie 2022

Er zijn voor de mixers, luchtmenginstallaties, doorspoelgemalen onderhoudsconcepten gerealiseerd.

Eind 2022 is 15% daarvan ook daadwerkelijk vertaald in geprogrammeerd (preventief) onderhoud. Tijdens de omslag naar meer preventief onderhoud verwachten we het correctief onderhoud op ongeveer gelijk niveau te houden.

Realisatie 2022

We hebben meer onderhoudsconcepten uitgewerkt dan eerder gedacht en dat betekent ook meer preventief werk. Van de vastgestelde onderhoudsconcepten is 100% uitgevoerd.

We gaan 75% van de correctieve jobs binnen de afgesproken termijn oplossen.

Realisatie 2022

De realisatie is 100%.

Waterketen – zuiveringstechnische werken

Doelen transitie van correctief naar planmatig

		Realisatie 2022	Doel 2022
Onderhoudsconcepten opstellen		90%	90%
Preventief onderhoud: uitvoering conform onderhoudsconcept		98%	80%
Correctief onderhoud: uitvoering binnen gestelde termijn		68%	60%

Voor het grootste deel van de assets in de waterketen (90%) hebben we een onderhoudsconcept.

Realisatie 2022

We hebben ons in 2022 gericht op het aanvullen en actualiseren van de bestaande onderhoudsconcepten van de meest risicovolle assets en niet op het opstellen van onderhoudsconcepten van resterende assettypes.

We onderhouden in 2022 80% van onze installatieonderdelen preventief. We streven ernaar om in 2025 nagenoeg alle kritische installaties preventief te onderhouden maar lopen hierin mogelijk achterstand op door het temporiseren van diverse renovatieprojecten.

Realisatie 2022

Het preventief onderhoud wordt conform planning uitgevoerd. Voor de onderhoudsconcepten is de score conform doelstelling. De eerste generatie "oude" concepten zijn we aan het verbeteren.

Hoeveel werk die het verbeteren van de onderhoudsconcepten met zich meebrengt is in beeld gebracht. De doelstelling voor 2023 is gesteld op 95% gereed.

Van de ca. 2.000 correctieve onderhoudswerkzaamheden (jobs) in de waterketen voeren we 60% uit binnen de gestelde termijnen. Naar verwachting zal het aantal correctieve jobs toenemen als gevolg van de temporisatie van de renovatieprojecten.

Realisatie 2022

Dit is boven verwachting (68%).

BOD – gebouwen en voertuigen

Door diverse omstandigheden is het niet gelukt om het plan van aanpak voor de assets van BOD uit te werken in 2022. Dit staat op de planning voor begin 2023. Na interne afstemmingsronde moet het plan van aanpak geaccordeerd worden door de asseteigenaar (directeur Bedrijfsvoering). De nadere concrete doelen en maatregelen per programma, zoals de investeringen, de renovaties en grote onderhoudsprojecten, zijn vermeld in de desbetreffende programmateksten.

6.1 Exploitatierekening naar programma's (bedragen x € 1 mln)

No.	Omschrijving	Jaarrekening 2022	Begroting na wijziging 2022	Begroting 2022	Jaarrekening 2021
		€	€	€	€
	Netto kosten van de programma's				
1.	Waterveiligheid	31,6	30,5	29,4	29,7
2.	Voldoende water	59,9	59,0	57,9	58,5
3.	Schoon en gezond water	10,3	11,5	11,7	9,5
4.	Waterketen	84,3	87,3	86,4	83,8
5.	Bestuur, organisatie en dienstverlening	34,6	35,4	37,3	34,4
	Totaal netto kosten van de programma's	220,7	223,7	222,7	215,9
	Waterschapsbelastingen	221,8	219,4	219,4	218,4
	Resultaat voor bestemming	1,0	-/- 4,3	-/- 3,3	2,5
	Onttrekkingen aan bestemmingsreserves	8,7	8,7	8,7	4,4
	Egalisatie van tarieven	-/- 2,5	-/- 2,5	-/- 5,4	3,0
	Toevoeging bestemmingsreserves	-/- 1,9	-/- 1,9	-	-/- 3,0
	Toevoegingen aan algemene reserves	0,0	-	-	-/- 0,4
	Nog te bestemmen resultaat	5,3	0,0	0,0	6,6

Afrondingsverschillen zijn mogelijk

De activiteiten van Rijnland zijn ondergebracht in vijf programma's. Het betreft:

1. Waterveiligheid
2. Voldoende water
3. Schoon en gezond water
4. Waterketen
5. Bestuur, organisatie en dienstverlening (BOD)

Analyse begrotingsoverschrijding per programma

Van de programma's Schoon en gezond water, Waterketen en BOD zijn de netto lasten lager dan de begroting na wijziging. Deze programma's hebben derhalve geen begrotingsoverschrijding.

De netto lasten van het programma Waterveiligheid zijn € 1,1 mln (3,8%) en van het programma Voldoende water € 0,9 mln (1,4%) hoger dan de begroting na wijziging. Dit valt binnen de marge van 10% en betreft dus geen onrechtmatigheid. De middeleninzet past binnen het vastgestelde beleid en uit het positieve resultaat blijkt dat hiervoor de benodigde financiële ruimte elders binnen de begroting gevonden is. Een toelichting van de overschrijdingen van het programma Waterveiligheid en Voldoende water wordt gegeven in de toelichting op de exploitatie bij de programmahoofdstukken.

#

######

Programmajaarverslag 2022

6 - Jaarrekening 2022

Toelichting Exploitatierkening naar kosten- en opbrengstsoorten (af rondingsverschillen zijn mogelijk)

1. Rente en afschrijvingen

Jaarrekening	58,3
Begroting na wijzigingen	<u>57,7</u>
Resultaat	<u>0,6 N</u>

Het nadelige resultaat van € 0,6 mln betreft voor € 0,3 mln hogere afschrijvingskosten en € 0,3 mln hogere rentelasten.

De hogere afschrijvingskosten van € 0,3 mln zijn ontstaan omdat, conform de nota vaste activabeleid, activa onder de grenswaarde van € 150.000 niet meer geactiveerd worden. Deze activa worden direct geheel afgeschreven.

In 2022 is er één langgeldlening afgesloten van € 100 mln tegen een rente percentage van 2,242. In de begroting is rekening gehouden met een rentepercentage van 0,63. Hierdoor is er een nadelig resultaat ontstaan van € 0,3 mln.

2. Personeelslasten

Jaarrekening	76,9
Begroting na wijzigingen	<u>76,3</u>
Resultaat	<u>0,6 N</u>

De personeelslasten overschrijden met €0,6 mln. Dit komt voornamelijk door de eenmalige CAO-uitkering van €1.000,- per medewerker in december (€0,8 mln.). Daarentegen is er minder IKB gekocht dan geprognostiseerd, wat zorgt voor een meevaller van €0,2 mln.

3. Goederen en diensten van derden

Jaarrekening	99,6
Begroting na wijzigingen	<u>103,3</u>
Resultaat	<u>3,7 V</u>

Op goederen en diensten van derden is een onderschrijding van € 3,7 mln. Ten eerste zijn er lagere energiekosten van € 1,6 mln. Deze worden verklaard door de BTW verlaging op levering van energie en netbeheerkosten en minder energieverbruik op rioolgemaal en poldergemaal vanwege droogte. De kosten voor baggeren vallen € 1,1 mln. lager uit, doordat er minder is gebaggerd. Daarnaast is er sprake van lagere kosten aan specialistisch advies (€ 0,5 mln.),

anti-afhaaksubsidie (€ 0,1 mln) en beleidsondersteunend- en laboratoriumonderzoek (€ 0,7 mln.). Belangrijkste redenen hiervoor zijn dat er minder metingen zijn verricht, er verdragen zijn van diverse beleidsondersteunende onderzoeken en de anti-afhaaksubsidie onder bijdragen aan derden is geboekt (zie rubriek 4). Overige posten die lager uitvallen zijn: vuilafvoer € 0,3 mln., lagere kosten chemicaliën en poederkool € 0,2 mln. en lagere kosten slibafvoer € 0,3 mln.

Hiertegenover staan hogere kosten voor samenwerkingsovereenkomsten van € 0,7 mln. door met name grensoverschrijdend afvalwater vanuit Delfland. De verzekeringskosten vallen hoger uit door een nagekomen afrekening van de CAR verzekering over 2021 (€ 0,1 mln.) Als laatste zijn de vergaderkosten en bijdragen aan overige beide € 0,1 mln. hoger.

4. Bijdragen aan derden

Jaarrekening	14,8
Begroting na wijzigingen	<u>14,4</u>
Resultaat	<u>0,4 N</u>

De overschrijding op bijdragen aan derden bedraagt € 0,4 mln. De afrekening aan het HWBP is € 0,3 mln. hoger ingeschat. Daarnaast is hier de anti-afhaaksubsidie voor Refresco geboekt van € 0,1 mln. Deze staat begroot onder goederen en diensten van derden (Zie rubriek 3).

5. Toevoegingen aan voorzieningen/onvoorzien

Jaarrekening	-
Begroting na wijzigingen	<u>0,4</u>
Resultaat	<u>0,4 V</u>

De actuariële berekening voor de pensioenvoorzieningen bestuur komt € 1,0 mln lager uit dan de stand van de voorziening. Het verschil wordt onttrokken uit de voorziening en verantwoord bij "11. Interne verrekeningen". De storting van € 0,4 mln waarmee in de begroting rekening is gehouden is derhalve niet nodig.

Programmajaarverslag 2022

6 - Jaarrekening 2022

Toelichting Exploitatierkening naar kosten- en opbrengstsoorten (af rondingsverschillen zijn mogelijk)

6. Financiële baten

Jaarrekening	4,4
Begroting na wijzigingen	<u>4,3</u>
Resultaat	<u>0,0 V</u>

Het hier verantwoorde bedrag betreft met name het ontvangen dividend van de Nederlandse Waterschapsbank. Dit is gelijk aan de begroting na wijzigingen.

7. Personeelsbaten

Jaarrekening	0,5
Begroting na wijzigingen	<u>0,4</u>
Resultaat	<u>0,1 V</u>

De uitkeringen sociale wetten vallen €0,1 mln. hoger uit dan begroot. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door zwangerschapsuitkeringen en uitkeringen voor de participatiewet.

8. Goederen en diensten aan derden

Jaarrekening	15,2
Begroting na wijzigingen	<u>15,8</u>
Resultaat	<u>0,6 N</u>

Het resultaat van goederen en diensten aan derden laat € 0,6 mln. nadeel zien. Er is een nadeel van € 0,9 mln. op de verkoop eigendommen omdat er in december een grote verkoop is uitgesteld. Daarentegen is er een voordeel van €0,3 mln. door meer verhaalde schades (€ 0,1 mln.), hogere opbrengst uit de I&A samenwerking (€ 0,1 mln.) en meer opbrengsten vanuit de waterakkoorden (€ 0,1 mln.).

9. Bijdragen van derden

Jaarrekening	1,7
Begroting na wijzigingen	<u>1,8</u>
Resultaat	<u>0,0 N</u>

Deze opbrengsten zijn vrijwel gelijk aan de begroting na wijziging.

10. Waterschapsbelastingen

Jaarrekening	221,7
Begroting na wijzigingen	<u>219,4</u>
Resultaat	<u>2,3 V</u>

Zie voor een toelichting de [paragraaf Waterschapsbelastingen](#).

11. Interne verrekeningen

Jaarrekening	7,1
Begroting na wijzigingen	<u>6,1</u>
Resultaat	<u>1,0 V</u>

De actuariële berekening voor de pensioenvoorzieningen bestuur komt € 1,0 mln lager uit dan de stand van de voorziening. Het verschil wordt onttrokken uit de voorziening. In de begroting is rekening gehouden met een storting van € 0,4 mln. Deze storting is niet nodig. (zie: 5. Toevoegingen aan voorzieningen/onvoorzien) Conform de afspraak blijven de geactiveerde lasten binnen de begroting.

12. Onttrekkingen aan bestemmingsreserves

Jaarrekening en begroting na wijziging	8,7
--	-----

13. Egalisatie van tarieven

Jaarrekening en begroting na wijziging	-/- 2,5
--	---------

14. Toevoeging bestemmingsreserves

Jaarrekening en begroting na wijziging	-/- 1,9
--	---------

15. Toevoegingen aan algemene reserves

Jaarrekening en begroting na wijziging	0,0
--	-----

Alle mutaties in de reserves zijn verwerkt overeenkomstig de begroting na wijzigingen.

######

Toelichting op de balans per 31 december 2022 (bedragen x € 1 mln)

Vaste activa € 770,2

1. Immateriële vaste activa

De boekwaarde van de immateriële vaste activa daalde in 2022 van € 4,5 mln. naar € 3,8 mln. Het verloop van de immateriële vaste activa kan als volgt worden weergegeven:

Omschrijving	Boek- waarde 1-1-2022	Overheveling onderhanden werk	In- vesteringen	Bijdragen van derden	Des- in- vestering	Af- schrijving 2022	Boek- waarde 31-12-2022
IMMATERIELE VASTE ACTIVA							
<u>In exploitatie</u>							
Uitgaven onderzoek en ontwikkeling	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1
Bijdragen aan activa in eigendom van bedrijven	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Geactiveerde bijdragen aan het Rijk	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Bijdragen aan activa in eigendom van openbare lichamen	2,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,4	1,6
Bijdragen aan activa in eigendom van overigen	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Overige immateriële activa	0,5	0,3	0,0	0,0	0,0	0,2	0,6
Totaal immateriële vaste activa in exploitatie	2,6	0,3	0,0	0,0	0,0	0,7	2,2
<u>Onderhanden werk</u>							
Uitgaven onderzoek en ontwikkeling	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Bijdragen aan activa in eigendom van bedrijven	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Geactiveerde bijdragen aan het Rijk	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Bijdragen aan activa in eigendom van openbare lichamen	1,7	0,0	1,5	1,6	0,0	0,0	1,6
Bijdragen aan activa in eigendom van overigen	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Overige immateriële activa	0,3	-0,3	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Totaal immateriële vaste activa onderhanden werken	1,9	-0,3	1,6	1,6	0,0	0,0	1,6
TOTAAL IMMATERIELE VASTE ACTIVA	4,5	0,0	1,6	1,6	0,0	0,7	3,8

Afrondingsverschillen zijn mogelijk

De boekwaarde "Uitgaven onderzoek en ontwikkeling" betreft het project Actualiseren legger regionale kering.

Toelichting op de balans per 31 december 2022 (bedragen x € 1 mln)

2. Materiële vaste activa

De boekwaarde van de materiële vaste activa steeg in 2022 van € 699,1 mln. naar € 765,4 mln. Het verloop van de materiële vaste activa kan als volgt worden weergegeven:

Omschrijving	Boek- waarde 1-1-2022	Overheveling onderhanden werk	In- vesteringen	Bijdragen van derden	Des- in- vestering	Af- schrijving 2019	Boek- waarde 31-12-2022
MATERIELE VASTE ACTIVA							
<u>In exploitatie</u>							
Gronden en terreinen	4,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	4,5
Machines en apparaten	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Bedrijfsgebouwen	8,6	0,0	0,0	0,0	0,0	2,1	6,5
Woonruimten	0,7	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,8
Grond, weg en waterbouwkundige werken	329,1	26,0	0,0	0,0	0,0	23,4	331,6
Zuiveringstechnische werken	211,1	34,3	0,0	0,0	0,0	21,4	224,0
Overige materiele vaste activa	6,2	2,9	0,0	0,0	-0,0	2,7	6,5
Totaal materiele vaste activa in exploitatie	560,3	63,3	0,0	0,0	-0,0	49,7	574,0
<u>Onderhanden werk</u>							
Gronden en terreinen	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Machines en apparaten	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Bedrijfsgebouwen	0,1	0,0	2,4	0,0	0,0	0,0	2,5
Woonruimten	0,0	-0,1	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0
Grond, weg en waterbouwkundige werken	87,8	-26,0	50,9	4,2	0,0	0,0	108,6
Zuiveringstechnische werken	44,7	-34,3	62,2	0,6	0,0	0,0	72,0
Overige materiele vaste activa	6,2	-2,9	5,2	0,2	0,0	0,0	8,3
Totaal materiele vaste activa onderhanden werken	138,8	-63,3	120,9	5,0	0,0	0,0	191,4
TOTAAL MATERIELE VASTE ACTIVA	699,1	0,0	120,9	5,0	-0,0	49,7	765,4

Afrondingsverschillen zijn mogelijk

Programmajaarverslag 2022

6 - Jaarrekening 2022

Toelichting op de balans per 31 december 2022 (bedragen x € 1 mln)

Investerings in 2022

De in voorgaande overzichten genoemde investeringen over 2022 bedragen voor immateriële en materiële activa totaal € 122,5 mln. Het volgende overzicht geeft de investeringen weer per programma.

(x € 1 mln)	Werkelijk 2022	Begroot 2022
<u>Bruto-investeringen</u>		
Waterveiligheid	22,2	24,3
Voldoende water, excl. bagger	27,9	28,2
Schoon en gezond water	6,5	6,9
Waterketen	62,2	46,6
Bestuur, organisatie en dienstverlening	3,7	6,9
Totaal bruto investeringswerken	122,5	112,8
Bijdragen van derden	-6,5	-4,4
Netto investeringen	115,9	108,5

De werkelijke bruto-investeringen in 2022 ad € 122,5 mln zijn € 9,6 mln hoger dan het bedrag van € 112,8 mln waarmee in de begroting rekening is gehouden.

In de toelichtingen per programma worden toelichtingen op de bruto-investeringen gegeven:

[Waterveiligheid](#)

[Voldoende water](#)

[Schoon en gezond water](#)

[Waterketen](#)

[Bestuur, organisatie en dienstverlening](#)

De bijdragen van derden ad € 6,5 mln. zijn € 2,1 mln. hoger dan begroot.

Dit betreft met name bijdrage in Drainage parallel boulevard waarvan de eerder vooruit ontvangen bijdrage pas dit jaar kan worden verantwoord.

Toetsing kredieten

Uit een interne analyse zijn geen kredietoverschrijdingen van meer dan 10% naar voren gekomen.

Programmajaarverslag 2022

6 - Jaarrekening 2022

Toelichting op de balans per 31 december 2022 (bedragen x € 1 mln)

Leasecontracten

Voor materiële vaste activa zijn de volgende meerjarige contracten afgesloten:

Omschrijving	Contract-waarde (Incl. BTW)	Startdatum	Looptijd
Huur/lease auto's	1.580.000	1-3-2022	29-2-2028 daarna nog verlenging mogelijk tot maximaal 28-2-2029
Huur/service printers (hoofdkantoor en buitenlocaties Multifunctionals)	54.000	1-12-2020	30-11-2025 daarna nog verlenging mogelijk tot maximaal 30-11-2027
Levering Warme Drankenautomaten	38.000	10-2-2020	01-02-2026 daarna nog verlenging mogelijk tot maximaal 01-02-2028
Grafische machine Repro	6.500	1-7-2021	30-6-2026 daarna nog verlenging mogelijk tot maximaal 30-6-2027
Drank/snoepmachine hoofdkantoor	1.600	1-apr-21	Looptijd is 36 maanden
Flash Services (portofoons)	7.200	Onbekend, met ingang van 2023 komt er een nieuwe overeenkomst	Jaarlijks verlengen
Quadient couverteer-/frankeer	10.600	1-4-2021	Looptijd is 4 jaar incl. de optie tot max. 2x met periode van telkens 12 maanden te verlengen
Quality services dameshygienebox	4.780 (opdracht uitgebreid met extra locatie)	Onbekend	Jaarlijks verlengen

#

Toelichting op de balans per 31 december 2022 (bedragen x € 1 mln)

Vaste passiva € 695,9

7 Eigen vermogen

Omschrijving	Saldo per 31-12-2021	Resultaat bestemming jaarrekening 2021	Saldo per 1-1-2022	toevoegingen (t.l.v. exploitatie)	Onttrekkingen	Saldo per 31-12-2022	Voorstel resultaat bestemming 2022	Saldo per 01-01-2023
Algemene reserves								
Algemene reserve watersysteembeheer	7,2	-	7,2	-	-	7,2	-	7,2
Algemene reserve zuiveringsbeheer	3,7	-	3,7	-	-	3,7	-	3,7
Totaal algemene reserves	10,9	-	10,9	-	-	10,9	-	10,9
Bestemmingsreserves voor tariefsegalisatie								
Egalisatiereserve categorie ingezetenen	8,3	1,7	10,0	3,7	1,3	12,4	-/- 1,1	11,3
Egalisatiereserve categorie gebouwd	7,9	1,3	9,2	2,8	1,1	10,9	-/- 0,1	10,8
Egalisatiereserve categorie ongebouwd/overige	0,4	0,2	0,6	0,5	0,2	0,9	-/- 0,1	0,8
Egalisatiereserve categorie natuurterreinen	0,5	0,0	0,5	-/- 0,0	0,0	0,5	-/- 0,0	0,5
Egalisatiereserve zuiveringsheffing	4,4	-/- 0,1	4,3	-/- 1,6	0,3	2,4	2,7	5,1
Totaal bestemmingsreserves voor tariefsegalisatie	21,5	3,1	24,6	5,4	3,0	27,1	1,4	28,5
Overige bestemmingsreserves								
Reserve subsidie aanleg natuurvriendelijke oevers	0,3	0,1	0,4	-	-	0,4	-/- 0,1	0,3
Reserve frictiekosten SPP	1,2	-	1,2	-	0,2	1,0	-	1,0
Reserve PFOS saneringen	2,0	0,1	2,1	-	0,2	2,0	0,2	2,1
Reserve baggerwerken	22,6	-/- 0,2	22,4	1,1	7,7	15,8	1,1	16,9
Reserve erfgoedpanden	4,4	-	4,4	-	-	4,4	-/- 0,1	4,3
Reserve schuldreductie	6,4	3,5	9,9	0,8	0,6	10,1	2,8	12,8
Reserve vitaliteit	0,2	0,0	0,2	-	0,1	0,1	0,0	0,1
Totaal overige bestemmingsreserves	37,1	3,5	40,6	1,9	8,7	33,8	3,9	37,7
Totaal eigen vermogen	69,4	6,6	76,0	7,4	11,7	71,8	5,3	77,1

Afrondingsverschillen zijn mogelijk

Programmajaarverslag 2022

6 - Jaarrekening 2022

Toelichting op de balans per 31 december 2022 (bedragen x € 1 mln)

Het totale eigen vermogen stijgt van € 76,0 mln. naar € 77,1 mln. De stijging van € 1,1 mln. betreft voor € 5,3 mln. het nog te bestemmen jaarrekeningresultaat, voor € 7,4 mln. toevoegingen conform de begroting na wijzigingen. Hiertegenover staan € 11,7 mln. onttrekkingen conform de begroting na wijzigingen.

Algemene reserves

Voor de hoogte van de algemene reserves worden de volgende criteria geformuleerd:

1. de algemene reserves moet een ondergrens hebben die is afgeleid van de jaarlijkse exploitatiekosten
2. de weerstandscapaciteit moet een afgeleide zijn van de belangrijkste risico's.

Beseft moet worden dat de hoogte van de algemene reserves eerder een bestuurlijke keuze is dan een bedrijfseconomische afweging; in theorie hoeft een waterschap als autonome overheidsinstantie met een eigen belastingheffing geen algemene reserves aan te houden. De ondergrens van de algemene reserves is bepaald op 5% van de begrote jaarlijkse netto-exploitatiekosten (voor egalisatie). Op basis hiervan zou de hoogte van algemene reserves in totaal minimaal € 10,9 mln. moeten bedragen. Op 1-1-2022 was de hoogte van de algemene reserve € 10,9 mln. Er zijn in 2022 geen wijzigingen in de hoogte van de algemene reserve zodat de reserve op 31-12-2022 ook € 10,9 mln. bedraagt.

Bestemmingsreserves voor tariefegalisatie

Deze reserves hebben tot doel egalisering van de huidige en toekomstige tarieven. Op 1-1-2022 bedraagt het saldo van deze reserve € 24,6 mln. Bij de programmabegroting is besloten om € 5,4 mln te storten in deze reserves en bij de begrotingswijzigingen is besloten om € 3,0 mln te onttrekken uit deze reserve. Bij de resultaatverdeling wordt voorgesteld om € 1,4 mln toe te voegen waarmee de reserve op € 28,5 mln komt.

Overige bestemmingsreserve

Reserve Subsidie aanleg natuurvriendelijke oevers

Per 31 december 2022 is voor aanleg van natuurvriendelijke oevers € 0,3 mln. aan subsidies toegezegd waarvan de uitvoering pas in 2023 of later komt. Op 31 december bedraagt de stand van deze reserve € 0,4 mln. Bij de resultaatverdeling wordt daarom voorgesteld om het verschil van € 0,1 mln. te onttrekken uit deze reserve.

Reserve frictiekosten SPP

Bij de resultaatbestemming 2017 is € 2,0 mln. gereserveerd als gevolg van SPP. Op 1-1-2022 is de stand van deze reserve € 1,2 mln. De in de begroting 2022 geraamde frictiekosten van € 0,2 mln. zijn onttrokken uit deze reserve waarmee de stand van de reserve eind 2022 € 1,0 mln. bedraagt. In 2022 is de werkelijke besteding van de frictiekosten vrijwel gelijk aan de begroting. Bij de resultaatbestemming wordt er daarom geen onttrekking of toevoeging aan deze reserve voorgesteld.

Reserve PFOS saneringen

Voor de kosten van saneringen van de PFOS verontreinigingen op Schiphol is in 2010 een voorziening gevormd. In 2017 is deze voorziening vrij gevallen en is het volledige bedrag gestort in deze reserve. De in de begroting 2022 geraamde kosten voor PFOS saneringen van € 0,2 mln. zijn onttrokken uit deze reserve. In 2022 zijn er geen kosten voor PFOS saneringen. Voorgesteld wordt om de begrote onttrekking van € 0,2 mln. bij de resultaatbestemming weer te storten in deze reserve. Hiermee schuift het deel dat in 2022 niet nodig was voor dekking van de kosten door naar volgende jaren.

Reserve baggerwerken

In 2018 is de voorziening voor baggerwerken omgezet in een bestemmingsreserve. Dit betekent dat de uitgaven rechtstreeks via de exploitatierekening verlopen. Dit beperkt de administratieve lasten in relatie tot de verslaggevingsvereisten. Deze reserve heeft als doel om achterstanden in baggerwerken te financieren. Begin 2022 was de stand van deze reserve € 22,4 mln. Bij de begroting is een onttrekking gedaan uit deze reserve van € 7,7 mln. Met een begrotingswijziging zijn bij de najaarsbegroting de toen verwachte lagere baggeruitgaven van € 1,1 mln. onttrokken uit deze reserve. In 2022 zijn de totale netto uitgaven voor baggerwerken € 4,9 mln. (begroot € 7,0 mln.). Bij de resultaatverdeling wordt voorgesteld om de resterende lagere uitgaven van € 1,1 mln. toe te voegen aan deze reserve. Daarmee komt de hoogte van de reserve op de hoogte van de achterstanden in baggerwerken van € 16,9 mln.

Reserve erfgoedpanden

Op 1 april 2019 zijn de erfgoedpanden Gemeenlandshuis in Leiden en Polderhuis in Hoofddorp door SBG aan Rijnland terug verkocht. De laatste actieve functie van de stichting (het beheer van de twee panden) is daarmee beëindigd en daarom is de stichting in de loop van 2020 opgeheven. De eigendommen, vorderingen en schulden van de stichting moeten daartoe

Programmajaarverslag 2022

6 - Jaarrekening 2022

Toelichting op de balans per 31 december 2022 (bedragen x € 1 mln)

worden afgewikkeld. Een van de posten op de balans van de stichting is een onderhoudsreserve die bedoeld is om de twee genoemde panden tot in lengte van jaren in stand te kunnen houden. Omdat de panden zijn overgedragen, is deze instandhoudingsreserve van € 4,4 mln. overgedragen aan Rijnland. In 2022 zijn voor € 0,1 mln. uitgaven geweest. Bij de resultaatbestemming wordt voorgesteld om deze uitgaven te onttrekken uit deze reserve.

Reserve schuldreductie

Met deze reserve wordt uitvoering gegeven aan het verbeteren van de schulddispositie. Eventuele voordelen uit de heffingsopbrengsten worden gestort in deze reserve en ingezet voor schuldreductie. De stortingen en onttrekkingen worden per belastingcategorie geoordeeld. Op 1-1-2022 bedraagt het saldo van deze reserve € 9,9 mln. Bij de programmabegroting is besloten om € 0,6 mln te onttrekken uit deze reserves en bij de begrotingswijzigingen is besloten om de hogere dividend uitkering van € 0,8 mln te storten in deze reserve. Bij de resultaatverdeling wordt voorgesteld om de voordelige resultaten uit belastingheffingen van € 2,8 mln. te storten in deze reserve. De reserve komt daarmee op een hoogte van € 12,8 mln. Na de voorgestelde resultaatverdeling is de specificatie per belastingcategorie als volgt:

Reserve schuldreductie Ingezetenen	€ 0,6 mln.
Reserve schuldreductie gebouwd	€ 4,1 mln.
Reserve schuldreductie ongebouwd/overige	€ 0,0 mln.
Reserve schuldreductie natuur	€ 0,0 mln.
Reserve schuldreductie zuiveringsheffing	€ 8,1 mln.
Totaal	€ 12,8 mln.

Reserve vitaliteit

Bij de resultaatbestemming 2019 is het resterende saldo van het "hulpfonds" in deze reserve gestort. Het hulpfonds vindt zijn oorsprong in 1856-1874 en is gevormd uit bijdragen van medewerkers. Door donaties en door renteopbrengsten is dit fonds gegroeid tot € 0,2 mln. In 2010 is het hulpfonds opgeheven en is er besloten om het saldo in te zetten voor gezondheidsbevorderende maatregelen ten behoeve van het personeel. Bij de begroting zijn is € 50.000 onttrokken uit deze reserve. De werkelijke kosten in 2022 zijn vrijwel gelijk aan deze onttrekking. Voorgesteld wordt om bij de resultaatverdeling het verschil van € 1.310 terug te storten in deze reserve.

8. Voorzieningen

Omschrijving	Saldo per 1-1-2022	toevoegingen (t.l.v. exploitatie)	onttrekkingen	Saldo per 31-12-2022
Voorziening wachtgeld- en pensioenverplichtingen DB	6,3	-	1,4	4,8
Totaal voor arbeidsgerelateerde verplichtingen	6,3	-	1,4	4,8
Voorziening sanering Kwakkelwei	0,2	-	-	0,2
Totaal voor overige onderhoudswerkzaamheden	0,2	-	-	0,2
Voorziening deelname baggerdepot Meergrond	0,3	0,0	-	0,3
Totaal overige voorzieningen	0,3	0,0	-	0,3
Totaal Voorzieningen	6,7	0,0	1,4	5,3

Afrondingsverschillen zijn mogelijk

In de vastgestelde nota reserves en voorzieningen is per voorziening het ontstaan, het doel en de omvang aangegeven.

Voorziening wachtgeld- en pensioenverplichtingen DB

Deze voorziening wordt aangehouden voor de wachtgeld- en pensioenverplichtingen voor voormalige en huidige (hoog)heemraden van Rijnland en voormalige waterschappen.

Voorziening sanering Kwakkelwei

Bij de verkoop van de Grond Kwakkelwei is vervuiling geconstateerd. Met de koper is overeen gekomen dat de saneringskosten voor maximaal € 0,2 mln t.l.v. Rijnland komen. Voor deze saneringskosten is een voorziening gevormd.

Voorziening deelname baggerdepot Meergrond

Rijnland heeft een deelneming in MeerGrond. Het kapitaal van MeerGrond is negatief. Rijnland participeert hierin voor 1/3 deel. Deze negatieve participatie ad € 0,3 mln. wordt verantwoord onder de voorzieningen.

9. Vaste schulden

De vaste schulden van € 613,5 mln. betreffen onderhandse leningen van binnenlandse banken.

In 2022 is één langlopende geldlening afgesloten van totaal € 100,0 mln. tegen een rentepercentage van 2,242. De aflossingen in 2022 bedragen € 37,9 mln. Het gemiddelde rentepercentage van alle langgeldleningen bedroeg per ultimo 2022 1,418% en de gemiddelde resterende looptijd is 12,0 jaar. De totale rentelast op de vaste schulden bedraagt in 2021 € 8,0 mln. Er zijn geen zakelijke zekerheden gesteld voor de vaste schulden.

Programmajaarverslag 2022

6 - Jaarrekening 2022

Toelichting op de balans per 31 december 2022 (bedragen x € 1 mln)

Vlottende passiva € 128,3

10. Netto-vlottende schulden met een looptijd korter dan één jaar

Overige kasgeldleningen	€	65,4
Negatieve bank- en girosaldi	€	20,5
Schulden aan leveranciers	€	11,3
Schulden in verband met te betalen belastingen, sociale en pensioenpremies	€	5,0
Overige kortlopende schulden	€	5,4
Totaal kortlopende schulden	€	107,6

De kasgeldlening betreft voor € 65,0 mln. een in december afgesloten kasgeldlening bij de NWB met een rente percentage van 2,05 en een looptijd van één maand. De overige kasgeldleningen betreffen door MeerGrond verstrekte direct opeisbare leningen tegen 0%.

De negatieve bank- en girosaldi betreffen een met de NWB afgesloten rekening-courantovereenkomst. De maximale krediethoogte bedroeg in 2022 € 57,9 mln. De gemiddelde rente voor de rekening-courantovereenkomsten bedroeg over 2022 0,41% (2021: 0,00%).

11. Overlopende passiva € 20,7

Onder de overlopende passiva zijn voor € 15,3 mln. verplichtingen opgenomen die zijn opgebouwd in 2022, maar die in 2023 tot betaling komen. Daarnaast zijn hier voor € 5,4 mln. vooruit ontvangen bedragen van met name het Rijk verantwoord waarvan de baten ten gunste van 2023 of later komen. Dit heeft voor het grootste gedeelte betrekking op vooruit ontvangen bijdragen op investeringswerken. Het volgende overzicht geeft het verloop hiervan weer.

	Saldo 1-1-2022	Toe- voegingen	Aangewend	Saldo 31-12-2022
VIJG spoor 2 kunstwerken	0,0	5,2	3,2	2,0
Drainage in Parallel Boulevard	3,5	0,0	1,6	1,9
Kikkerpolder, Telderskade, Schuttersveld (Leiden)	0,1	0,0	0,1	0,0
Baggeren De Poel	0,0	0,2	0,0	0,2
Paccas	0,0	0,7	0,0	0,7
Covid-19 Rioolsubsidie	0,0	0,7	0,0	0,7
Totaal	3,6	6,7	4,9	5,4

Afrondingsverschillen zijn mogelijk

6.5 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften, zoals opgenomen in hoofdstuk 4 van het Waterschapsbesluit en de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT).

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slecht genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

1 Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- c.q. vervaardigingsprijs verminderd met de lineaire afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. Eventuele van derden verkregen specifieke investeringsbijdragen worden in mindering gebracht op het geactiveerde bedrag. Het drempelbedrag voor activeren van investeringen is € 150.000. Het beleid voor de waardering en afschrijving van activa is vastgelegd in de Nota vaste activabeleid.

Onderzoek en ontwikkeling

Deze kosten worden in maximaal 5 jaar afgeschreven.

Bijdragen aan investeringen van derden

Het betreft hier bijdragen die Rijnland aan derden betaalt voor de uitvoering van een investering. De afschrijvingstermijn is ten hoogste vijf jaar, tenzij gemotiveerd wordt dat een andere periode passender is.

Overige immateriële vaste activa

In deze categorie vallen alle overige immateriële vaste activa zoals het opstellen van strategische (water)plannen en het opstellen van peilbesluiten. Hiervoor

geldt een afschrijvingstermijn van ten hoogste vijf jaar, tenzij gemotiveerd wordt dat een andere periode passender is. Hierbij is de periode leidend dat de investering waarde oplevert voor de organisatie en de werkprocessen. Voor het opstellen van peilbesluiten wordt een afschrijvingstermijn van 10 jaar aangehouden. Dat is de verwachte gemiddelde termijn dat een peilbesluit actueel blijft.

2 Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs verminderd met de lineaire afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebuikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. In de vervaardigingsprijs kunnen voorts worden opgenomen een redelijk deel van de indirecte kosten. Er wordt geen rente toegerekend. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht. Het drempelbedrag voor activeren van investeringen is € 150.000. Het beleid voor de waardering en afschrijving van activa is vastgelegd in de Nota vaste activabeleid.

Gronden en terreinen

Omdat grond in het algemeen zijn waarde behoudt, wordt daarop in de regel niet afgeschreven. Dit betekent dat verworven gronden en terreinen ongeacht hun verkrijgingsprijs altijd worden geactiveerd, dus ook als de verkrijgingsprijs lager is dan het drempelbedrag. Een uitzondering hierop wordt gemaakt voor gronden die opgaan in infrastructuur en daardoor in waarde verminderen. De afschrijvingstermijn voor deze gronden is 25-40 jaar.

Machines en apparaten 3-5 jaar

Bedrijfsgebouwen en woonruimte 10-40 jaar

Grond, weg en waterbouwkundige werken 5-40 jaar

Zuiveringstechnische werken 5-25 jaar

Overige materiële vaste activa 3-5 jaar

De genoemde afschrijvingstermijnen zijn richtlijnen. Als afschrijvingstermijn wordt de termijn zoals aangegeven bij de kredietaanvraag overgenomen.

3 Financiële vaste activa

6.5 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Met uitzondering van de deelneming in MeerGrond v.o.f. zijn de kapitaalverstrekkingen aan bedrijven en de leningen aan bedrijven opgenomen tegen nominale waarde. De invloed van Rijnland in MeerGrond is van zodanige betekenis (1/3^e belang en 1/3^e zeggenschap) dat de deelneming in deze vennootschap onder firma is gewaardeerd tegen 1/3 van de netto-vermogenswaarde. MeerGrond exploiteerde een baggerdepot dat sinds de zomer van 2018 gesloten is. Voor het depot wordt nu een nieuwe bestemming gezocht.

4 Reserves en voorzieningen

Het beleid ten aanzien van de vorming, de besteding en de omvang van de reserves en voorzieningen is vastgelegd in de Nota reserves en voorzieningen.

Reserves

Voor de hoogte van de algemene reserves zijn de volgende criteria geformuleerd:

De algemene reserves moet een ondergrens hebben die is afgeleid van de jaarlijkse exploitatiekosten.

De weerstandscapaciteit moet een afgeleide zijn van de belangrijkste risico's.

De bestemmingsreserves zijn reserves waaraan de VV een bepaalde bestemming heeft gegeven. Een onderdeel hiervan zijn de egaliseringsreserves die dienen om ongewenste schommelingen in de belastingtarieven op te vangen.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. De voorziening voor wachtgeld- en pensioenverplichtingen voor (voormalige) dagelijks bestuur is echter tegen de contante waarde van de (al opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd.

Voorzieningen worden gevormd wegens:

- verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op balansdatum onzeker is, maar redelijkerwijs te schatten;
- op balansdatum aanwezige risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten;

- kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, indien die kosten hun oorsprong vinden in het begrotingsjaar of een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot een gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren (art. 4.54 van het Waterschapsbesluit).

5 Vaste schulden

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

6 Vlottende activa en passiva

De vorderingen, overlopende activa en passiva, liquide middelen en de kortlopende schulden zijn op basis van de nominale waarden gewaardeerd. Bij de belastingdebiteuren wordt voor de verwachte oninbaarheid een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt berekend door van de netto belastingopbrengst, met behulp van ervaringscijfers, een percentage te reserveren.

7 Interne verrekeningen

De onttrekkingen aan voorzieningen en de geactiveerde lasten worden hier verantwoord. De onttrekkingen aan voorzieningen hebben betrekking op de vrijval in situaties dat voorzieningen te omvangrijk zijn in relatie tot het doel waarvoor zij zijn gevormd of in het geheel niet meer nodig zijn. De geactiveerde lasten betreffen de kosten van het inzetten van eigen en ingehuurd personeel aan investeringen. Met ingang van 2018 wordt hier geen (bouw)rente meer toegerekend.

Programmajaarverslag 2022

6 - Jaarrekening 2022

6.6 Niet uit de balans blijvende verplichtingen en rechten

1 Niet verschenen termijnen investeringswerken

De verplichtingen ad € 156,6 mln. per 31 december 2022 van nog niet verschenen termijnen betreffende investeringswerken zijn niet in de balans opgenomen.

2 Contract verplichtingen

De waarde van de lopende contracten met een Europese aanbesteding bedroeg in 2022 € 531,7 mln.

3 Garant- en borgstellingen

Ten behoeve van de Nederlandse Waterschapsbank N.V. heeft Rijnland borgstellingen afgegeven overeenkomstig onderstaand overzicht.

Bedragen x € 1 mln	Oorspronkelijk bedrag van de geldlening	% waarvoor borgstelling is verleend	Borgstelling	Restant bedrag van de geldlening 01-01-2022	Restant bedrag van de geldlening 31-12-2022
Borg voor onderhandse leningen					
Gemeenschappelijke regeling Aquon	8,2	16,38%	1,1	3,0	6,6
HVC/DRSH Zuiveringsslib NV	15,0	100,00%	15,0	0,0	15,0
Unie van Waterschappen	6,0	6,94%	0,3	4,8	4,8
Borg voor kortlopende schulden (negatieve banksaldi)					
HVC/DRSH Zuiveringsslib NV	0,0	100%	0,0		
	29,2		16,4	7,8	26,4

De borgstelling voor kortlopende schulden is bepaald op basis van het maximale krediet.

Vanaf de toetreding tot de gemeenschappelijke regeling staan de waterschappen garant voor de financiering van de activiteiten die HVC ten behoeve van de waterschappen uitvoert. Een verdere aanpassing c.q. uitbreiding van de garantstelling zal plaatsvinden afhankelijk van besluitvorming over (financiering van) nieuwe investeringen ten behoeve van de waterschappen. Met een aandeelhouderschap type B met een beperkte aansprakelijkheid zijn de risico's beperkt tot de slibverbrandingsactiviteiten. De Waterschapswet laat andere taken niet toe.

De aandeelhouders B staan volledig garant voor de slibverbrandingsinstallatie zoals dat voorheen ook bij DRSH het geval was. De garantstelling loopt terug conform de afschrijving van de installatie en de aflossing van de hiervoor aangegane leningen. Omdat de aandeelhouders van HVC uitsluitend bestaan uit gemeenten en waterschappen die zorgen voor afzetzekerheid, worden de risico's als klein beoordeeld.

De waterschappen zijn hoofdelijk aansprakelijk voor de activiteiten, maar hebben bij een evt. garantstelling een regresrecht op de andere waterschappen voor hun aandeel.

6.7 Topinkomens

Op grond van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) moet melding worden gemaakt van het totaal van uitkeringen indien deze meer bedragen dan de in deze wet gestelde Norm. In 2022 is dit niet voorgekomen. Verder dienen de gegevens te worden gemeld van de Secretaris Algemeen Directeur (SAD). Deze gegevens zijn te vinden in paragraaf [4.11 Topinkomens](#)

BIJLAGEN

Bijlage 1 Overzichten investeringen

Bijlage 1-1 Overzicht af te sluiten VV-Kredieten per 31 december 2022 (x € 1.000) Blad 1

Omschrijving subproject	Krediet	Totale kosten t/m 2022	Restant per 1-1-2023	Toelichting op afwijkingen > € 10k
VIJG spoor 1 dijken	15.202	15.202	0	
Kadeverbetering Polder Vierambacht	14.540	14.485	55	Op het totale krediet is er een onderschrijding van slechts 0,4 %
Kadeverbetering Haarlemmermeerpolder	823	799	24	Op het totale krediet is er een onderschrijding van slechts 3 %
Kadeverbetering Veenderpolder fase 2, Veenderdijk, Kaag en Braassem	1.519	1.519	0	
Kadeverbetering Rijnsaterwoude, Herenweg, Fase 2	1.499	1.499	0	
Kadeverbetering AGV, Jaagpad, Uithoorn	321	321	0	
Kadeverbetering AGV, Haarlemmervaart (Akerdijk)	314	314	0	
Poldergemaal Contract 2c Inlaat Schilkerkade	188	188	0	
Poldergemaal Contract 2b: Inlaat Nieuwkoop amoveren	96	96	0	
Poldergemaal Veender- en Lijkerpolder revisie	73	73	0	
Informatie en digitalisering projecten: implementatie Power BI	160	139	21	De operationele kosten voor het gebruik van Microsoft Cloud (Azure) vielen in 2022 goedkoper uit dan was ingeschat. Dit komt deels doordat het ontsluiten van de data van het financiële systeem ingewikkelder is gebleken dan was ingeschat. Als gevolg daarvan is er later gebruik van gemaakt en is het 'computer-gebruik' lager geweest (afgerekend wordt per gebruikte eenheid, zoals 'processor seconden'), hetgeen dus minder kosten met zich meebrengt.
Cluster Waterketen 1: AWZI Leiden ZW E-installatie vervangen	566	512	54	De kosten zijn 10% lager uitgevallen dan het aangevraagde krediet.
Overnemen en afstoten assets: vispassage BG Spaarndam	1.120	1.118	2	
Overnemen en afstoten assets: Slikkendamersluis Woerdense Verlaat	1.210	1.179	31	Op het totale krediet is er een onderschrijding van slechts 2,5 %
I-project: Energiewijzer	40	28	12	Kosten zijn lager uitgevallen dan van te voren was berekend
Kadeverbetering Boskoop	1.947	1.947	0	
Kadeverbetering Rijnsaterwoude, Herenweg, Fase 1 (realisatie)	3.232	3.233	-1	
Kadeverbetering Oostmiet-, Hof- en Spekpolder	323	319	5	
Kadeverbetering Waterfront Aalsmeer	15	15	0	
Kadeverbetering Ridderveld en de Bijlen insteek bij zuivering	76	76	0	
Kadeverbetering Ringvaartdijken West	1.124	1.124	0	
Kadeverbetering Stompwijkseweg zijtak	452	447	5	
Kadeverbetering Voorbereiding en onderzoek Dirk II	747	742	5	
Poldergemalen 3: Businesscases	27	27	0	

Bijlage 1-1 Overzicht af te sluiten VV-Kredieten per 31 december 2022 (x € 1.000) Blad 2

Omschrijving subproject	Krediet	Totale kosten t/m 2022	Restant per 1-1-2023	Toelichting op afwijkingen > € 10k
Cluster planontwikkeling KRW2 Synergie NVO Zmeerse Meerpolder	90	90	0	
Cluste planontwikkeling Kleine Poelakker	106	106	0	
Kadeverbetering Meerpolderdijk	366	366	0	
Aanschaf Mobiele Bemaling 2019, 2020 en 2021	525	524	1	
Oeververdediging H'mmeerpolder Midzwaard Zwanenburg	82	82	0	
Oeververdediging H'mmeerpolder Vijver Midzwaard Zwanenburg	55	55	0	
Oeververdediging Noordzijderpolder Westeinde Noordwijkerhout	79	79	0	
Oeververdediging Waterloospolder	42	42	0	
Renovatie 11 AWTG's ronodom cluseret Zwaanshoek en Zwanenburg	11.850	7.012	4.838	Het project is eind 2021 afgerond. In 2022 waren middelen gereserveerd voor eventuele nazorg. Er waren wat restpunten zonder al te grote kosten. Bij het opstellen van het MJP in is rekening gehouden met een eventuele uitloop die uiteindelijk niet heeft plaatsgevonden.
Aansluiting boezemgemalen op Bosbo	480	507	-27	Er is een overschrijding van 5,5%. Bij de opstart is uitgegaan van het uitvoeren van de werkzaamheden met alleen eigen personeel van Proces-automatisering. Dit is niet geheel gelukt omdat er op een gegeven moment aan zaken gewerkt moest worden met een hogere prioriteit. De kosten van de ingehuurd programmeurs waren niet begroot. Dit is de voornaamste reden van de overschrijding van de projectkosten.
Totaal (x 1000)	59.289	54.262	5.026	

Bijlage 1-2

VV-kredieten met geen of geringe uitgaven (x € 1.000)

In 2022 zijn er geen kredieten met geen of geringe uitgaven die hier gemeld moeten worden.

Blad 1

Bijlage 1-3 Specificatie investeringen 2022 (€ 1.000)

Investeringsprojecten per cluster, in € 1.000	Krediet	Werkelijk 2022	Begroot 2022	Werkelijk t/m 2022
Waterveiligheid				
<i>Onderhandenwerk</i>				
Kustwerk Katwijk	47.250	24	0	47.135
Verbetering IJsseldijk Gouda	8.578	482	495	3.243
Cluster Dijkversterking Regionale Keringen Dirk I	31.391	2.324	11.668	26.262
Cluster Dijkversterking Regionale Keringen Dirk II	18.442	2.753	2.410	12.594
Cluster Dijkversterking Regionale Keringen Dirk III	21.820	6.001	5.922	13.090
Toetsing regionale keringen	7.000	1.903	950	5.148
Kunstwerken Spaarndammerdijk	9.136	2.901	2.644	7.296
Vervanging balgstuwen in Ringvaart	450	8	200	73
DIRK IV - Kadeverbeteringen	31.372	4.752	0	10.796
DIRK V - Kadeverbeteringen	32.199	1.007	0	3.807
Totaal bruto	207.638	22.154	24.289	129.443
Totaal bijdragen derden	0	-968	-1.524	
Totaal Waterveiligheid netto	207.638	21.186	22.765	129.443

Investeringsprojecten per cluster, in € 1.000	Krediet	Werkelijk 2022	Begroot 2022	Werkelijk t/m 2022
Voldoende water				
<i>Onderhandenwerk</i>				
Stedelijke waterplannen	6.322	-90	526	1.146
Piekberging N3MP	81.200	347	650	80.525
Piekberging Haarlemmermeer	32.374	8.557	7.585	22.666
Sluisjes Halfweg	14.100	161	1.945	3.008
WGP Midden-zuid	25.366	4.493	2.600	18.431
WGP Kust	10.078	1.794	900	8.352
Poldergemalen cluster 2	21.154	2.392	2.700	17.669
Poldergemalen cluster 3	45.462	6.760	7.300	10.493
Noordwijk a/Zee maatregelen grondwateroverlast	5.546	1.596	1.300	4.386
Overnemen en afstoten assets, sluizen bruggen	3.205	248	0	2.232
Aanschaf mobiele bemaling	525	179	0	524
Vervangen oeververdedigingen	2.031	821	0	1.121
vervangen damwanden boezemgemaal Halfweg	700	334	0	429
Aansluiting boezemgemalen op Bosbo	480	130	0	507
Invent. asbesthoudende bouwmaterialen in watersysteem + facilitaire assets	300	9	0	9
Vergroten doorvoer Krimpenerwaard	3.750	144	0	144
Totaal onderhandenwerk Voldoende water	252.594	27.874	25.506	171.644
Poldergemalen meerjarenraming	0	0	500	0
Poldergemalen vervangen telemetrie	0	0	250	0
Asbest inventarisatie	0	0	150	0
Strategische agenda's mjr	0	0	100	0
Overnemen assets	0	0	200	0
Afstoten assets	0	0	550	0
Oeververdedigingen	0	0	750	0
Zoetwaterprogramma (doorvoerroute Krimpenerwaard)	0	0	200	0
Toekomstig werk Voldoende water	0	0	2.700	0
Totaal bruto	252.594	27.874	28.206	171.644
Totaal bijdragen derden		-4.704	-2.550	
Totaal Voldoende water netto	252.594	23.170	25.656	171.644

Programmajaarverslag 2022

Blad 2

Bijlage 1-3 Specificatie investeringen 2022 (€ 1.000)

Investeringsprojecten per cluster, in € 1.000	Krediet	Werkelijk 2022	Begroot 2022	Werkelijk t/m 2022
Schoon en gezond water				
<i>Onderhandenwerk</i>				
KRW fase 2	17.479	2.728	2.600	12.595
KRW maatregelen Zoetermeer	0	0	1.180	0
Cluster planontwikkeling	3.729	169	300	297
Cluster landbouw	9.204	1.294	1.610	2.996
Zwemwater en menginstallaties	1.950	321	494	871
Vervanging beluchtinstallatie Nieuwe Meer	1.320	178	0	1.251
KRW3 Noord	8.700	473	360	593
KRW3 Zuid	8.250	1.360	340	2.213
Totaal bruto	50.632	6.524	6.884	20.815
Totaal bijdragen derden		-316	-207	
Totaal Schoon en gezond water netto	50.632	6.207	6.677	20.815

Investeringsprojecten per cluster, in € 1.000	Krediet	Werkelijk 2022	Begroot 2022	Werkelijk t/m 2022
Waterketen				
<i>Onderhandenwerk</i>				
AWZI Velsen	975	503	0	615
Cluster Zuiveren Noord-Holland, m.n. Zwanenburg	105.300	16.209	5.000	24.658
Cluster Zuiveren Zuid-Holland	118.093	35.596	27.250	60.166
AWZI Velsen II	5.465	39	0	4.634
4e Zuiveringscluster	19.760	3.835	5.290	8.627
Cluster AWZI Haarlem Waarderpolder	17.000	5.463	5.000	8.098
Renovatie 11 AWTG's Rondom cluster Zwaanshoek en Zwanenburg	11.850	185	1.000	7.012
Vervangen E-installatie sliblijn AWZI Gouda	450	391	0	391
Totaal onderhandenwerk Waterketen	278.893	62.221	43.540	114.202
Zuiveringskring Gouda	0	0	2.000	0
Leidingen Hoofddorp	0	0	500	0
Valkenhorst	0	0	200	0
AWZI Velsen	0	0	250	0
Assetmanagement AWTs	0	0	500	0
Energie-neutraliteit	0	0	600	0
Minder uren activeren coalitieakkoord	0	0	-1.000	0
Toekomstig werk Waterketen	0	0	3.050	0
Totaal bruto	278.893	62.221	46.590	114.202
Totaal bijdragen derden		-558	-100	
Totaal Waterketen netto	278.893	61.663	46.490	114.202

Investeringsprojecten per cluster, in € 1.000	Krediet	Werkelijk 2022	Begroot 2022	Werkelijk t/m 2022
BOD				
<i>Onderhandenwerk</i>				
I-projecten	40	28	30	28
Gemeenschapshuis Spaarndam herontwikkeling	980	165	607	495
Aansluiten op digitaal stelsel omgevingswet	330	55	13	316
Aanschaf en implementatie Office365	2.482	1.089	60	1.563
Cluster bedrijfsvoering	8.745	2.377	150	2.470
Totaal onderhandenwerk BOD	12.577	3.713	860	4.872
Informatie en Automatisering	0	0	860	0
Gebouw beheer systeem	0	0	1.300	0
Rijnland hybride	0	0	2.000	0
Laadpalen voor extra E-capaciteit wagenpark	0	0	350	0
Fysieke toegang	0	0	800	0
Luchtbehandel / brandmeldinstallatie	0	0	700	0
Toekomstig werk BOD	0	0	6.010	0
Totaal bruto	12.577	3.713	6.870	4.872
Totaal bijdragen derden		0	0	
Totaal BOD netto	12.577	3.713	6.870	4.872

Investeringsprojecten per cluster, in € 1.000	Krediet	Werkelijk 2022	Begroot 2022	Werkelijk t/m 2022
Rijnlandbreed				
<i>Onderhandenwerk</i>	802.334	122.485	101.080	440.976
<i>Toekomstig werk</i>			11.760	
Totaal Rijnlandbreed bruto	802.334	122.485	112.840	440.976
Totaal bijdragen derden		-6.546	-4.381	
Totaal netto	802.334	115.939	108.459	440.976
Rijnlandbreed na concernbrede korting				
<i>Onderhandenwerk</i>	802.334	122.485	90.972	440.976
<i>Toekomstig werk</i>			8.820	
Totaal Rijnlandbreed bruto	802.334	122.485	99.792	440.976
Totaal bijdragen derden		-6.546	-4.381	
Totaal netto	802.334	115.939	95.411	440.976

Bijlage 2 Restriscio's

In aansluiting op de risicoparagraaf ([Paragraaf 4.6](#)) volgt hieronder een overzicht van de restriscio's. Het college acht deze begroting en de weerstandscapaciteit voldoende robuust om de eventuele gevolgen van de restriscio's te kunnen dekken.

	Omschrijving restriscio (met portefeuillehouder)	Stand van zaken eind 2022
1	<i>Hogere onderhoudskosten dan begroot (Von Faber, Knapp)</i> Rijnland is sinds enkele jaren in transitie richting risicogestuurd onderhoud. Dit kan in 2022 onder meer leiden tot meer correctief onderhoud dan begroot. Het borgen van de (specifieke) bedrijfscontinuïteit weegt uiteindelijk zwaarder dan een budgetoverschrijding, die via temporiseringsen of meevallers elders dan gecompenseerd moet worden.	Rijnland heeft in 2022 weliswaar al het preventieve onderhoud uitgevoerd conform de begroting, maar naarmate we over meer onderhoudsinformatie beschikken, constateren we instandhoudingsachterstanden bij bepaalde groepen assets. Met als consequentie dat we voor een groot deel correctief blijven werken. Vanwege de temporisatie van de renovatieprojecten verwacht Rijnland niet dat het aantal correctieve jobs significant zal afnemen. Niettemin bleven de onderhoudskosten gedurende 2022 - na een verhoging van vier ton in de zomerburap - binnen budget.
2	<i>Hogere personeelskosten dan begroot (Knapp)</i> De circa 900 Rijnlanders maken deze begroting waar. Het college en de directie is van mening dat de organisatie over voldoende uitvoeringskracht beschikt om de meerjarendoelstellingen tot een goed einde te brengen. Dat onder meer tweederde van de huidige medewerkers binnen tien jaar moet worden vervangen maakt dit spannend. Een niet beïnvloedbare onzekerheid zijn de definitieve hoogte van de pensioenpremie en de gevolgen van de nog af te sluiten cao over 2022 en verder.	Rijnland stuurt actief op de loonsom, de totale kosten voor personeel en aanverwante kosten. Dat deze in 2022 licht hoger uitvallen dan begroot heeft uiteenlopende redenen die of enigszins of nauwelijks te beïnvloeden waren. Qua prijs was de hogere cao uiteraard niet beïnvloedbaar (+ € 0,8 mln). Moeilijk beïnvloedbaar is de verhouding vast versus ingehuurd personeel. Ook in 2022 was sprake van meer ingehuurd personeel dan begroot (+ 5 fte,), terwijl de eigen formatie achterbleef (-/- 22 fte). Deze cijfers bevestigen dat ook voor Rijnland de krapte op de arbeidsmarkt alleszins voelbaar is. Rijnland maakt daarom al enkele jaren werk van recruitment. Nieuw in 2022 is het op de balans zetten van vitaliteitsuren die afkomstig zijn uit het persoonsgebonden basisbudget. Medewerkers kunnen hun budget (gedeeltelijk) omzetten in door de werkgever goedgekeurde vitaliteitsuren. In 2022 ging het om circa 150 medewerkers (+ € 0,7 mln).
3	<i>Invasieve exotenbestrijding flora en fauna (Knapp, von Faber)</i> Rijnland heeft te maken met uiteenlopende invasieve exoten in de flora en fauna die de dijken en watergangen kunnen ondermijnen met calamiteuze situaties of extra onderhoud als mogelijk risico.	De verwijdering van de grote watervanale en aanverwante planten vergde dit jaar vanwege de droogte en zachte winter meer dan gebudgetteerd (begroot € 0,75 mln., uitgaven € 1,0 mln.). De verwijdering gebeurde vergeleken met enkele jaren geleden efficiënter. De bijna zesduizend gevangen muskusratten zijn conform verwachting en hebben de keringen in 2022 niet aangetast. Onderzoek van Deltares heeft verder definitief aangetoond dat de Amerikaanse rivierkreeften geen rol hadden in de Reeuwijkse dijkverschuiving. Relevant is verder dat oostelijke waterschappen in 2022 graafschade ervoeren door bevers en dassen.
4	<i>Hogere of lagere kapitaallasten dan begroot? (Kastelein, allen)</i> Niet zozeer een risico maar wel enigszins onzeker is de begroting van de kapitaallasten. Zo zijn de rentekosten nauwelijks tot niet te beïnvloeden. Eind 2021 is zelfs sprake van een negatieve rente.	Voor nieuw aan te trekken kapitaal hanteerde Rijnland in de begroting 2022 een historisch laag rentetarief. Mede door de oorlog in Oekraïne en de toenemende kans op een recessie liep deze op in 2022. De rentelasten over 2022 stegen hierdoor met € 0,3 mln. De afschrijvingskosten wijken licht af van de begroting.

	Omschrijving restrisico (met portefeuillehouder)	Stand van zaken eind 2022
5	<i>Financiering te herstellen calamiteiten (allen)</i> Jaarlijks heeft Rijnland te maken met diverse en uiteenlopende calamiteiten. De bestrijding en het herstel naar de oorspronkelijke of gewenste situatie vergt een noodzakelijke financiering die vaak niet geheel te begroten is.	De opschalingen dit jaar vergden geen significante extra middelen. Er was sprake van beperkte stormschade en ook de incidenten in de waterketen (Leiderdorp, Hazerswoude, Leiden) vielen al met al mee. De langdurige opschaling vanwege de droogte vergde zo'n € 0,6 mln. aan extra kosten voor de plaatsing van de noodpompen bij het KWA-gemaal De Aanvoerder.
6	<i>Mate van aanvullende maatregelen op awzi Velsen (Knapp)</i> De onlangs gerenoveerde awzi Velsen is één van de twee zuiveringen die op zogeheten rijkswater lozen. Rijkswaterstaat (RWS) houdt hierop toezicht. De awzi voldeed in 2022 niet aan de lozingseisen van effluent op het Noordzeekanaal. Rijnland is met RWS in overleg over enkele optimalisaties en aanpassingen. Mochten die maatregelen niet leiden tot het gewenste effect, dan is een aanvullende zuiveringsstap, bijvoorbeeld een zandfilter, nodig.	Gedurende 2022 voldeed de awzi niet aan de lozingseisen. Rijnland heeft aanvullende maatregelen op Velsen uitgevoerd, in nauw contact met RWS. In de loop van 2023 is duidelijk of deze voldoende effect hebben en kunnen worden uitgebreid. Daarnaast bereiden we het zandfilter voor mochten eerdere maatregelen niet genoeg opleveren. De uitvoering van dat zandfilter is vooralsnog niet voorzien, geraamd of gepland, maar we bereiden het dus wel voor.
7	<i>Meer of minder belastingopbrengsten (Kastelein)</i> Los van de coronagevolgen is het per definitie lastig om de belastingopbrengsten exact te begroten, gezien onzekerheden zoals fluctuaties in WOZ-waarde, kwijtscheldingen en oninbare vorderingen. Meevallers uit de heffingsopbrengst gebruiken we om de schuldenpositie te verbeteren. Tegenvallers moeten in de lopende begroting worden opgevangen.	Door achterstanden bij verbonden partij BSGR zijn later belastingen opgelegd en was er in een laat stadium inzicht in de ontvangsten. Deze liggen al met al hoger dan begroot. De belangrijkste mutatie is de hogere opbrengst van de omslag gebouwd door hoger dan begrote WOZ-waarden. De kwijtschelden en oninbare belastingen zijn binnen de begrotingskaders gevallen.
8	<i>Incidentele mee- of tegenvallers eigendommen (Kastelein)</i> De afgelopen jaren heeft Rijnland diverse overtollige gronden, terreinen en overige eigendommen met een substantiële boekwinst verkocht. Door de behoefte aan woningen heeft dit geleid tot soms grote incidentele meevallers. Voor 2022 was dit reden om ondanks de corona deze boekwinsten eenmalig te verhogen van € 4,2 mln. naar ruim € 6,8 mln.	In de drie buraps zijn deze incidentele opbrengsten verlaagd. De uiteindelijke ontvangsten komen uit op € 3,9 mln. De oorzaken zijn onder meer de toe te passen selectieprocedure vanwege het Didam-arrest (Waddinxveen, Langeraar), maar ook het beroep van de veiligheidsregio waarop Rijnland gehoor heeft gegeven: te verkopen Rijnlandse terreinen in Ter Aar en Hoogmade waren en zijn ingericht als tijdelijke opvang van vluchtelingen.
9	<i>Juridische risico's (meerdere pfh's)</i> Rijnland heeft een beperkt aantal rechtszaken c.q. juridische risico's lopen. In bijna alle gevallen is sprake van los van elkaar staande incidenten en lopen (hogere) beroepen, zoals de jarenlange gerechtelijke procedures over opstalrechten en enkele arbitrages. De verwachting is dat de juridische risico's beperkt en acceptabel blijven, gezien onder meer Rijnlands goede invulling van de zorgplicht. Elk kwartaal wordt het college geïnformeerd over de stand van zaken rondom (mogelijke) rechtszaken en juridische risico's.	Gedurende 2022 was sprake van een tiental zaken bij de bestuurs- en civiele rechter, die vooralsnog geen grote juridische of financiële gevolgen hebben voor Rijnland. In 2022 was sprake van relatief veel (aangekondigde) wetswijzigingen en nieuwe wetten. Regulering van digitalisering en de (digitale) uitvoering van nieuwe wet- en regelgeving hadden in 2022 de nodige aandacht binnen Rijnland. Veelal betreft het de digitale toegankelijkheid van de overheid. De samenhang tussen diverse wet- en regelgeving heeft meer juridische werkzaamheden tot gevolg.

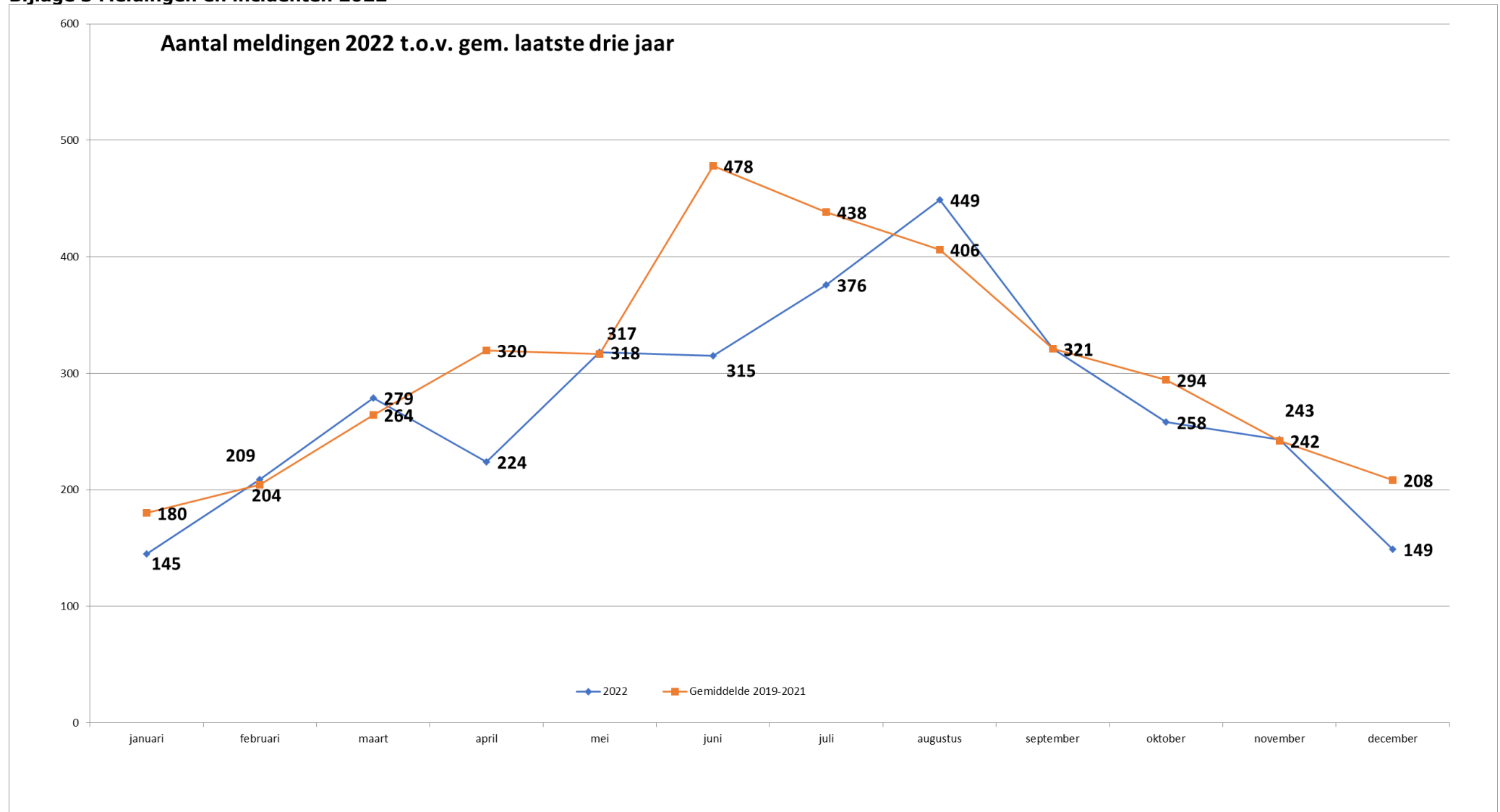
	Omschrijving restrisico (met portefeuillehouder)	Stand van zaken eind 2022
	Elk kwartaal wordt het college geïnformeerd over de stand van zaken rondom (mogelijke) rechtszaken en juridische risico's.	De Wet open overheid stelt bijvoorbeeld nieuwe eisen aan de toegankelijkheid van overheidsinformatie. De voorbereidingen in 2022 leiden er toe dat Rijnland in 2023 zal voldoen aan de eisen van de komende Omgevingswet. Ook is de waterschapsverordening voorbereid. Tot slot is het Didam-arrest relevant. De Hoge Raad oordeelt in dit arrest van november 2021 dat overheden o.a. bij de verkoop van grond gelegenheid moeten bieden aan mogelijke gegadigden om mee te dingen. Sinds 2022 staat op Rijnlands website het beleid waarmee Rijnland voldoet aan de verplichting om plannen voor verhuur of verkoop bekend te maken, zodat geïnteresseerde partijen kunnen reageren.
10	<i>Opgeslagen pfos-bluswater (V.d. Sande)</i> In 2008 ontstond met pfos vervuild bluswater na een incident op Schiphol. Rijnland verzorgde mede vijf opslagbassins voor dit bluswater en werd onverwacht door de rechter gelast om de ontstane situatie te beheersen, hoewel we onszelf niet verantwoordelijk achten. Dezelfde problemstof werd in bagger geconstateerd, wat heeft geleid tot vertraging van meerdere baggerwerken. Sinds de vaststelling van opeenvolgende tijdelijke handelingskaders zijn inmiddels meer (eind)verwerkers bereid om met pfos verontreinigde grond/bagger te ontvangen. Rijnland, KLM en Schiphol hebben in 2011/2012 maatregelen getroffen om verspreiding van de PFOS-verontreiniging op Schiphol te voorkomen door het plaatsen van een bentonietwand rondom de verontreinigingslocatie en door oppompen en zuiveren van water binnen de wand. Het bevoegd gezag heeft hier destijds mee ingestemd vooruitlopende op een (definitieve) saneringsoplossing. Deze maatregel kost Rijnland ca. 50.000 per jaar. KLM en Schiphol dragen een vergelijkbaar bedrag bij. Hiervoor werd een voorziening op de balans getroffen.	Tussen 2020-2022 is, om de jaarlijkse kostenpost te beëindigen, een voorkeursalternatief uitgewerkt waarbij PFOS-houdend water vanuit de voormalige bassins op een natuurlijke wijze kan worden afgevoerd in plaats van deze op te pompen, te zuiveren en af te voeren. Dergelijke lozingen op natuurlijke wijze vergen vanwege vergunningverlening door Rijnland zelf een extra zuiveringsvoorziening zodat de kostenbesparing tegenvalt en de huidige situatie (pump & treat, een zgn. IBC-maatregel) voortduurt. Eind 2022 is gebleken dat de in 2011/2012 door het bevoegd gezag geaccordeerde (tijdelijke) beheersmaatregel, wellicht echt tijdelijk moet zijn en een definitieve oplossing voor de in 2008 ontstane bodemverontreiniging op termijn gezien moet worden. Dit zou er in het uiterste geval toe kunnen leiden dat alsnog een sanering nodig is. Onduidelijk is of het resterende saldo van € 2,0 mln. in de bestemmingsreserve toereikend zal zijn.
11	<i>Risico op afvalstoffenheffing bij HVC (Fierens)</i> Het blijft onduidelijk in hoeverre het kabinet de vrijstelling van zuiveringsslib voor de afvalstoffenheffing op wil heffen. Via HVC zou Rijnland hierdoor jaarlijks tot € 1,4 mln. meer kunnen betalen.	De vrijstelling is vooralsnog gecontinueerd, mede door de actieve lobby van de Unie. Reden om vanaf de begroting 2023 dit risico niet meer op te voeren.
12	<i>Risico op niet begrote 'coronaprijsstijgingen' (allen)</i> Een van de gevolgen van de covid-19 pandemie is dat grondstoffen en halffabrikaten tijdelijk duurder zijn geworden en/of later worden geleverd. Bouwend Nederland ziet graag een coulante houding van overheden zoals Rijnland. In de praktijk wisselt dit per project, mede door de getoonde alertheid van aannemers en de gehanteerde contractvormen.	Covid-19 en de oorlog in Oekraïne hebben qua schaarste geleid tot meerdere prijsstijgingen en vertragingen. De meest concrete prijsstijging is de gasprijs die per oktober vervleevoudigde, maar in absolute euro's 'slechts' uitkomt op € 0,2 mln. Een andere grote stijging die overigens niet alleen op het conto van covid-19 komt is de door de recente aanbesteding verhoogde prognose voor het project awzi Zwanenburg (circa € 15 mln.). Vooralsnog valt deze binnen het beschikbaar gestelde krediet. Ook de raming voor het project awzi Haarlem Waarderpolder zal hoger uitpakken dan de meeste recente begroting laat zien.

	Omschrijving restrisico (met portefeuillehouder)	Stand van zaken eind 2022
		De vertragingen die zich voordeden bij enkele projecten door schaarste van materialen en capaciteit lijken de prijsverhogingen in projecten vooralsnog te dempen. De prijsverhogingen zijn vooralsnog veelal opgevangen door de risicoreserveringen.
13	<i>Atex-veiligheidsmaatregelen (Knapp)</i> Eind 2021 heeft Rijnland een audit laten uitvoeren over de ATEX-veiligheid van de vier awzi's (Velsen, Leiden ZW, Leiden Noord en Haarlem Waarderpolder). Het realiseren van de uit de externe audit voortvloeiende aanbevelingen heeft Rijnland niet kunnen begroten. Deze zijn PM opgenomen.	De audit heeft geresulteerd in tien "no-regret maatregelen" die op de te verbouwen awzi Haarlem Waarderpolder zullen worden uitgevoerd. Deze zijn ondertussen toegevoegd aan de scope van het project. De overige aanbevelingen uit de audit gingen vooral over werkprocessen, houding en gedrag. Deze zijn opgepakt in de reguliere organisatie, vooralsnog zonder dat sprake is van additionele middelen.

Bijlage 3 Meldingen en incidenten 2022

Totaal 2022:

3276

(-11% tov gemiddeld)

Totaal gemiddeld 2019-2021:

3673

Aantal opschalingen 2022:

Fase 1: 6

Fase 2: 4

Subcategorie top 5 2022 (t.o.v gem. 2019-2021)

1. Overmatige plantengroei watergang: 246 (-14%)

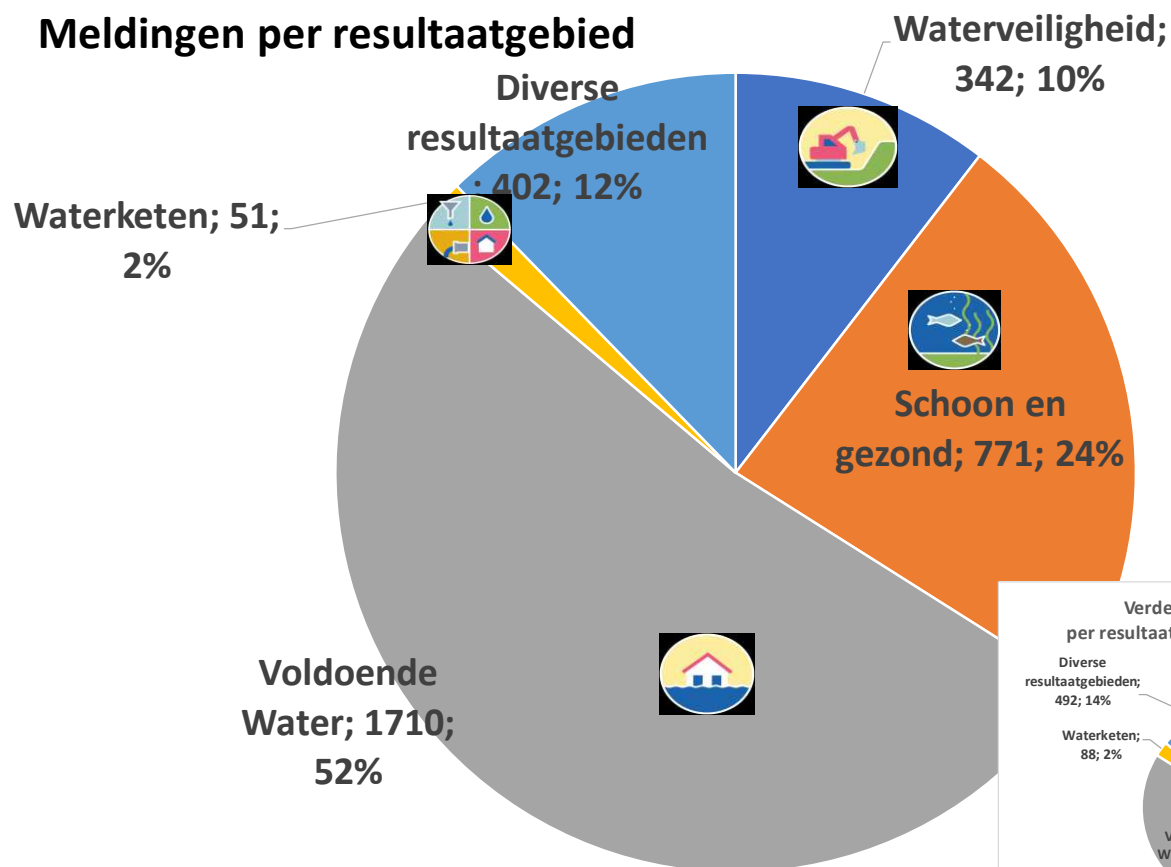
2. Waterpeil (te) laag polder: 241 (-20%)

3. Waterpeil (te) hoog polder: 161 (-34%)

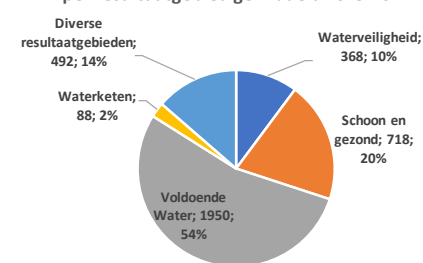
4. Exotenbestrijding: 127 (+23%)

5. Vissterfte / Vissterfte in nood: 121 (-17%)

Meldingen per resultaatgebied

Verdeling aantal meldingen per resultaatgebied gemiddeld 2019-2021

Waterveiligheid

Aantal opschalingen: 2x F2 1x F1

Aantal meldingen: 342

(-7% tov gem.2019-2021)

Subcategorie top 3 (t.o.v gem. 2019-2021)

1. Lekkage waterkering: 91 (+32%)

2. Staat van onderhoud beschoeiing: 56 (-10%)

3. Overlast of schade bij kadeverbetering: 51 (+20%)

Waterveiligheid in 2022

- **Op 31 januari wordt er opgeschaald naar F2 in verband met het verwachte hoog water langs de kust. Deze is 1 februari afgeschaald.** Er zijn verder geen bijzondere meldingen over binnen gekomen en er zijn geen calamiteiten geweest als gevolg van de storm. Tevens in januari verschillende meldingen rondom schade aan de keringen, deze zijn al bekend en worden opgepakt.
- **Op 18 februari wordt er opgeschaald naar F2 in verband met storm Eunice. Deze is dezelfde dag afgeschaald. Op 20 februari wordt er opgeschaald naar F1 in verband met verwachte hoogwater, deze is 21 februari afgeschaald.** Ondanks deze opschalingen zijn er geen ernstige calamiteiten geweest. Naar aanleiding van deze stormen zijn er veel bezorgde melders met betrekking tot omvallende bomen. Deze mensen zijn te woord gestaan. Slechts in een enkel geval was er actie vanuit Rijnland nodig.
- In maart zijn er meerdere meldingen rondom de staat van de waterkeringen. Meldingen over overlast of schade bij kadeverbetering (5) verzakking waterkering (5) en lekkage waterkering (4) zijn ook binnen gekomen. Deze meldingen zijn voornamelijk te herleiden tot de droogte of tot werkzaamheden door externe partijen.
- Van april tot en met december diverse meldingen over lekkages en scheuren, waarvan sommigen bekend en een aantal nieuwe (in totaal 75) Deze zijn bekeken en zijn indien nodig opgepakt door onderhoud. Qua droogte geen zorgwekkende zaken. Er zijn geen problemen rond de stabiliteit van de keringen in relatie tot het huidige neerslagtekort (zomermonitor Rijnland).

Voldoende water

Aantal opschalingen: 0

Aantal meldingen: 1710

(-12% tov gem.2019-2021)

Subcategorie top 3 (t.o.v gem. 2019-2021)

1. Overmatige plantengroei watergang: 246 (-14%)

2. Waterpeil (te) laag polder: 241 (-20%)

3. Waterpeil (te) hoog polder: 161 (-34%)

Voldoende water in 2022

- In januari en februari voornamelijk vragen over de planning van schoningswerkzaamheden en teleurgestelde melders dat er riet is blijven staan in de vorige schoningsronde. De hoog waterpeil meldingen zijn voornamelijk gerelateerd aan de storm en veroorzaakt door duiker/stuw problemen. De overige meldingen zijn divers, waarvan de meeste ook gerelateerd aan de storm.
- In maart zijn er vanwege het langdurige droge weer (de droogste maart sinds de start van de weermetingen) veel meldingen over een te laag waterpeil binnen gekomen.
- In de eerste 2 weken van april zijn er relatief veel meldingen over hoog waterpeil binnen gekomen, door de vele neerslag deze dagen. De vroege overgang naar het zomerpeil heeft niet tot extra meldingen geleid.
- In mei zijn er veel laag waterpeil meldingen. Dit is voor een groot deel opgelost door een inlaat open te zetten, of is er op locatie een verstopte inlaat aangetroffen en is de verstopping direct verholpen. Mei is een vrij warme en droge maand geweest. De boeren en kwekerijen hebben in sommige gebieden meer water gebruikt, wat ook een deel van de laagwaterstanden verklaart.
- In juni relatief veel meldingen over overmatige plantengroei en peilregulerende werken. Oorzaken peilregulerende werken-meldingen zijn divers (inlaat, duiker of stuwprobleem) en zijn Rijnland breed.
- In juli en augustus hebben we zonder grote problemen de droogte en hitte doorstaan qua waterpeilen en watervraag. Veel meldingen van droogvallende sloten op lokaal

	niveau, meestal door lokale verstoppingen van duikers of inlaten en incidenteel een storing aan een gemaal. Tevens veel meldingen over dichtgegroeide watergangen en volgegroeide droge taluds. ➤ In augustus zien we een toename van exotenmeldingen, o.a. watervanilje, teunisbloem en rivierkreeftjes. ➤ In september, oktober en november zijn er nog veel meldingen over overmatige begroeiing in de watergang, dit gaat voornamelijk om riet. Dit is niet ongevoel in het najaar, voor de najaarsschouw. Tevens nog veel exotenmeldingen, dit gaat voornamelijk om watervanilje. Dit aantal meldingen is ongeveer gelijk aan de laatste 2 jaar in september. Meerdere meldingen van schade bij het schonen, of van achtergelaten vuil na het schonen. ➤ In december zijn de meldingen over een te hoog of te laag waterpeil bijna allemaal te herleiden tot verstopte inlaten of duikers, waarvan de meeste in beheer van de desbetreffende gemeente zijn. Er zijn meerdere meldingen binnen gekomen over schade bij schoningswerkzaamheden. Deze meldingen zijn doorgegeven aan de desbetreffende gemeente of aannemer die de werkzaamheden verricht.
Schoon en gezond Aantal opschalingen: 2x F2 Aantal meldingen: 771 (+7% tov gem. 2019-2021) <u>Subcategorie top 3 (t.o.v. gem. 2019-2021)</u> 1. Drijfslag olieproduct: 126 (+8%) 2. Vissterfte / Vissterfte in nood: 121 (-17%) 3. Stankoverlast: 69 (-33%)	Schoon en gezond in 2022 ➤ In januari en februari zijn er een aantal meldingen rondom drijfslag olieproduct. Deze zijn voornamelijk veroorzaakt door werkzaamheden, waar bij in de meeste gevallen niets aan gedaan hoeft te worden. Enkele zijn behandeld met MTO (=afbreekmiddel voor oliedrijfslagen) en bij 2 incidenten is Ecoloss ingeschakeld, door de veroorzaker zelf. ➤ In maart veel meldingen van vuil in de watergang ten opzichte van voorgaande maanden, vermoedelijk nog vanwege de stormen. Het aantal meldingen van drijfslag olie valt daarentegen mee ten opzichte van voorgaande maanden. ➤ In april zijn er meerdere meldingen binnen gekomen van een drijfslag olie bij de Nieuwe Sluis waarover verslag is gedaan door AT5. ➤ In mei zijn er 17 meldingen binnen gekomen van vissterfte, waarvan 1 massale vissterfte (200+). Onderzoek naar de massale vissterfte wees uit dat de waterkwaliteit goed is en er geen verdere actie nodig is. ➤ 11 juli wordt er opgeschaald naar F2 wegens droogte. ➤ In juni, juli en augustus zijn er veel meldingen over blauwalg, stank, vis- en vogelsterfte. Dit treft het gehele beheersgebied van Rijnland. Dit komt voornamelijk door de hoge temperaturen in het watersysteem in combinatie met weinig verversing door het uitblijven van neerslag. ➤ Op 14 september wordt er opgeschaald naar F2 in verband met een onbekende verontreiniging in een watergang na een brand, te Heemstede. Hierbij ontstaat er veel vissterfte. Deze calamiteit is afgeschaald op 26 september. Er is in september ook veel vissterfte/vissen in nood gemeld Rijnlandbreed. Kadavers zijn geruimd door betreffende gemeente/recreatieschap. ➤ Op 30 september is de droogte opschaling afgeschaald.

	➤ In oktober en november zijn er een aantal meldingen binnen gekomen van een voertuig te water met een drijfslag olie. Deze meldingen zijn direct behandeld en hebben geen nadelige gevolgen opgeleverd. ➤ In december is er door de vorstperiode veel vissterfte gemeld. Vanwege het ijs, schaatsers en de bijbehorende zuurstofloosheid is de vissterfte deze maand vrij hoog.
Waterketen Aantal opschalingen: 5xF1 Aantal meldingen: 51 (-42% tov gem.2019-2021) Subcategorie top 3 (t.o.v gem. 2019-2021) 1. Stankoverlast afvalwaterzuivering: 12 (-14%) 2. Lekkage of breuk persleiding: 11 (-20%) 2. Rioolgemaal in storing: 11 (-3%)	 Waterketen in 2022 ➤ Op 23 januari wordt er opgeschaald naar F1 vanwege een persleidingbreuk bij AWTG Engelendaal in Leiderdorp. Deze is op 24 januari afgeschaald. ➤ In februari en maart zijn er geen bijzonderheden te melden. ➤ Op 9 april wordt er opgeschaald naar F1 in verband met een storing bij AWTG Hazerswoude-Dorp waarbij afvalwater op het oppervlaktewater terecht is gekomen. Dit is met behulp van tankauto's verwijderd en op 10 april is deze weer afgeschaald. ➤ In mei hebben de meldingen van een persleidingbreuk allemaal betrekking op hetzelfde incident. Het gaat om een riolering in beheer van de desbetreffende gemeente dus de meldingen blijken uiteindelijk niet voor Rijnland. ➤ In juni zijn er geen bijzonderheden. ➤ Op 1 juli is er opgeschaald naar F1 vanwege een persleidingbreuk op het terrein van AWZI Leiden Noord, met als gevolg een lozing van vervuild water op het oppervlaktewater. Deze is 3 juli afgeschaald. ➤ In augustus zijn er door de droogte en hitte enkele meldingen over stankoverlast van AWTG's en AWZI's. Geen bijzonderheden. ➤ Op 28 september wordt er opgeschaald naar F1 wegens een persleidingbreuk AWTG Hoofddorp. Deze is dezelfde dag weer afgeschaald. ➤ Op 8 oktober wordt er opgeschaald naar F1 wegens een persleidingbreuk AWTG Hoofddorp. Deze is dezelfde dag weer afgeschaald. Dit betreft dezelfde leiding als in september, maar op een andere locatie. ➤ In november en december zijn er geen noemenswaardige meldingen binnen gekomen.

Programmajaarverslag 2022

Bijlag 4 Aanvraagformulier kwijtschelding van publieke schulden door waterschappen in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslag

Toelichting

Voor de jaren 2021 en 2022 dient het hoogheemraadschap van Rijnland het aanvraagformulier kwijtschelding van publieke schulden door waterschappen wegens de hersteloperatie kinderopvangtoeslag in bij het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. De onderstaande bedragen zijn ontleend aan de administratie van de gemeenschappelijke regeling Belastingssamenwerking Gouwe Rijnland.

Boekjaar 2021

Aantal gedupeerden in waterschap (paragraaf 3.3 uitkeringsregeling)	Berekend bedrag uitvoeringskosten (# gedupeerden x € 100) (paragraaf 3.3 uitkeringsregeling)	Kwijtscholden bedragen (paragraaf 3.2 uitkeringsregeling)
2.069	€ 161.400	a) Kwijtschelding belastingopbrengst € 332.321 b) Kwijtschelding openstaande invorderingskosten € 50.102 c) Oninbaar € 112.110

Boekjaar 2022

Aantal gedupeerden in waterschap (paragraaf 3.3 uitkeringsregeling)	Berekend bedrag uitvoeringskosten (# gedupeerden x € 100) (paragraaf 3.3 uitkeringsregeling)	Kwijtscholden bedragen (paragraaf 3.2 uitkeringsregeling)
201	€ 20.100	a) Kwijtschelding belastingopbrengst € 78.731 b) Kwijtschelding openstaande invorderingskosten € 10.564 c) Oninbaar € 18.919

Programmajaarverslag 2022

Bijlage 5 Besluit

De verenigde vergadering van het hoogheemraadschap van Rijnland,
gelezen het voorstel van dijkgraaf en hoogheemraden d.d. 4 april 2023, nr. 23.013077.
en gelet op artikel 106 van de Waterschapswet,
besluit:

1. tot het vaststellen van het programmajaarverslag 2022 van het hoogheemraadschap van Rijnland;
2. het voordelig jaarrekening resultaat ad € 5.313.680 als volgt te verdelen:
(ten gunste van)
 - € 2.770.913 ten gunste van de Reserve schuldreductie;
 - € 2.728.974 ten gunste van de Egalisatiereserve zuiveringsheffing;
 - € 1.101.361 ten gunste van de Reserve baggerwerken;
 - € 150.000 ten gunste van de Reserve PFOS saneringen;
 - € 1.310 ten gunste van de Reserve Vitaliteit.
(ten laste van)
 - € 1.094.379 ten laste van de Egalisatiereserve ingezetenen;
 - € 78.993 ten laste van de Egalisatiereserve gebouwd;
 - € 118.973 ten laste van de Egalisatiereserve overige ongebouwd;
 - € 10.937 ten laste van de Egalisatiereserve natuurterreinen;
 - € 82.531 ten laste van de Reserve Erfgoedpanden;
 - € 53.065 ten laste van de Reserve Subsidie aanleg natuurvriendelijke oevers.
3. de beschikbaar gestelde investeringskredieten per 31 december 2022 met een restantkrediet van € 5,0 mln af te sluiten (Zie programmajaarverslag 2022 bijlage 1-1 Overzicht af te sluiten VV-Kredieten per 31 december 2022);

Leiden, 10 mei 2023

De verenigde vergadering,

R.A.M. van der Sande,
dijkgraaf

M. Middendorp,
Secretaris